

provincie limburg

Limburgs
Parlement

Concept Notulen Statencommissie Leefomgeving (LEO) van 29 mei 2026

Inhoud

Presentiellijst		3
1	Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda	5
2	Spreekrecht externen	6
3	Notulen	6
4	Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen	6
5	Voorraadagenda	6
6	Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen	6
7	KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	6
7.1	Voorbespreking AV IPO van 23 juni 2026.....	6
8	LANDELIJK GEBIED	7
8.1.1	Rondvraag.....	7
8.1.2	Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	7
8.1.3	Actualiteiten IPO.....	7
9	RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	7
9.1	G-26-014 Statenvoorstel inzake Uitvoerings- en Bestedingenkader Provinciaal Verstedelijkingsbudget Limburg Centraal, brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00914446)	7
9.2.1	Rondvraag.....	35
9.2.2	Mondelinge mededelingen portefeuillehouder	35
9.2.3	Actualiteiten IPO.....	35
10	MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT	35
10.1	Ontwerp Begrotingswijziging 2026 ODZL	35
10.2	Ontwerp Begroting 2027, Meerjarenraming 2028-2030, inclusief wijziging financieringssystematiek en de Voorlopige Jaarrekening 2025 ODZL.....	35
10.3	Ontwerp Begroting 2027, Meerjarenraming 2028-2030 ODNML en de Voorlopige Jaarrekening 2025 RUD LN	41
10.4.1	Rondvraag.....	47
10.4.2	Mondelinge mededeling portefeuillehouder	47
10.4.3	Actualiteiten IPO.....	47
11	REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV	48
11.1	G-26-012 Statenvoorstel inzake Beginselbesluit ten behoeve van de minnelijke grondverwerving op basis van volledige schadeloosstelling ten behoeve van het project N273 Kom Neer, brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00913191)	48
11.3	Informierend stuk inzake Twaalfde Voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML), brief GS van 17-3-2026 (GS DOC-00884761).....	51
11.2	G-26-010 Statenvoorstel inzake verduurzaming Chemelot Multimodale Corridor Haven Stein, brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00910839)	65
12	Sluiting	93

Presentielijst van de leden van de commissie LEO voor de vergadering van 29 mei 2026

Voorzitter

Goossen, I.J.G.
Nijenhuis, D.J.

Griffie

Birgelen-Droog, mevrouw L.G.M. van
Bodewitz, E.
Glabbeeck, mevrouw C.E.A. van

Leden

Partij

Aanwezig:

Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bloi MA, J.M.	VVD
Bosch, M. Th.	PVV
Boven, mevrouw ir. I.	Partij voor de Dieren
Franssen, R.F.R.P.	BBB
Hermans, L.J.	PVV
Hoks, F.J.R.	PVV
Huizing, J.	BBB
Ijpelaar, W.A.J.	CDA
Koopman M SEN, mevrouw S.N.	VVD
Kuiper, mevrouw L.Y.M.	SP
Maillé, S.	VVD
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Pol, mevrouw H.A. van der	BBB
Sol MSc, H.P.A.	GroenLinks
Waajen-Crins, mevrouw drs. A.P.H.	CDA
Wesseling, mevrouw A.	D66
Wolters, mevrouw L.C.C.M.	PvdA

Afwezig

Loomans, ir. P.J.M.	Horizon
Kuntzelaers, J.J.M.	GS

Het College van Gedeputeerde Staten

Caldenberg, M. van
Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.
Faassen, L.
Satijn, S.H.M.
Theuns, M.L.M.

Burgercommissieleden

Beckers, N.J.H.T.	JA21
Erkamp, F.H.A.M.	50PLUS
Est, drs. A.M.B. van	50PLUS
Meulenberg, N.	D66

Nefjodov, mr. T
Roso, R.L.W.
Ubbink, M.
Verberkt, J.J.P.

GroenLinks
JA21
SP
LOKAAL-LIMBURG

Overige aanwezigen

De heer T. Piters (agendapunt 11.3)

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedemorgen samen. Welkom op deze mooie dag. We gaan beginnen op deze zonnige vrijdag 29 mei. Mag ik verzoeken op de tribune het niveau omlaag te brengen? Dan gaan we beginnen. Goedemorgen allemaal. Ik open bij dezen de vergadering en heet u allemaal van harte welkom bij deze LEO-vergadering. Van deze vergadering worden beeld- en geluidsopnames gemaakt. De vergadering is dus voor iedereen die dit wil te volgen. Ik heb een afmelding gekregen van de heer Loomans. Gedeputeerde Kuntzelaers heeft zich ook afgemeld vandaag. Zijn plaats bij de agendapunten onder 11 wordt door Gedeputeerden Demollin en Satijn ingenomen. Vanuit deze plek wens ik de heer Kuntzelaers veel beterschap toe. De lunch zal op een logisch moment in de vergadering plaatsvinden, doch uiterlijk om 13.00 uur. Dan het volgende. Ik vraag u om uw instemming voor het volgende, dus graag uw aandacht. Sinds januari 2024 is de Werkgroep Kwaliteitsverbetering OV ingesteld. Vanuit vrijwel iedere fractie is iemand vertegenwoordigd in deze werkgroep. De aandacht van de werkgroep is momenteel meer gericht op de weg naar een nieuwe ov-concessie in 2031. Bent u als commissie akkoord met deze verandering van onderwerp dat besproken wordt in de werkgroep, waarbij natuurlijk kwaliteitsverbetering ook een belangrijke rol zal spelen? Is de commissie daarmee akkoord? De heer Hoks.

De heer Hoks (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil even terugkijken op de vorige werkgroep, toen het nog ging om een kwaliteitsverbetering ov. Toen werd gezegd dat we daar heel veel aan gingen doen. Ik kan me nog een uitspraak van een aantal mensen herinneren, die zeiden: het zou jammer zijn als het maar bij twee moties blijft. Op dit moment, als we gaan kijken naar de resultaten, is er nog niet eens één motie specifiek vanuit de werkgroep gekomen. Er is überhaupt niet veel uit de werkgroep gekomen. Nu wordt voorgesteld om de werkgroep voort te zetten, natuurlijk wel met een ander thema. Maar de vraag is: waarom kiezen we er niet voor om het in plaats van middels een werkgroep bijvoorbeeld via een technische sessie te doen? Dat is de vraag die ik heb. De vraag is: waarom zouden we daar nog een werkgroep voor moeten hebben?

De voorzitter: Dat is een terechte vraag, maar daar kan ik u geen antwoord op geven. Dat is een terechte vraag en een goede opmerking. De heer Bloi wil daar misschien op reageren?

De heer Bloi (VVD): Ja, ik zou ook als VVD willen weten: binnen welke kaders gaat die werkgroep dan werken? Wat doet ze wel en wat doet ze niet? Dan herhaal ik weer dat wat ik gezegd heb toen we de ov-werkgroep in het leven riepen. Ik heb geen zin – ik denk mijn collega's ook niet, gezien de agenda – om dingen dubbel te doen, in de werkgroep en dan een paar weken later in de commissie.

De voorzitter: Ik begrijp ook uw inbreng. Dank u wel. Wat ik doe is: ik neem deze mee terug. Dan komt het op een volgend moment even aan de orde. Dan kan dat besproken worden, ook met de beantwoording eventueel van de vragen van de heer Hoks en de heer Bloi. Goed. Dan gaan we naar de rondvragen. Zijn er vanuit de commissie nog vragen, rondvragen? Niemand? Oké. Dan gaan we naar de overige mededelingen. Zijn er vanuit Gedeputeerde Staten mondelinge mededelingen of andere zaken te melden?

Gedeputeerde Faassen: Nee, niet anders dan vermeld.

De voorzitter: Goed. Dan gaan we naar het vaststellen van de agenda. Via de nazending heb ik u voorgesteld om agendapunten 10.1 en 10.2, begroting ODZL, gezamenlijk te behandelen. Gaat u

hiermee akkoord als commissie? Ja? Mooi. Dan doen we dat. Dan is de agenda gewijzigd vastgesteld.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Er zijn geen externe sprekers.

3 Notulen

De voorzitter: Dan ga ik naar de notulen. Zijn er nog op- of aanmerkingen op de notulen van de LEO-vergadering van 17 april? Ik kijk even rond. Nee? Goed zo.

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

De voorzitter: Dan heb ik bij het overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen een opmerking van de heer Nijenhuis van de BBB.

De heer Nijenhuis (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik las het voorstel om motie 3077 over plattelandseconomie en leefbaarheid af te doen. Ik denk dat dat niet zo'n goed idee is, omdat het dictum onder andere zegt een visie te vormen over de relatie tussen plattelandseconomie en leefbaarheid en die ter besluitvorming voor te leggen aan PS. Dat is niet gebeurd. Daarbij komt dat het aantal zienswijzen in verband met de POVI ook heeft aangetoond dat dat thema breed leeft, leefbaarheid in combinatie met plattelandseconomie. Dus ik zou willen verzoeken om deze motie niet af te doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan houden we motie 3077 aan.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan gaan we naar de voorraadagenda. Zijn daar nog op- of aanmerkingen op? Nee.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: Dan de lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen. Kunnen we die vaststellen? Ja? Mooi. Dat gaat voortvarend.

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

7.1 Voorbespreking AV IPO van 23 juni 2026

De voorzitter: Dan ben ik bij punt 7, kwaliteit openbaar bestuur. De voorbespreking van het AV IPO van 23 juni aanstaande. Dit is een ongebruikelijk onderwerp voor de Commissie LEO, maar zoals u heeft kunnen lezen in de toelichting zijn de stukken pas afgelopen vrijdag door het IPO aangeleverd, wat het onmogelijk maakt om dit in een ESA-commissie te bespreken. U heeft kennis kunnen nemen van de stukken. Zijn er ten aanzien van de inhoud op- of aanmerkingen voor de leden van de AV vanuit de commissie? Ik zie geen op- of aanmerkingen. Oké. Gedeputeerde Faassen, heeft u nog een opmerking of wilt u iets toevoegen?

Gedeputeerde Faassen: De stukken zijn vrij uitvoerig. Ze zijn wat laat gekomen, maar er is naar mijn mening nog ruimvoldoende tijd om hierop te reageren. Mochten er specifieke vragen zijn; er is nog een internetconsultatie waar iedereen aan kan deelnemen op 9 juni. Dus er is nog gelegenheid genoeg, als dit wat te snel zou komen of jullie hebben nog op- of aanmerkingen daarna is er nog ruim de tijd. Ik denk dat het goed is dat hier een keer te vermelden. Mochten jullie nog inbreng hebben, dan kan dat bij de AV-leden. Ik heb nog wel een technische vraag aan u, voorzitter. U bent het tweede AV-lid binnen ons gremium, zal ik maar zeggen. Is dat officieel? Ik ben even in twijfel hoe ik dat moet zien. Moet dat hier benoemd worden of moet u nog officieel beëdigd worden? Ik heb eigenlijk geen idee hoe dat technisch zit. Dat was een vraag van mijn kant, als dat mag.

De voorzitter: Jazeker mag u die vraag stellen. Ik heb vandaag dan de dubbelrol. In hoofdzaak ben ik voorzitter. Ik denk ... Maar dan moet ik even naar de heer Bloi kijken ... Volgens mij moet ik nog geïnstalleerd worden in de AV-commissie. De heer Bloi?

De heer Bloi (VVD): U bent onderdeel van de WhatsApp-groep. Volgens mij is dat wel voldoende. Ik heb geen idee. Op 23 juni zal daar waarschijnlijk wat over gezegd worden.

De voorzitter: Helder. Bij de AV.

Gedeputeerde Faassen: Dat was het wat mij betreft. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

8 LANDELIJK GEBIED

8.1.1 Rondvraag

8.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

8.1.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Dan gaan wij naar het volgende punt. Agendapunt 8 is niet aan de orde.

9 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

9.1 G-26-014 Statenvoorstel inzake Uitvoerings- en Bestedingenkader Provinciaal Verstedelijkingsbudget Limburg Centraal brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00914446)

De voorzitter: Dan zijn we bij punt 9, het Statenvoorstel inzake Uitvoerings- en Bestedingenkader Provinciaal Verstedelijkingsbudget Limburg Centraal. We wisselen even van Gedeputeerde. Voordat we beginnen zie ik dat de heer Van Est een vraag heeft of een melding.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, voorzitter. Ik vervang de heer Erkamp, die iets later komt. Mocht het zo zijn dat hij binnenkomt, dan willen we tijdens het agendapunt wisselen.

De voorzitter: Helemaal prima.

De heer Van Est (50PLUS): Ik geef het even van tevoren aan.

De voorzitter: Helemaal goed. Dan gaan we beginnen met de Verstedelijkingsopgave Limburg Centraal. Het betreft een omvangrijke en complexe ruimtelijke opgave in zes stationsgebieden. Via het

uitvoerings- en bestedingenkader worden de kaders, prioritering en de spelregels van de inzet van € 50 miljoen vastgesteld. In de eerste termijn hebben we 3 minuten per fractie. In de eerste termijn van Gedeputeerde Theuns heeft hij 22 minuten voor de beantwoording. Gezien de wisseling bij mijnheer Van Est wil ik eigenlijk beginnen bij de heer Roso vandaag.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter, dank u wel. Dat mag. Wij gaan het in basis vrij kort houden. Er wordt gevraagd om € 1 miljoen, om deze gedurende 2026 en 2027 te gebruiken vanuit de programmareserve. Ik snap dat we hier geld tekortkomen. Als we dat vanuit de programmareserve zonder additioneel risico kunnen doen, kunnen we daar in basis voorstemmen. Verder is het voor ons vooral: ga aan de slag en zorg dat die omgevingen zo snel mogelijk bebouwd worden, zodat we die woningen hebben. Daar wil ik het eigenlijk bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Kort en krachtig. Dan ga ik naar de heer Verberkt van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Verberkt (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG begrijpt het belang van de verstedelijkingsopgave rondom de zes intercystations. Tegelijkertijd stellen wij vast dat wij vandaag vooral spreken over een kader en een reserve van € 50 miljoen, terwijl er nog weinig concreet is uitgewerkt. De eerste vraag die wij daarom hebben, is: welke tastbare resultaten mogen Provinciale Staten eind 2027 verwachten van de eerste € 2 miljoen die nu beschikbaar wordt gesteld? Ook valt het op dat Provinciale Staten vooral op hoofdlijnen sturen, terwijl uitvoeringsbesluiten bij Gedeputeerde Staten komen te liggen. Hoe worden Provinciale Staten betrokken bij investeringsbesluiten onder de €1 miljoengrens? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Koopman van de VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. De VVD kan zich goed vinden in de richting van dit voorstel. De focus op woningbouw, bereikbaarheid en economische ontwikkeling rondom de stationsgebieden sluit aan bij de ambitie van Limburg om dat toekomstbestendig en economisch sterk te houden. Wij waarderen daarbij vooral de keuze voor focus in plaats van versnippering, de koppeling met de bredere instrumentenkoffer en het uitgangspunt dat provinciale middelen gericht moeten worden ingezet op publieke randvoorwaarden die gebiedsontwikkeling daadwerkelijk mogelijk maken. Maar tegelijkertijd zien wij dit nadrukkelijk als een kaderstellend voorstel, waarbij verdere concretisering nog moet volgen. Juist daarom vinden we het belangrijk dat Provinciale Staten ook in de vervolgfase voldoende grip houden op prioritering, risico's, financiële inzet en resultaat. Daarom hebben wij nog een aantal aandachtspunten richting GS. Allereerst zouden wij graag scherper willen krijgen welke concrete KPI's of beoordelingscriteria worden gehanteerd voordat middelen daadwerkelijk beschikbaar worden gesteld. We lezen nu veel over publieke meerwaarde, integraliteit en impact, maar we zouden graag zien dat dit ook wordt vertaald naar meer objectieve of wegingscriteria, bijvoorbeeld op het gebied van woningbouwversnelling, de mate van cofinanciering, de economische impact, bereikbaarheid, uitvoerbaarheid en publieke meerwaarde. In dat kader vragen wij ook of GS bereid is te werken met een transparante beoordelings- of wegingssystematiek. Daarnaast begrijpen wij ook de behoefte aan flexibiliteit, maar tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat helder blijft waar dit budget nadrukkelijk niet voor bedoeld is. We vragen GS daarom te reflecteren op de mogelijkheid van een scherpere afbakening of misschien een negatieve lijst, zodat het duidelijk is dat middelen bijvoorbeeld niet bedoeld zijn voor structurele exploitatietekorten, reguliere gemeentelijke beheerskosten, het afdekken van grondtekorten zonder provinciale meerwaarde of individuele projecten zonder aantoonbare gebiedsimpact. Dat helpt ook om de verwachtingen richting gemeenten en partners helder te houden. Ook de governance, voorzitter, verdient wat ons betreft aandacht. We begrijpen de keuze om GS uitvoeringsruimte te geven, zeker gezien de dynamiek van

de gebiedsontwikkeling, maar tegelijkertijd willen wij voorkomen dat Provinciale Staten te veel op afstand komen te staan, zeker waar het gaat om substantiële financiële en strategische keuzes. Daarom horen wij graag welke typen besluiten in ieder geval actief terugkomen naar Provinciale Staten. Zijn er bijvoorbeeld afwijkingen in het kader of besluiten met een verhoogd risicoprofiel? Zijn dat majeure revolverende investeringen? Wij horen ook graag welk maximaal risicoprofiel ... Het volgende wordt voor de tweede termijn, vrees ik.

De voorzitter: Heel goed. U heeft dadelijk nog een tweede termijn. Dan ga ik naar mevrouw Waajen van het CDA.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt een stuk waar je niet tegen kunt zijn, tenminste, als je woningbouw, duurzaamheid, mobiliteit, leefbaarheid en de kwaliteit van de leefomgeving belangrijk vindt. Dit stuk legt inderdaad een fundament voor leefbare steden. Het is wat onze fractie betreft een mooi voorbeeld van de aanvullende rol die een Provincie kan pakken om ontwikkelingen mogelijk te maken. Het vergt een hechte samenwerking. Het is een aanvulling op dat wat lokaal en landelijk al is geregeld. En de aanpak vormt hét noodzakelijke laatste ingrediënt dat echt nodig is om een goed integraal totaalresultaat te krijgen. Het is bij wijze van spreken de gist die nodig is om een goede en bruisende leefomgeving daadwerkelijk te laten rijzen in steden. Het besluit om € 50 miljoen te investeren hebben we al eerder genomen. Nu gaat het erom hoe we het geld daadwerkelijk wegzetten en het voor elkaar gaan krijgen. Wat onze fractie betreft is het ook een heel mooi voorbeeld van een nieuwe manier van besturen. Een aantal voorgangers heeft er al iets over gezegd. Voor ons is helder dat de samenleving zo complex is geworden dat lineair sturen op individuele ontwikkelingen niet meer kan. Er is een dynamische manier van sturing nodig om dit soort complexe vraagstukken opgelost te krijgen. Het voorliggende voorstel geeft dan ook een mooie manier waarop we integraliteit dan toch eindelijk eens voor elkaar gaan krijgen. Dat geeft hoop. We roepen het vaak bij de overheid, maar we doen het nog niet. Voorzitter, de voorgestelde werkwijze toont lef, biedt manoeuvreerruimte aan alle partners en vraagt erom dat wij vertrouwen geven, dat wij als Staten sturen op hoofdlijnen, op proces en criteria, niet op de letterlijke uitvoering. We moeten daarmee ook af van de hijgerigheid van snelle resultaten omdat die snel stemmen opleveren. Voor het CDA is degelijke sturing op middellange en lange termijn noodzakelijk om de echte uitdagingen van deze tijd aan te pakken. Let wel, collega's: dat vergt dat we accepteren dat zaken een langere doorlooptijd hebben en dat we niet direct resultaten en effecten zien. Dat staat letterlijk in dit stuk en dat getuigt wat ons betreft van bestuurlijk lef. De aanpak is doelgericht en effectief, omvat daadwerkelijke keuzes en focus, geeft bestuurlijke en financiële slagkracht en wordt periodiek geëvalueerd. Ondanks deze lovende woorden en positieve insteek, hebben we toch nog enkele vragen. Gaat de ambtelijke capaciteit waarvoor middelen worden vrijgegeven als wij 'ja' zeggen nu naar de gemeente of naar de Provincie? Het stuk is daar niet helemaal duidelijk over. Verder zou ik de Gedeputeerde willen vragen om toe te lichten hoe we voorkomen dat één of twee gemeenten in één klap de hele pot leegeten. Dat neigt wel een beetje naar de vragen over de governance waar mijn VVD-collega het over had. Ik heb nog twee vragen. Ik lees ze, met uw goedkeuring, snel voor, voorzitter. U introduceert voor ons een nieuw woord in het stuk: een interactiemilieu. Het staat op pagina 17 van de bijlage. Graag weten we voordat we iets goedkeuren wat hier precies wordt bedoeld. Het is namelijk genoemd bij de criteria. Dan de laatste vraag. Hoe meet u publieke meerwaarde? Dat kan namelijk afhankelijk van de politieke kleur heel anders worden ingevuld. Misschien vergt dat in de criteria toch nog een aanscherping. Dat sluit aan bij de woordvoering van mijn collega zojuist. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Nijenhuis van de BBB.

De heer Nijenhuis (BBB): Dank u wel, voorzitter. Na de liefdesverklaring van het CDA zal ik ook nog een kleine duit in het zakje doen. Complimenten aan GS en de opstellers van dit voorstel. Het is een prettig leesbaar en overzichtelijk stuk. De doelstelling, de achterliggende gedachte en de gekozen werkwijze worden helder uiteengezet en dat verdient waardering. Ook inhoudelijk staat de BBB positief tegenover de instelling van het verstedelijkingsbudget voor Limburg Centraal. We zien de noodzaak van extra woningbouw, maar we zien tegelijkertijd ook de noodzaak om zorgvuldig met de schaarse ruimte in Limburg om te gaan. Wanneer woningbouw rondom bestaande intercitystations en binnen bestaand verstedelijkt gebied versneld, helpt dat immers ook de druk op het buitengebied te beperken. Voorzitter, juist omdat wij enthousiast zijn over die ambitie, hebben we nog wel een aantal vragen over het voorliggende afwegingskader. Een aantal van mijn voorgangers heeft ook al vragen hieromtrent gesteld. We begrijpen de afweging dat het budget nadrukkelijk niet bedoeld is om woningen te financieren, maar om verstedelijking mogelijk te maken. Het gaat om investeringen in publieke randvoorwaarden, zoals bereikbaarheid, openbare ruimte, voorzieningen, leefkwaliteit en gebiedsontwikkeling. GS spreekt meerdere keren over publieke meerwaarde, zoals het CDA ook al zei, en prioritering op impact. Maar hoe wordt die publieke meerwaarde bepaald? Wanneer is de maatschappelijk opbrengst en investering groot genoeg om inzet van provinciale middelen te rechtvaardigen en hoe worden die verschillende gebiedsontwikkelingen onderling vergeleken? Het tweede punt dat we willen aanhalen, voorzitter, betreft de zogenaamde frontrunners. We lezen dat de inzet van het verstedelijkingsbudget zich primair richt op deze frontrunners, samenhangende gebiedsontwikkelingen binnen de stationsgebieden. Tegelijkertijd zijn deze frontrunners nog niet geselecteerd. De gesprekken met de gemeenten moeten daarvoor nog starten. Hiervoor zijn een aantal prioriteringscriteria opgesteld: bijdragen aan de verstedelijkingsstrategie, bijdragen aan de woningbouwopgave, integrale gebiedsontwikkeling en het mobiliseren van aanvullende investeringen. Maar hoe worden deze gewogen? Is daarvoor een objectief beoordelingskader beschikbaar of blijft dit toch een bestuurlijke afweging? En hoe moeten we de passage lezen waarin staat dat per gemeente in beginsel één gebiedsontwikkeling centraal staat? Betekent dit dat uiteindelijk daadwerkelijk in alle zes de gemeenten een frontrunner tot uitvoering komt of kan het gebeuren dat de gebiedsontwikkeling afvalt wanneer de businesscase onvoldoende perspectief biedt, de publieke meerwaarde beperkt blijkt of de financiële onderbouwing onvoldoende is? Voorzitter, dan de financiële kant. De voorgestelde onttrekkingen uit de programmareserve zijn bedoeld voor voorbereidingskosten, programmasturing, uitvoeringscapaciteit, expertise en gebiedsgericht maatwerk. Dat roept bij ons een tweetal vragen op. Welke concrete resultaten mogen we verwachten? Die vraag is ook al door LOKAAL-LIMBURG gesteld. Hoe maakt GS daarbij onderscheid tussen kosten die logischerwijs uit de programmareserve worden betaald en kosten die wellicht ook onderdeel zouden kunnen zijn van de reguliere exploitatie? Daar wil ik het vooralsnog bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Mooi binnen de tijd. Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Kuiper van de SP.

Mevrouw Kuiper (SP): Dank u wel, voorzitter. Het is goed dat woningbouw eindelijk vaker in Provinciale Staten besproken wordt, want het tekort aan betaalbare woningen raakt inmiddels heel Limburg. Maar laten we eerlijk zijn: dit voorstel had ook in minder pagina's gekund. Er is sprake van veel herhaling en veel bestuurlijke taal, terwijl de woningcrisis vraagt om duidelijke keuzes. De problemen zijn al jaren bekend. De Zuidelijke Rekenkamer, het CPB, het PBL en de Woonbond waarschuwen al lange tijd voor het teruglopende aantal betaalbare huurwoningen, terwijl de vraag juist stijgt. Corporaties verkopen woningen, beleggers cashen door uitponding en gewone mensen kunnen ondertussen nauwelijks nog een betaalbare woning vinden. De cijfers liegen ook niet. Richting 2030 moeten er in Limburg ruim 26.000 woningen bij komen, waarvan twee derde betaalbaar moet zijn. Tegelijkertijd neemt het aantal betaalbare huurwoningen juist af. En, voorzitter, de Limburgers merken iedere dag dat alles duurder wordt. Juist daarom moet de Provincie op wonen wél het verschil

maken waar het kan. Op het gebied van woningbouw heeft de Provincie namelijk invloed. Hier kun je regie pakken. Hier kun je voorwaarden stellen. Dus waarom gebeurt dat niet steviger?

De voorzitter: Mevrouw Kuiper, ik zie een vraag van de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Even een stukje terug naar iets wat de kameraard van de SP zojuist aangaf. 'De verhuurders cashen bij uitponding.' Dat is een stevige uitspraak. In eerste instantie heb ik de vraag: heeft de SP niet voor de wet gestemd die het onmogelijk maakt voor beleggers om het aan te houden? Volgens mij is dat het eerste. Dan de tweede vraag: hoe denkt u anders dat die woningen nu beschikbaar komen? Ik doel op die woningen in de lagere prijsklasse, die veelal in eerste instantie verhuurd werden, nu dus in de koop terecht komen en daardoor uit de huurmarkt verdwijnen, waar u ze zo graag wil zien.

De voorzitter: Mevrouw Kuiper.

Mevrouw Kuiper (SP): U bedoelt omdat wij hebben gestemd vóór de verkoop van huurwoningen, dat dat zou mogen? Ik begrijp het niet.

De voorzitter: Mijnheer Roso, kunt u uw vraag iets compacter maken en verduidelijken?

De heer Roso (JA21): Ik zal het proberen. De Wet betaalbare huur is de hoofdreden voor de uitponding door de beleggers. Dat is één. Dat is de reden dat huurwoningen in de lagere categorie grotendeels verdwijnen en waarom ze in de koop in de lagere categorie tijdelijk erbij komen. Graag een reflectie op wat u zegt en wat u graag wil ten opzichte van wat de consequentie is van de stemming die er in het verleden is geweest.

Mevrouw Kuiper (SP): Als wij bijvoorbeeld niet aan de goede aantallen betaalbare huur komen, dan is het beter om ze in de betaalbare huursector te houden, ook al is het betaalbare koop. Maar ja, is het betaalbare koop waar ze dan in terecht komen? Het zijn ook vaak woningen die eerst heel lang gebruikt zijn als huurwoningen, die een beetje op hun eind lopen, waar investeerders niet meer zo'n zin in hebben. Nu ook met de energietransitie bijvoorbeeld. Dan moeten ze weer investeren. Dat willen ze niet. Daarom gaan ze verkopen. Daarmee halen ze dan woningen van de markt die betaalbare huur zouden zijn.

De voorzitter: Goed. Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw Kuiper (SP): Ja? Wacht. Waar was ik nou? Ik weet niet meer precies waar ik was, eerlijk gezegd. De SP zegt daarom: grijp die kans! Zorg dat bij projecten van provinciaal belang de nadruk komt te liggen op woningen met huren tot ongeveer € 800 per maand en op echt betaalbare koopwoningen voor mensen met een normaal inkomen. En zorg dat er gebouwd wordt voor alle bevolkingsgroepen en doelgroepen: starters, jongeren, gezinnen, ouderen en mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben. Voorzitter, als GS zegt meer regie te willen pakken, dan moet dat ook zichtbaar worden in de uitgangspunten. De focus op bouwen rond ov-knooppunten steunen wij, evenals de aandacht voor leefbaarheid. Maar waarom ontbreken harde maatschappelijke kaders? Als de Provincie tientallen miljoenen beschikbaar stelt, mag je ook verwachten dat ze daar duidelijke maatschappelijke voorwaarden tegenoverstellen. Waarom nemen we geen duidelijke uitgangspunten op over lage huurprijzen en betaalbare koop, bouwvorm en materiaalgebruik, mobiliteitsnormen en uitbreiding van het voorzieningenniveau rondom deze projecten? Dat is provinciale regie nemen. De

markt bouwt waar rendement zit. De Provincie hoort te sturen op waar Limburg behoefte aan heeft. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Nefjodov van GroenLinks.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Dank, voorzitter. Limburg Centraal is wat GroenLinks betreft precies het soort opgave waar de Provincie voor nodig is. Geen losse stationsprojecten, maar een samenhangende gebiedsontwikkeling rond ieder IC-station. Wonen, openbaar vervoer, leefbaarheid, economie en duurzaamheid in één integrale aanpak. Dat is verstandig. Het is ook goed dat de Provincie met dit budget van € 50 miljoen niet zomaar een subsidiepot openzet, maar probeert publieke randvoorwaarden mogelijk te maken. Maar voorzitter, juist omdat dit om € 50 miljoen publiek geld gaat, moeten we één ding voorkomen, namelijk dat PS straks alleen nog vanaf de achterbank mag meekijken terwijl de route al is gekozen. Daar zit voor GroenLinks een belangrijk aandachtspunt. In voorstel 3 staat namelijk best algemeen verwoord dat GS verantwoordelijk wordt voor de uitvoering en de besluitvorming in het kader van de inzet van middelen per gebiedsontwikkeling. Tegelijkertijd staat in uw planning dat PS in 2027 nog een Statenvoorstel krijgt over die gebiedsafspraken, inclusief monitoring daarvan. Daar ontstaat voor ons de eerste kleine wrijving. Enerzijds vraagt GS met punt 3 van haar voorstel namelijk een ruime beslissingsbevoegdheid, wat begrijpelijk is. Anderzijds staat in de planning dat PS het Statenvoorstel nog vaststelt over gebiedsafspraken. Onze eerste vraag is daarom eenvoudig: waar ligt dat grensgebied? Kan GS bevestigen dat voor dat Statenvoorstel in 2027 geen substantiële gebiedsinzet definitief zal worden vastgelegd? Voorzitter, een tweede punt is de betaalbaarheid van woningen. Het stuk noemt namelijk inderdaad de ambitie om circa 70% van de erbij te komen woningen in het betaalbare segment te krijgen. Maar het verstedelijkingsbudget financiert geen woningen. Het financiert enkel de randvoorwaarden eromheen. Onze vraag is dan ook, vooral met al die in waarde stijgende gebiedsontwikkelingen die ongetwijfeld gaan optreden met al die projecten, hoe GS in haar beperkte rol wil voorkomen dat ons provinciaal geld vooral leidt tot hogere grond- en vastgoedwaarden in plaats van die betaalbare woningen voor Limburgers. Graag horen wij dus hoe GS die koppeling naar specifiek betaalbare woningbouw compleet wil gaan borgen. Ik weet, het is nog niet zo concreet, maar als u daar iets van richting in heeft, dan zou dat al fijn zijn. Ten derde vraagt GroenLinks zich ook af of de vier genoemde kaderprioriteiten moeten worden opgevat als cumulatief of als alternatief. Dat konden we namelijk niet met zekerheid herleiden uit het voorstel. Ik ga zelf uit van cumulatief, maar als dat anders mag zijn, dan hoor ik dat ook graag. Dan ten slotte nog de monitoring. GroenLinks hoeft namelijk niet per stoeptegel te sturen. Liever niet zelfs. Maar juist omdat het voorstel op dit punt twee kanten op lijkt te bewegen, willen we hierin enige helderheid. Aan de ene kant lezen we namelijk op pagina 43 van het kader dat monitoring nadrukkelijk niet op individuele projecten plaatsvindt, maar enkel op programmaniveau. Aan de andere kant lezen wij onderaan de tabel op pagina 12 over het voorstel dat de jaarlijkse voortgangsrapportage uitgebreid inzicht moet geven in voortgang van die projecten en middel. Dat is een beetje tegenstrijdig voor ons. Precies daar zit dus voor ons ook enige verwarring. Ook in het kader daarvan: kan GS bevestigen, of liever misschien zelfs toezeggen, dat laat ik aan u, dat de monitoring in ieder geval per stationsgebied wel degelijk inzicht gaat geven in financiële inzet, cofinanciering, voortgang van publieke doelen en risico's? Voorzitter, afsluitend. Limburg Centraal mag voor ons geen programma worden waarvan iedereen de ambitie deelt maar niemand precies kan volgen waar het geld landt, want als we die stationsgebieden straks het hart van de nieuwe stedelijke ontwikkeling maken, dan moet ook de democratische controle in het hart van dit programma zitten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Voorzitter, ik ga niet herhalen wat door alle voorgangers al gezegd is. Er waren een paar belangrijke punten. De democratische controle en de grip. Dat is al genoemd. Ook het evenwicht en de rechtvaardigheid. We hebben nu eigenlijk drie zaken rondom de stationsgebieden, maar de vraag is of er voor de andere, minder krachtige regio's andere middelen zijn dan deze middelen. Hier zien we een voorstel waarvan de inwoners niet direct zien dat er iets gaat gebeuren. Het zal op langere termijn zijn en dergelijke. Dat zijn eigenlijk de belangrijkste zaken, zoals wij als 50PLUS die hadden voorbereid. Toen ik het gisteravond nog even snel doorlas, heb ik nog een paar eigen opmerkingen gemaakt. Ik wil die toch meegeven. Dat is dat wij een beoogd resultaat hebben: versnelling van de woningbouw, het realiseren van de instrumentkoffer en de kwaliteit. Dan denk ik: dit zijn echt thema's die je heel hard en SMART kan formuleren om de voortgang ervan te zien. Is GS daartoe bereid? Dit kun je echt meten. Dus je zou het ook wat meer kunnen meten. Ik zie dat eigenlijk niet op dit ogenblik. Dan over die ...

De heer Van Est (50PLUS): Mijnheer Van Est, mevrouw Waajen heeft een vraag voor u.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Ja, mijnheer Van Est. Ik hoor dat u het SMART maken vooral naar een woningaantal trekt, herleidde ik uit uw letterlijke woorden net, maar misschien heb ik dat verkeerd geïnterpreteerd. De vraag is: als u dan SMART-criteria wil, terwijl er gebiedsprocessen lopen waarbij je soms misschien wel in een stukje extra groen en soms in een aantal andere zaken wil investeren vanuit dit fonds, hoe ziet u dat dan voor zich? Welke SMART-criteria zou u dan snel willen hebben?

De voorzitter: Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Laten we het zo zeggen: ik heb niet 'snel' gezegd. Ik heb alleen gezegd: onder de beoogde resultaten staan vier punten genoemd. 'Deze ambitie vertaalt zich in de volgende doelstellingen.' Die zijn heel mooi opgesomd, maar ik zeg dan: maak het dan ook meetbaar, zodat je ook ziet of we halen wat we beogen. Dat is ook het katalyserende effect, om extra publieke en private investering aan te trekken. Het is heel goed om te zien wat het effect zou zijn van dat wat we hier inzetten. Dat is eigenlijk wat ik bedoel. Het staat hier mooi verwoord: het zijn doelstellingen. Maar maak dan ook een meetbaar iets: hoe gaan we dat rapporteren en hoe zien we dat terug? Meer is het niet. Dus ik vind dat het hier mooi staat, maar het moet niet blijven: we hebben ons best gedaan en we zien dat er straks investeringen zijn, ze zijn nog onderweg of ze zijn er niet ... Dat is eigenlijk een beetje te vaag. Dus ik wil wat ... Het staat mooi geformuleerd, maar het moet ook meetbaar zijn. Dat is eigenlijk de interpretatie. Een van de zaken betreft dan het aantal woningen.

De voorzitter: Gaat u verder met uw inbreng.

De heer Van Est (50PLUS): Mijn voorganger heeft net al wat over de monitoring gezegd. Dat hoeft ik niet te herhalen. Je ziet eigenlijk dat we met deze € 1 miljoen, een beetje populair gezegd, een blik ambtenaren opentrekken die gaan helpen om het te versnellen. De vraag is of dat iets gaat toevoegen. De vraag is gesteld: komt het bij de gemeenten of komt het bij de Provincie? Dat vond ik ook een heel terechte vraag. De problemen bij de gemeenten rond deze gebieden kennen we. De vraag is: maken we het hier niet nog ingewikkelder door er nog een partij bij te zetten die er wat mee gaat doen of zou je dat eigenlijk vanuit de gemeenten gewoon moeten doen of moet je dat als Provincie doen? Dus is het alleen geld toevoegen of had het ook op een andere manier gekund?

De voorzitter: Mevrouw Koopman heeft een vraag.

Mevrouw Koopman (VVD): Mijnheer Van Est, bent u ook zo benieuwd welk aandeel van het budget maximaal naar de proces- en apparaatskosten gaat?

De voorzitter: Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja. Dat staat er mooi: daarnaast wordt het budget gebruikt voor die apparaatskosten. Maar zoals ik nu die twee keer € 0,5 miljoen lees, zijn het alleen maar apparaatskosten voor de – sorry, niet negatief bedoeld – ambtelijke organisatie en, dat is wat specifieker, voor maatwerk, waarbij het gaat om externe inhuur om weer iets mogelijk te maken. Ik weet niet of dat de bedoeling is. Dat hoor ik graag van de Gedeputeerde. Ik hoop dat ik het als waarnemer goed gedaan heb.

De voorzitter: Dank u wel voor de inbreng. Dan ga ik naar mevrouw Wesseling van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. De woningbouwopgave in Limburg is groot en juist rondom die stationsgebieden liggen kansen om wonen, leefbaarheid en economie ook slim met elkaar te combineren. Wat we sterk vinden aan het voorstel is ook die integrale aanpak: niet iedereen voor zich aan de slag, maar samenwerken met gemeenten, het Rijk, waterschap en partijen als Enexis. Woningen bouwen zonder aandacht voor die waterveiligheid, voor die netcongestie en openbare ruimte werkt namelijk gewoon niet meer. Dus juist die gezamenlijke instrumentenkoffer vinden wij een heel goede stap. Ook vinden we het goed dat GS heel duidelijk afbakt waar budget wel en niet voor bedoeld is. Dus het is geen algemene subsidiepot of oplossing voor exploitatiekortingen, maar investeren in de publieke randvoorwaarden die gebiedsontwikkeling echt verder helpen. Wel hebben we nog een aantal vragen, allereerst over de betaalbaarheid. We lezen dat ongeveer 70% van de woningen in het betaalbare segment moet vallen. Hoe definiëren we 'betaalbaar' hier dan precies? Wordt daarbij aangesloten bij de landelijke definitie uit de Woondeals? Kan GS ook toezeggen dat daar een heldere definitie van wordt opgenomen, zodat er ook uiteindelijk weer over gerapporteerd kan worden? Juist rondom die stationsgebieden liggen kansen en behoeften voor compacte, betaalbare woonvormen. Kan GS uiteindelijk ook in die voortgangsrapportages zichtbaar maken voor welke doelgroepen er nu uiteindelijk gebouwd is? We lezen veel over leefkwaliteit en duurzaamheid, maar er is nog weinig concreet van de voorwaarden die we er als Provincie aan koppelen. Wanneer is gebiedsontwikkeling volgens GS nou echt toekomstbestendig en wat verstaan we dan onder die goede leefkwaliteit? Worden klimaatadaptatie, vergroening en natuurinclusief bouwen straks expliciete criteria? Enerzijds wil je natuurlijk niet al te veel regels opstellen, om te zorgen dat die woningbouw ook echt van de grond gaat komen, en anderzijds wil je dus juist met dit voorstel ook die slimme kansen benutten van die integrale aanpak. Tot slot willen we ook nog een punt meegeven over veiligheid, want juist rondom die stationsgebieden staat dat veiligheidsgevoel vaak onder druk, met name voor vrouwen. De Staten heeft zich ook al eerder uitgesproken over de veiligheid als het gaat om de stations zelf. Wat D66 betreft zou die veiligheid ook echt noodzakelijk zijn voor de gebieden om de stations heen. Deze integrale aanpak biedt wat ons betreft juist een kans om dit in één keer goed mee te nemen in de inrichting van de openbare ruimte. Dus denk aan goede verlichting, zo min mogelijk donkere doorgangen of tunnels, overzichtelijke looproutes en waar nodig cameratoezicht. Kan GS toezeggen dat sociale veiligheid en het veiligheidsgevoel ook nadrukkelijk worden meegenomen in de uitwerking van de integrale gebiedsontwikkelingen? Zo niet, dan overwegen wij hier nog een motie over in te dienen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Wolters, PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Er is al veel gezegd over dit stuk. Ik wil me aansluiten bij de positieve woorden van de BBB en het CDA. Als nieuwe woordvoerder was het een verademing om een stuk te lezen waarin heel goed ook is gekeken naar de verschillende kaders die wij hier in huis hebben en hoe dat daarop aansluit. Die complimenten wil ik GS wel meegeven. Ik ga de woorden van mijn collega's niet herhalen. Een vraag die wij vooral nog hebben, is: de woningopgave is groot. Er zijn veel factoren die kunnen vertragen. We werken ook met heel veel partners samen om dit te kunnen realiseren. Juist die complexiteit – mevrouw Waajen had het er net ook al over – is een van de zorgen die wij hebben als Partij van de Arbeid. Hoe zorgen we er met elkaar voor dat alle partners snel genoeg gaan en hoe zorgen we ervoor dat ook de doelen die we uiteindelijk met het strategische budget willen bereiken gehaald worden, ook als niet alle partners even snel kunnen lopen? Dat zijn best wel ingewikkelde factoren om te kunnen managen. Het is wel nodig om dit tot een succes te kunnen maken. Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Hoks, PVV.

De heer Hoks (PVV): Dank, voorzitter. We hebben er even op moeten wachten, maar we gaan het nu eindelijk hebben over de invulling van het Uitvoerings- en Bestedingenkader Provinciaal Verstedelijkingsbudget Limburg Centraal. Laat ik vooropstellen dat het goed is dat stedelijk gebouwd gaat worden binnen de 1,5 kilometer rondom de intercystations. De vraag naar woningen in onze provincie wordt groter en groter, maar het aanbod groeit niet zo hard mee als de vraag. Toch levert dit uitvoerings- en bestedingenkader de nodige onduidelijkheden en vragen op. Zo merken wij in dit voorstel dat er veel algemene termen worden gebruikt, maar concrete, meetbare doelen ontbreken grotendeels. Waarom worden geen meetbare doelen opgenomen? Denk bijvoorbeeld aan indicatoren over het aantal woningen. Hoeveel woningen moeten deze investeringen effectief opleveren? De PVV ziet dit dan ook graag terug: hoeveel woningen per gebied en binnen welke termijn? Als die € 50 miljoen in wordt gezet, willen we dat graag ook concreet terugzien. De nood is hoog, voorzitter. We moeten voorkomen dat Limburgers verdrongen worden, dure appartementen ontstaan en woningen vooral naar beleggers gaan. We moeten goed inzetten op de sociale huur, waar gigantische wachtlijsten voor bestaan, die verder oplopen. Ook moet de focus op starters en gezinnen worden gelegd. Maar wij als Provincie kunnen dit niet alleen. De € 50 miljoen die wij beschikbaar hebben gesteld, is slechts een druppel op een gloeiende plaat. Cofinanciering wordt expliciet genoemd als prioriteit, maar is 50/50 cofinanciering het uitgangspunt? Er wordt in dit voorstel namelijk geen percentage genoemd. Limburg mag niet de pinautomaat van het Rijk worden. Wat zijn de gevolgen als het Rijk of andere partijen afhaken? Provinciaal geld moet een hefboom zijn, geen vangnet. Voorzitter, ik sluit af. Met het uitvoerings- en bestedingenkader proberen wij een stap in de goede richting te zetten, maar wij missen nog de nodige concreetheid. Wij zien dan ook graag een reflectie op onze vragen van de Gedeputeerde.

De voorzitter: Mijnheer Roso heeft een vraag.

De heer Roso (JA21): Ja, ik heb een vraag aan mijnheer Hoks. Ik snap dat u vraagt hoeveel woningen gebouwd gaan worden, maar u beseft dat deze € 50 miljoen juist niet wordt gebruikt voor woningen, maar voor alle randzaken, en dat u dus eigenlijk per definitie al aangeeft dat het betaalbaar bouwen wat we graag willen dus niet kan zonder die steun. U vraagt nu verder naar cofinanciering en dergelijke, maar die cofinanciering, zoals u die graag wil zien, en ook die beeldvorming eromheen ... Is dat meer bedoeld voor de woningen zelf of ook inderdaad voor die ruimtelijke ordening eromheen?

De voorzitter: De heer Hoks.

De heer Hoks (PVV): Ik begrijp wat u zegt, mijnheer Roso. Het is eigenlijk een beetje van beide. Wij stellen natuurlijk een groot budget beschikbaar. Er moet ook gewoon concreet aan ons verteld worden wat we daarmee gaan doen. Dus ik ben het met u eens ... Het is wel vooral het stukje voor de woningen. Nogmaals, wij als Provincie bouwen de woningen niet, maar wij zorgen met dit voorstel wel dat alles rondom de woningen geregeld kan worden.

De voorzitter: Goed. Mijnheer Hoks, was u klaar met uw inbreng? Oké, goed. Dan gaan wij over tot de beantwoording door de heer Theuns. Mijnheer Theuns.

Gedeputeerde Theuns: Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor alle gestelde vragen en zeker ook voor alle uitgedeelde documenten, die ik namens het ambtelijk apparaat graag voor hen in ontvangst neem. Wellicht eerst even iets algemeen en daarna zal ik de vragen per fractie langslopen. Het is denk ik goed om te begrijpen waarom dit stuk er nu ligt en in welk proces we nu zitten. Limburg Centraal is een traject waar we een jaar of twee geleden eigenlijk vanuit het niets mee zijn gestart. We kwamen als Limburg daarin van ver. Dit College heeft van het begin af aan gezegd dat we meer ambitie willen hebben op het gebied van woningbouw, niet omdat we per se willen groeien, maar omdat Limburg dat nodig heeft om uiteindelijk ook economische groei te kunnen blijven houden, om uiteindelijk ons voorzieningenniveau en de leefbaarheid op peil te kunnen houden. Daarom zijn we hiermee begonnen. Het is een traject van de lange adem. Een aantal partijen noemde dat ook al. Het is ook een traject dat continu in ontwikkeling blijft. We hebben sinds kort ... Of 'sinds kort'. Dat is ook alweer een tijdje. Er is een nieuw kabinet met een nieuw coalitieakkoord, waar ook weer iets in staat over potentieel nieuwe grootschalige woningbouwlocaties. Dat zorgt ervoor dat wij ook in dit traject continu ermee bezig zijn om te zorgen dat we goed op het vizier staan bij het Rijk. Dat lukt, durf ik wel te zeggen, vrij aardig. De mensen die gisteren het debat over woningbouw in de Tweede Kamer hebben gevolgd, hebben ook gezien dat er expliciet aandacht werd gevraagd voor Limburg Centraal, ook als potentiële grootschalige woningbouwlocatie, waarvan het kabinet er een aantal rond de zomer wil gaan aanwijzen. Dat is precies het traject waar we in zitten. Dat merkt u dus ook in het stuk, dat we veel al hebben uitgewerkt. We hebben de afgelopen jaren heel veel producten opgeleverd, waar heel veel tijd en bloed, zweet en tranen in zitten. Het verstedelijkingsconcept. We werken aan de verstedelijkingsstrategie. We hebben businesscases. De gemeenten hebben businesscases per gemeente uitgewerkt. En tegelijkertijd moeten we ook steeds weer een volgend stapje maken. Het volgende stapje is het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving, dat we met het Rijk gaan hebben vlak na de zomer, en ook weer richting het einde van het jaar het MIRT-overleg, waarbij wij hopen met het Rijk uiteindelijk ook een gebiedsconvenant – of gebruik een andere term – af te spreken over hoe het Rijk ook haar betrokkenheid wil hebben bij dat wat hier op papier staat vanuit de Provincie. Daar willen we met het Rijk een afspraak over maken. Dat werken we dan vervolgens weer uit in afspraken voor elk van die stationsgebieden. Er zijn veel vragen over gesteld. Ik pak die dan ook maar even eerst: wat mogen we aan resultaten verwachten voor de komende twee jaar, wat gaan we daar als PS nog van zien en hoe blijft PS daar dan ook bij aan het stuur? Ik denk dat veel fracties zich dat in ieder geval in hun bijdrage hebben afgevraagd. De heer Roso had het over € 1 miljoen, maar het is € 2 miljoen. Het is € 1 miljoen per jaar voor 2026 en 2027. Dat geldt vragen wij nu, omdat we dat echt keihard nodig hebben bij het uitwerken van al die voorstellen die we samen met het Rijk moeten maken. De heer Van Est vroeg in zijn bijdrage of we dan weer een soort extra laag opzetten. Nee, juist niet. Wij doen dit volledig samen met gemeenten. De programmaorganisatie is op dit moment keihard aan het werk, maar het is ook, in alle eerlijkheid, maar een heel klein team van een aantal mensen bij de gemeente en een aantal mensen bij de Provincie die zich een slag in de rondte werkt om al dit werk verzet te krijgen. Daar hebben we ook externe partijen bij nodig. Die werken nu al met ons mee. Maar dat kost uiteindelijk ook gewoon geld. We zullen daar dus gerichte inzet voor nodig hebben. Dat betekent dus niet – mevrouw Waajen vroeg daar ook nog naar – dat wij gemeenten geld gaan geven om dan even

zelf een ambtenaar in te huren of iemand te detacheren. Nee, het is echt in gezamenlijkheid, in gezamenlijke governance, met een gezamenlijk programmteam, waar elke partij voor zichzelf inzet aan levert en waar wij dus ook een stevige duit in het zakje willen doen, onder andere met de procesmiddelen waar uw Staten nu mogelijk mee in kunnen stemmen. Welke resultaten moet dat dan gaan opleveren? Ik noemde net een aantal dingen. Wij willen graag met het Rijk een gebiedsconvenant of iets dergelijks voor Limburg Centraal sluiten en volgend jaar staat er op de planning dat wij voor elk van de locaties, die zes gebieden rondom die stations, uiteindelijk in eerste instantie een samenwerkingsovereenkomst sluiten, waarbij je uiteindelijk naar een uitvoeringsovereenkomst toe gaat, dus steeds een stapje concreter. Daarbinnen moet je ook steeds een stapje concreter worden. Een aantal partijen, of eigenlijk bijna alle partijen, vroegen ook naar het meetbaar maken van KPI's. Er staan nu wel degelijk een aantal KPI's in, bijvoorbeeld over het mogelijk maken van een versnelling. Het moet over cofinanciering gaan. Het gaat over projecten waar voortgang in moet zitten. Publieke meerwaarde. Dat is een begrip dat nog niet kristalhelder gedefinieerd is, maar dat is ook – de heer Nijenhuis zei dat denk ik mooi, volgens mij gebruikte u die woorden – omdat het voor een deel zo meteen objectief meetbaar is, maar het voor een deel ook een bestuurlijke afweging is inderdaad, waarbij je zo meteen samen met Rijk, Provincie, gemeenten en marktpartijen die erbij betrokken zijn, zegt: dit is de goede investering om te doen voor de stad, voor het gebied. Dan moet het aan deze criteria voldoen, maar dan is het altijd een samenspel van. Dan is het dus geen afvinklijstje, waar je even met nullen en enen kan zeggen: het voldoet er helemaal aan / het voldoet er helemaal niet aan. Maar je moet uiteindelijk in dat proces met elkaar beslissen: wat is nou de goede beslissing om te maken voor de stad? Dan is de vraag: waar komt u als Staten dan vervolgens nog aan bod? Is het nu zo dat GS de beschikking heeft over deze € 50 miljoen en dat u ons daarna niet meer ziet, behalve tijdens rapportagemomenten in de P&C-cyclus. Nee, verre van, om dat maar even te expliciteren. Uiteindelijk gaan uw Staten erover op het moment dat we geld willen onttrekken ... Voorgesteld wordt nu om GS het mandaat te geven om € 2 miljoen ... Voorgesteld wordt niet om ons het mandaat te geven, maar om € 2 miljoen aan GS te geven voor de proceskosten. Als wij daar geld uit willen gaan halen om echt uit te geven, niet revolverend, dan kan dat alleen via een besluit van uw Staten. Als die samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten gesloten moeten worden per gebied, dan zal dat een totaalpakket betreffen van allerlei investeringen, waarbij de Provincie een duit in het zakje doet, het Rijk hopelijk ook en gemeenten zelf ook. Dat pakket, specifiek voor het deel waar de financiering van de Provincie in beeld komt, wordt voorgelegd als een besluit aan uw Staten. Daar kunt u dus dan ook nog wat van vinden. Dan is het inderdaad niet zo dat uw Staten op een individueel projectje binnen zo'n gebied moet gaan sturen. Dat was de vraag van de heer Neffjodov ook. U stuurt uiteindelijk op het totaal van het programma, maar u mag van ons als GS verwachten dat wij dan goed inzichtelijk maken per stationsgebied wat de voortgang is, voor wie er gebouwd wordt, waar middelen van de Provincie naartoe gaan, hoe dan de cofinanciering in elkaar zit, wat het doet met de leefbaarheid en wat dan volgens ons de publieke meerwaarde is. Dat moeten wij dan steeds een stapje verder voor u gaan onderbouwen. U beslist daar uiteindelijk over. Gaat het om een instrument waar wij middelen wel revolverend inzetten, dus bijvoorbeeld het verstrekken van een lening of het afgeven van garanties, dan komen uw Staten in beeld zodra het gaat om een bedrag boven de € 1 miljoen. Dan moet u daar wensen en bedenkingen op geven. Ik weet even niet meer wie de vraag stelde, maar gevraagd werd: wat als het dan onder de € 1 miljoen is? Dat was de heer Verberkt, zie ik volgens mij aan zijn handgebaar. Ik durf wel te stellen dat dat niet aan de orde is. Dus het gaat op het moment dat wij hiermee investeren om grote bedragen, waar uw Staten altijd aan zet zullen zijn, behalve dan voor de procesmiddelen, maar daar vragen we nu expliciet uw instemming voor. Dat even om aan te geven het proces waar we nu in zitten en hoe we u ook daar de komende tijd in willen meenemen. Ons voornemen is om dat op een vergelijkbare wijze te doen als in het verleden bijvoorbeeld bij IBA. Het staat ook in het stuk: we stellen jaarlijks een mededeling portefeuillehouder voor u op, met een uitgebreide voortgangsrapportage. Daarin is ook

per stationsgebied inzichtelijk wat de voortgang is. Uiteindelijk gaan uw Staten zelf over wat er wordt geagendeerd in deze commissie, maar ik kan mij best voorstellen dat, zoals dat bijvoorbeeld ook bij het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg gebeurt, die mededeling hier standaard geagendeerd wordt. Wat mij betreft zou dat een goede zaak zijn, maar nogmaals, daar gaat u helemaal zelf over. Dat even als algemene introductie. Ik denk dat ik daarmee al een aantal dingen heb afgevangen, maar ik ga toch even de bijdragen per partij langs. Bij de heer Roso dus inderdaad de opmerking dat het over € 2 miljoen gaat en niet over de € 1 miljoen die hij noemde. De heer Verberkt van LOKAAL-LIMBURG vroeg naar de concrete resultaten en hoe PS betrokken wordt. Ik denk dat ik dat met mijn betoog van zojuist uiteen heb gezegd. Mevrouw Koopman van de VVD vroeg ook naar de rol van PS. Ik denk dat ik daar zojuist iets over gezegd heb. Over die KPI's; er staan dus wel al een aantal KPI's in het document, maar ik ben het met u eens: in de verdere monitoring moet je dat steeds verder aan gaan scherpen. Maar dit is niet het moment om dat te doen, omdat je nog helemaal niet met elkaar weet waar je straks uit gaat komen. Dat leest u ook in de toon van het stuk. Het is eigenlijk met elkaar steeds stapsgewijs een stapje verder gaan. Maar ik hoop dat u in ieder geval het comfort heeft dat uw Staten dan via een kredietbesluit uiteindelijk dan ook weer in positie zijn, om er ook dan weer iets van te kunnen vinden. U vroeg ook naar een soort negatieve lijst van dingen die het in ieder geval niet zijn. Die staat in het stuk op bladzijde 14. Daar wijs ik u even op. Daar staat in ieder geval een lijstje. Ik kan me voorstellen u dat over het hoofd heeft gezien. Er staat een lijstje met dingen waar wij in ieder geval geen geld vanuit de Provincie aan uit willen geven. Dat is ook duidelijk voor alle partners binnen Limburg Centraal. Daarom staat dat ook zo in het stuk. Uw vraag over de governance en wat er naar PS komt, heb ik denk ik ook zojuist behandeld. Dan kom ik bij de vragen van mevrouw Waajen. Die had een vraag over de ambtelijke capaciteit, voor wie die dan is. Ja, die is dus niet specifiek voor alleen Provincie of alleen gemeenten, maar die is voor de programmaorganisatie, wat een gezamenlijke opgave is. U vroeg ook: hoe voorkomen we nou dat één gemeente straks met een voorstel komt dat de pot leegmaakt. Ik snap dat u denkt dat dat wellicht op zou kunnen treden. Tegelijkertijd zitten wij met elkaar in deze samenwerking. Het is een gezamenlijke stuurgroep met zes gemeenten, het Rijk, de Provincie, het waterschap. Het Rijk zit ook in die stuurgroep. Dus ik zie het niet zo snel gebeuren dat één gemeente morgen opeens zegt: wij hebben een idee waarmee we alle middelen van de Provincie zouden kunnen gebruiken. Het zal altijd een samenspel zijn. Uiteindelijk moeten we dus ook per gemeente zo'n overeenkomst gaan tekenen. U mag van ons als GS verwachten dat wij dan ook zullen sturen op een evenwichtige verdeling van middelen. Of dat dan precies delen door zes is, ga ik ook niet zeggen, want uiteindelijk moet het het meeste bijdragen aan de opgave. U vroeg ook nog naar het begrip 'interactiemilieus'. Wat wordt daar dan precies mee bedoeld? Goed dat u dat vraagt. Ontwikkelingen rondom stationsgebieden gaan ook over – daar komt het begrip dan vandaan – een nieuw soort interactiemilieus. 'Innovatiedistricten' wordt ook weleens gezegd. Maar het gaat eigenlijk om een omgeving waarin wonen en werken gecombineerd worden en waarin je toch door aanwezigheid van bijvoorbeeld start-ups of andere bedrijven een bepaalde innovatieve focus hebt. Dat maakt het dus anders dan waar we in dit huis natuurlijk al langer mee bezig zijn: campusontwikkelingen, waarbij bedrijven en kennisinstellingen zitten op een locatie waar de focus ligt op puur research and development, waar je hoogwaardige faciliteiten hebt en waar je uitwisseling tussen die partijen hebt. Maar juist in interactiemilieus of innovatiedistricten binnenstedelijk is er ook die combinatie met wonen. Waar een campus in de avond en in de nachtelijke uren erg rustig is, geldt dat niet of zou dat niet moeten gelden voor zo'n binnenstedelijk milieu, waar je juist reuring krijgt en uiteindelijk daardoor ook weer nieuwe concepten ontstaan. Een mooi voorbeeld daarvan is de Spoorzone in de gemeente Tilburg, voor de mensen die dat kennen, waar eigenlijk aan de achterzijde van het station, wat voorheen een rangeerterrein was, een heel nieuw soort interactiemilieu met allerlei bedrijvigheid ontstaat in combinatie met wonen. Als u daar meer over wil weten, dan vertel ik u daar graag meer over. Publieke meerwaarde. Daar vroeg mevrouw Waajen ook nog naar. Ik denk dat ik daar iets over heb gezegd. Er zijn natuurlijk allerlei ook

wetenschappelijke studies over wat dan publieke waarde is, hoe je dat uiteindelijk inzichtelijk kan maken. Maar ook dat is een samenspel tussen al die verschillende overheidspartijen, maar ook uiteindelijk marktpartijen die met elkaar moeten komen tot een haalbare businesscase voor die gebieden. Wat wij daarvan vinden? Betaalbaarheid werd bijvoorbeeld genoemd. Wij vinden uiteindelijk het realiseren van betaalbare woningen daar natuurlijk wel een heel belangrijk uitgangspunt bij, wat hier gewoon hard onder ligt en waar wij wat ons betreft ook niet van gaan afwijken. Dan kom ik bij de bijdrage van de heer Nijenhuis. Die vroeg ook naar publieke meerwaarde. Daar ben ik net op ingegaan. Die vroeg ook naar frontrunners die er nog moeten komen. Die vroeg ook: krijgen alle gemeenten dan zo'n frontrunner of kan er ook theoretisch gezien nog eentje afvallen? Wij streven in ieder geval naar een frontrunner in al die gemeenten. Ook die zullen dan weer een ander tempo hebben, een andere omvang, want dat verschilt natuurlijk wel per gemeente, maar wij streven daadwerkelijk naar zo'n frontrunner per gemeente. Gaat die er dan uiteindelijk ook komen? Dat kunnen wij nu nog niet zeggen. Wij streven daar natuurlijk wel naar. Tegelijkertijd willen we ook degenen die tempo kunnen maken niet laten wachten op degenen die net iets minder tempo kunnen maken. Dus het zou best kunnen dat het uiteindelijk wellicht in een ander tempo gebeurt, maar vooralsnog heb ik geen signalen om te veronderstellen dat niet binnen elke gemeente met zo'n frontrunner gekomen zou kunnen worden. U vroeg ook naar de financiën, naar welke resultaten we mogen verwachten en wat er uit de programmareserve gaat en wat er uit de reguliere exploitatie van de Provincie gaat komen. Over de resultaten heb ik denk ik al iets gezegd, in ieder geval over de dingen die opgeleverd moeten gaan worden. Waarom kunnen die dan niet komen uit de reguliere exploitatie van de Provincie? Wij zitten hier in huis met überhaupt een aantal wettelijke taken. Op het gebied van wonen hebben wij natuurlijk gewoon reguliere inzet. Die blijven wij ook leveren. Daar waar het mogelijk is om dat voor Limburg Centraal te doen uit onze reguliere P-begroting, zoals dat dan zo mooi heet, zullen we dat natuurlijk doen, maar wij merken gewoon dat dit programma van de ambtelijke organisatie een inspanning vraagt die we gewoon niet binnen de reguliere exploitatie zomaar even krijgen opgelost. Dat vergt gewoon dat we dus externe ondersteuning hebben, dat we op de langere termijn dat team ook structureel moeten gaan versterken. Daar hebben we gewoon middelen voor nodig die op dit moment niet binnen onze reguliere exploitatie zijn voorzien. Ik zal er in ieder geval zelf voor zorgen dat in het overdrachtsdossier, dat wij ongetwijfeld ook moeten gaan opstellen voor onze opvolgers, een stevige aanbeveling komt om voor deze opgave, die wat mij betreft langjarig is en over coalitieperiodes heen zal gaan, structureel binnen de exploitatie van de provinciale begroting ruimte te maken. Maar dit is een opgave die eigenlijk pas echt stevig erbij is gekomen na het sluiten van het coalitieakkoord. Dat zorgt er ook voor een deel voor natuurlijk dat bepaalde middelen gealloceerd zijn aan opgaves en dat je niet zomaar even daar extra ruimte voor vrijmaakt. Daarom vragen we nu aan uw Staten om die ruimte wel vrij te maken, zodat we daar voor de komende jaren in ieder geval in kunnen voorzien. Dan kom ik bij de bijdrage van de SP, mevrouw Kuiper. Zij hield een mooi ideologisch betoog voor haar visie op de woningbouwopgave. Maar laat ik het zo zeggen: wat zij zei over betaalbare woningen ... Het leek een beetje alsof er niets is opgenomen over wat wij als Provincie belangrijk vinden in dit stuk. Dan wijs ik er toch op: er staat heel duidelijk in dat de kaders zoals die gelden in de Woondeal – namelijk 70% betaalbaar, een derde sociale woningbouw, ook op stationslocaties, wat toch gewoon triple-A-locaties binnen Limburg zijn – voor ons het uitgangspunt zijn. Dat staat ook op bladzijde 22 van het stuk, onder andere. Er staat ook welke andere documenten ... Of dat nou over het grondbeleid gaat, over de Woondeal of over de POVI ... Ook in al die documenten staan vanuit uw Staten gewoon een aantal duidelijke uitgangspunten opgenomen, waar GS zich aan houdt. Die zijn en blijven de basis van dit stuk. Wij gaan de Woondeal later dit jaar nog herijken op aantallen. Ik zie dit kabinet geen beweging maken naar het minder belangrijk laten zijn van betaalbare woningbouw. Dus wat ons betreft blijft dit ook het uitgangspunt, ook voor de gebiedsontwikkelingen van Limburg Centraal. De heer Nefjodov van GroenLinks vroeg naar de rol van PS. Hij had het over de achterbank. Volgens mij heb ik net in ieder

geval proberen te verduidelijken dat u niet op de achterbank, maar vol in de stoel voorin mee kunt sturen op momenten. Over dat grensgebied waar u naar vroeg heb ik ook het een en ander gezegd, denk ik. U vroeg ook hoe GS wil voorkomen dat de waarde in de stationslocaties gaat toenemen, met als gevolg dat woningbouw straks niet meer betaalbaar is. Wij willen juist door de investeringen die wij doen ervoor zorgen dat die woningbouw straks wel betaalbaar is, want het gaat hier om de publieke investeringen rondom die woningbouw, niet zozeer of helemaal niet om de woningen zelf. Maar als uiteindelijk marktpartijen helemaal alleen aan de lat komen te staan voor publieke investeringen die gedaan moeten worden, leidt dat er juist toe dat straks bij de woningen die ze moeten bouwen die kosten allemaal mee moeten worden genomen en dat de woningen dus niet meer betaalbaar zullen zijn. Juist dat vergt participatie van overheden. Daarom is het juist zo belangrijk dat we gezamenlijk als overheden – Rijk, Provincie en gemeenten – meedoen in dit soort gebiedsontwikkelingen en daarbinnen dan met die partijen die gaan ontwikkelen afspraken maken over wat voor type woningen er moeten komen, voor welke doelgroepen en in welke prijssegmenten dat zou moeten zijn. Dus juist door mee te doen zorg je ervoor dat die woningen straks wel betaalbaar zijn in plaats van dat je het alleen maar helemaal aan de markt overlaat en de markt dan uiteindelijk dure woningen moet gaan realiseren.

De voorzitter: De heer Nefjodov heeft een vraag.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Ik snap uw beantwoording. Ik erken ook zeker dat het van belang is om je als Provincie daarmee te bemoeien, om daar enige invloed op te kunnen uitoefenen. Maar wat ik me dan wel afvraag: ook in het stuk zelf staat dat de Provincie natuurlijk een best wel beperkte rol inneemt, in die zin dat het vooral de randvoorwaarden eromheen financiert. Hoe ziet u het dan voor u dat we een randvoorwaarde formuleren zodat ondanks de stijging van de vastgoedwaarde, die ongetwijfeld op zal treden, alsnog een waarborg plaatsvindt voor die betaalbare woningen? Heeft u daar al over nagedacht? Bent u bereid daar nog op terug te komen? Dat laatste kan ook.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ik hoef daar niet op terug te komen. Ik kan daar nu gewoon op antwoorden. Uiteindelijk hanteert niet alleen de Provincie dit soort uitgangspunten. Ook gemeenten hebben hun handtekening onder de Woondeal en onder die betaalbaarheidseisen staan. Dit soort grondposities is vaak ook al in het bezit van bijvoorbeeld publieke partijen. Dat zorgt er dus ook voor dat je als publieke partij maximaal kan sturen op wat er dan straks ontwikkeld wordt. Dus het is niet alleen de Provincie die hier even via de zijkant een aantal eisen erin fietst, maar dit zijn ook eisen die zowel vanuit het Rijk, als vanuit gemeenten, als dus ook vanuit de Provincie ondersteund worden en uitgedragen worden. Dus het is niet zo dat we daar met elkaar geen regie op hebben, want iedereen voert juist maximaal regie hierop.

De voorzitter: Mijnheer Nefjodov. Ik kom dadelijk bij u, mevrouw. Mijnheer Nefjodov heeft nog een vervolgvraag.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Inderdaad. Nee, oké, dan snap ik wat u bedoelt. Dan kijk ik inderdaad vooral uit naar de uitvoering. Dat is hier nog iets te voorbarig voor. Maar dan beperken we ons wel tot het onderwerp van nieuw bij te bouwen woningen. Hoe zit dat dan met de huidige woningen die er al zijn? Betekent dat voor de overige woningen, die er niet bij komen, dat die wel te lijden zullen hebben onder al die gebiedsontwikkelingen of bent u bereid daar ook eventueel op terug te komen of dat in uw overwegingen mee te nemen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Als je aan een grote gebiedsontwikkeling gaat doen, zul je uiteindelijk altijd te maken krijgen met bepaalde externe effecten. Het kan zijn dat mensen misschien straks het uitzicht dat ze nu nog hebben kwijtraken, dus in negatieve zin. Daar hebben we in Nederland allerlei dingen voor bedacht. Dat heet bijvoorbeeld planschade. Het kan ook zo zijn dat er uiteindelijk een waardeestijging optreedt van bepaalde woningen die misschien nu iets minder waard zijn. Dat valt ook niet helemaal te voorkomen. We hebben dat bijvoorbeeld ook rondom de A2-tunnel gezien. Daar liggen een aantal woningen die aan het begin van deze eeuw nog niet zo heel aantrekkelijk waren en die nu opeens aan de Groene Loper liggen. Dat zijn nu opeens veel aantrekkelijkere woningen. Voor een deel zal de waardeestijging daarvan ... Het kan best dat die uiteindelijk bij de eigenaar terecht komt. Dat is altijd zo natuurlijk. Het is ook niet zo dat wij er uiteindelijk op gaan sturen dat woningen die er nu al zijn niet in prijs mogen toenemen. Dat zouden wij ook helemaal niet kunnen. Dat zou ik ook helemaal niet willen, als ik eerlijk ben.

De voorzitter: Een nieuwe vraag, mijnheer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Dat snap ik. Ik snap dat tot op zekere hoogte. Maar tegelijkertijd, het zou wel enigszins afdoen aan het doel om de woningvoorraad te laten toenemen tot 70% betaalbare woningen als bij wijze van spreken daardoor – ik zeg maar even wat – 30% van alle bestaande woningen in prijs gaat stijgen. Dat lijkt me ook een beetje zonde van het initiatief, als dat zou plaatsvinden. Kunt u daar wellicht op terugkomen of dat in uw uitvoering betrekken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ik ga daar niet meer specifiek op terugkomen, omdat dat uiteindelijk ook gewoon de realiteit is. Het alternatief is dat je helemaal niks meer gaat doen, omdat er dan anders mogelijkerwijs misschien ergens toch een keer een woning in waarde toeneemt. Dat is gewoon het gevolg van gebiedsontwikkelingen. We hebben heel veel woningen nodig. We moeten heel veel betaalbare woningen ook vooral erbij bouwen. Daar willen wij vooral gas op geven. We willen ons vooral niet te veel laten remmen door het effect dat u beschrijft, wat ongetwijfeld voor een deel op gaat treden, maar wat mij betreft echt ondergeschikt is aan de grotere ontwikkelingen die we hiermee voorstaan.

De voorzitter: Gaat u verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde Theuns: De heer Nefjodov vroeg ook nog naar de criteria en of we die moeten zien als of-of of en-en. Het is altijd een samenspel van die criteria. Het is niet zo dat je op al die criteria altijd maximaal een 10 moet scoren. Dat kan ook meestal helemaal niet. Maar dat is nou net die bestuurlijke afweging waar ik het zojuist in mijn introductie over had. Maar je moet in ieder geval wel al die criteria raken en daar moet je aan voldoen. In welke mate dat dan is, dat zal altijd een samenspel daarbinnen zijn. U had nog wat vragen over de verantwoording, maar die heb ik denk ik beantwoord. De heer Van Est van 50PLUS vroeg wat we voor die andere gebieden, anders dan deze zes gebieden, in Limburg doen. U heeft daar natuurlijk zelf een aantal besluiten over genomen. We doen voor alle 31 gemeenten iets op het gebied van woningbouw. Ik heb zelf afgelopen week nog een bericht naar buiten gedaan over de ondersteuning van alle gemeenten in alle regio's, met ambtelijke capaciteit voor al die gemeenten, wat we bijvoorbeeld doen. We doen heel veel initiatieven om ook te zorgen dat woningbouw in die andere 25 gemeenten ook sneller van de grond komt. Dat is denk ik nu niet aan de orde in dit stuk, maar daar kunnen we het zeker op een ander moment wat mij betreft nog

uitgebreider over hebben. Wat voegt deze inzet toe en maakt het dat nog ingewikkelder? Ik denk dat ik daar zojuist iets over gezegd heb. Via u werd in ieder geval de vraag van mevrouw Koopman – die ze niet meer in haar tweede termijn hoefde te stellen – over de apparaatskosten gesteld. Er staat in het stuk dat wij ernaar streven om maximaal 10%, oftewel € 5 miljoen, van deze programmareserve uit te geven aan uitvoeringskosten. Daar zit dus ook de inzet van het ambtelijk apparaat in. Ik zeg u daarbij dat op het moment dat wij richting uitvoering gaan er vooral voor gemeenten, die nog veel meer moeten gaan doen in de uitvoering dan wij als Provincie, een heel grote uitvoeringsopgave ligt. Dat vergt dus niet alleen middelen daarvoor, maar uiteindelijk ook gewoon de handjes om dat te kunnen doen. De € 5 miljoen die hierin staat, is al een heel stevig bedrag, maar dat zal op het totaal van wat er straks buiten moet gebeuren in die zes gebieden denk ik slechts een relatief kleine bijdrage nog zijn aan wat er allemaal nog nodig gaat zijn om dit in de loop der jaren uit te gaan voeren. Mevrouw Wesseling vroeg naar betaalbaarheid en hoe we dat dan precies definiëren. Voor betaalbaarheid hanteren wij gewoon – dat staat ook in het stuk – de uitgangspunten zoals die gelden voor de Woondeal: twee derde betaalbaar, een derde sociaal. Hier staat het zelfs nog ietsje aangescherpt met 70% betaalbaar. Alle gemeenten zetten daar hun handtekening ook onder. Mocht er in de Woondeal een aanpassing komen van die criteria, dan zullen we zien hoe we die in Limburg Centraal doorvoeren. Maar dat is wat ons betreft het uitgangspunt. U vroeg ook of we straks in die rapportages inzichtelijk kunnen maken wat er dan gebouwd wordt, voor welke doelgroepen en welke prijssegmenten, stel ik me ook zo voor. Het antwoord daarop is volmondig ja. Dat zullen we uiteraard voor u in beeld brengen. U was ook benieuwd hoe we ervoor zorgen dat woningbouw niet alleen van de grond komt, maar dat het ook een beetje toekomstbestendige woningen zijn. Kijk bijvoorbeeld naar klimaat. U vroeg nog naar natuurinclusief bouwen. Ik denk dat u zelf goed het dilemma kent tussen enerzijds toekomstbestendige woningen met daardoor extra eisen en tegelijkertijd, waar u zelf ook aandacht voor vraagt, betaalbare woningen. Dat samenspel is lastig, zeker in de Limburgse markt, wat toch een heel andere markt is dan bijvoorbeeld de markt in Amsterdam, Den Haag of noem een andere grote stad richting het westen. Maar dat is wel de reden dat het Waterschap Limburg, dat juist ook kijkt naar klimaatadaptief bouwen, niet zorgen dat we nieuwe problemen creëren, niet zorgen dat we straks op de wateropgave nog grotere problemen creëren, vanaf het begin aan tafel zit. Ik kan u zeggen dat onze dijkgraaf een stevig pleidooi houdt voor niet alleen het water, maar ook alles wat er speelt rondom vergroening, hittestress en dergelijke. Overigens doet niet alleen zij dat, maar ook de andere partners. Maar wat ik maar wil zeggen is: we hebben dit juist ook zelf aan boord gebracht aan het begin van dit traject om ervoor te zorgen dat we daar rekening mee houden en niet alleen stenen stapelen. U vroeg ook nog naar aandacht voor het aspect van veiligheid, sociale veiligheid, in die locaties. Dat is overigens ook iets waar onze Gouverneur bij mij al aandacht voor heeft gevraagd. Hij vindt dat erg belangrijk. U vroeg ook om een toezegging. Ik hoef u dat eigenlijk niet toe te zeggen, maar ik zeg u bij dezen: wij nemen dat expliciet mee en ik zal ook zorgen dat straks in de voortgangsrapportage voor dat aspect in ieder geval nog een keer terugkomt hoe dat dan is meegenomen in de gebiedsontwikkelingen. Dan kom ik bij mevrouw Wolters van de Partij van de Arbeid. Die vroeg hoe we ervoor zorgen dat we de doelen halen als niet iedereen even snel gaat. Het is vanaf het begin van dit traject een feit dat niet elke gemeente, elk gebied, even snel gaat. Daar zijn we ook binnen de samenwerking helemaal niet flauw in. Dat heeft ertoe geleid dat we bijvoorbeeld in het ... Ik ben bijna door de tijd, voorzitter?

De voorzitter: Nee hoor.

Gedeputeerde Theuns: We doen daar ook helemaal niet flauw over. Er is bijvoorbeeld bij het aanvragen van de middelen voor de WoKT-regeling, Woningbouw op Korte Termijn, één partner die voor die ronde nog niet zover was dat middelen aangevraagd konden worden. Dat heeft de anderen niet verhinderd om dat wel te doen, noch is verhinderd dat uiteindelijk € 75 miljoen specifiek voor

Limburg Centraal naar Limburg is gekomen vanuit het Rijk. Dus het zal altijd zo zijn dat partijen verschillende snelheden hebben. Dat respecteren we ook binnen de samenwerking. Natuurlijk hebben we daar aandacht voor.

De voorzitter: Mevrouw Wolters heeft een vraag.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dat resulteert er niet in dat er op een gegeven moment partijen zijn die helemaal niet mee kunnen en uiteindelijk afvallen daardoor? Is er een risico dat dat kan gebeuren en kunnen we daar iets aan doen? Ik begrijp dat er verschillende snelheden zijn en dat niet iedereen even hard kan lopen. Ik denk ook dat dat in de uitvoering van het proces wel goed is, want anders ben je op vijf plekken tegelijk bezig en dan kan dat een probleem veroorzaken. Maar waar ik me een beetje zorgen over maak, is dat uitstel uiteindelijk ook afstel kan betekenen. Is er een manier om dat te voorkomen of gaan we daar gewoon heel pragmatisch mee om?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ik begrijp de zorg, maar tegelijkertijd deel ik hem niet. Ik denk dat we juist ook weten van elkaar: er zullen verschillende snelheden zijn. Er is wat mij betreft en ook wat de anderen betreft geen moment waarop opeens een van die gemeenten bijvoorbeeld uit zo'n samenwerking valt. Onze visie is juist dat als je verstedelijking binnen Limburg goed vorm wil geven, als je elkaar echt wil helpen, dat een groei zal moeten zijn die een samenhang is tussen juist die verschillende gebieden. Die gebieden zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden, via het spoor, via de weg, maar ook in samenwerking uiteindelijk. We zullen ervoor moeten zorgen dat we die groei, die we wel kunnen realiseren, maar die ook niet tot de hemel reikt, zagezegd, wel op een goede manier verdelen binnen Limburg en dat je dat dus in samenhang met elkaar doet. Dat is een samenwerking voor de komende decennia. Daarbij valt niet opeens één gemeente, omdat ze misschien in die fase geen project hebben, buiten de samenwerking. Dan tot slot, voorzitter, de heer Hoks van de PVV. Die vroeg nog naar een aantal concrete doelen. Daar heb ik iets over gezegd. En hij vroeg hoe hij dan precies cofinanciering moet lezen. Wij zijn zeker niet de pinautomaat, het woord dat hij gebruikte. Wij zijn uiteindelijk een hefboom, want er zullen veel meer middelen ... € 50 miljoen is enorm veel geld. Dat is een gigantisch bedrag. Maar tegelijkertijd, op de opgave die er voorligt ... De vorige keer, toen u de programmareserve instelde, heeft u iets kunnen lezen over het publieke tekort. Dat gaat niet over miljoenen. Dat gaat over miljarden. Tegelijkertijd realiseren wij ons ook: als provinciale overheid nemen wij meer regie, wij helpen gemeenten, maar wij kunnen dit zeker niet alleen. Wij hebben hier het Rijk ook keihard voor nodig. Daarom blijven we die lobby ook de komende maanden en jaren maximaal inzetten. Ik denk dat ik daarmee alle vragen beantwoord heb, voorzitter.

De heer Roso (JA21): Dat laatste wat u zei, staat niet op band, want u had de microfoon niet aan staan. Ik zal beginnen aan de tweede termijn. Ja, sorry, ik had het inderdaad verkeerd gezegd. Het was € 2 miljoen, € 1 miljoen per jaar voor de komende twee jaar. Excuses daarvoor. Ik kreeg telefoon. Ik moest heel even naar buiten. Als je naar de discussie kijkt in deze commissie; daar wil ik even bij stilstaan. We moeten beseffen dat wij deze gelden gaan gebruiken om überhaupt betaalbare woningen te kunnen realiseren. Zonder dit geld kan het dus niet. Bij alle toekomstige onderwerpen waar elke keer wordt gezegd dat we betaalbaar moeten bouwen ... Hieruit blijkt dus gewoon concreet dat dat niet kan. Dan kunnen we ook water en brood proberen op een maximale prijs te gaan zetten, zoals de heer Nefjodov aangeeft, maar we kunnen ... Dit geeft letterlijk weer dat het betaalbare bouwen, wat we bedoelen en wat een aantal partijen graag wil, gewoon niet gaat. Ik denk dat dat echt een reflectiemoment moet zijn voor iedereen hier in de zaal.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling heeft een vraag voor de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, misschien een verhelderende vraag. Wat bedoelt de heer Roso nou eigenlijk? Volgens mij zien we juist dat met dit soort besluiten, door als overheid ook op dit soort momenten in te stappen, we wel die betaalbare woningen kunnen realiseren. Begrijp ik de heer Roso dan verkeerd? Bedoelt de heer Roso: het kan niet als je het alleen maar uit de markt laat komen. Of bedoelt hij dat het überhaupt niet kan? Het klonk als het tweede, maar daarvoor dient volgens mij juist dit voorstel.

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Nee. Het is het laatste wat u zei. Als we het aan de markt moeten overlaten, door de regelgeving die we aan de achterkant hebben, het bijna energieneutraal bouwen, dat soort dingen, is het bijna niet mogelijk om het uit de markt te halen, om te bouwen voor een bepaalde prijs die wij graag willen. Die € 50 miljoen die er dus bij moet vanuit ons geeft dus eigenlijk weer dat dat inderdaad niet gaat.

De voorzitter: Goed zo. Dank voor uw inbreng. Dan ga ik naar de heer Verberkt.

De heer Verberkt (LOKAAL-LIMBURG): Ik heb geen aanvullingen in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de VVD, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. We begrijpen natuurlijk de keuze om nu middelen beschikbaar te stellen voor die capaciteit en voorbereiding, maar we vinden het wel belangrijk dat de daadwerkelijke inzet van grote bedragen dus gekoppeld blijft aan concrete gebiedsafspraken, voldoende uitgewerkte businesscases en aantoonbare cofinanciering. Dat heeft u net natuurlijk in uw beantwoording ook meegenomen. Ik zei al net: er moest nog een deel twee komen. Oké. Ik heb heel even die negatieve lijst nog eens doorgelopen. Ik vraag me toch af waar dan de afdekking van de grondtekorten zonder provinciale meerwaarde staat opgenomen. Maar niet in die lijst. Tenminste, ik zie het niet. Maar misschien mis ik iets, dus kijk gerust. Verder staat er ook niets in over individuele projecten zonder aantoonbare gebiedsimpact. Er staat wel iets in over individuele woningbouwprojecten. Misschien is dat nog iets om op te nemen. Verder waren we nog benieuwd naar: hoe wordt omgegaan met vertragingen of veranderende omstandigheden in de gebiedsontwikkelingen? Dat was 'm.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Waajen, CDA.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Ja, dank u wel. Ik wil heel even kort terugkomen op de liefdesverklaring die ik heb afgegeven, volgens de heer Nijenhuis. De liefdesverklaring geldt vooral voor de nieuwe manier van besturen die dit stuk uitademt en het lef om dingen te laten groeien en niet alles nu dicht te timmeren, want dan komt er ook niks van de grond. Dank voor de mogelijkheid om dat nog een keer uit te spreken. Ik heb toch nog een vraag aan de Gedeputeerde voor de tweede termijn. Ik ben voorstander van die ruimte, dat vertrouwen, het samen met die gemeenten en andere partners op weg gaan en ontdekken, het uit de gebiedsprocessen laten komen en per gebied afspraken maken. Ik hecht er wel aan – wellicht kunt u daar nog even op reflecteren – dat we als Provincie geen willekeur veroorzaken en dat we toch het gelijke speelveld voor eenieder blijven garanderen. Wat ik vervelend zou vinden is dat je bijvoorbeeld bij de ene stad iets wel financiert en je dat bij de andere stad niet doet. Ik hoop dat u een beetje mee kunt voelen waar mijn vraag ligt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Nijenhuis, de BBB.

De heer Nijenhuis (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik heb min of meer dezelfde vraag die ook mevrouw Waajen en mevrouw Wolters stellen: hoe voorkomen we inderdaad die willekeur? We hebben criteria ingesteld voor het selecteren van die frontrunners en tegelijkertijd zegt u: die kunnen in tijd en in snelheid dusdanig uit elkaar lopen dat we die op dat moment nog niet goed kunnen wegen. Dus ik ben toch nog op zoek naar hoe we dat dan wel met elkaar afspreken. Worden daar afspraken over gemaakt binnen de stuurgroep?

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Kuiper, SP.

Mevrouw Kuiper (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag. We hebben het over betaalbare huur en betaalbare koop. Kunt u daar een cijfer bij geven? Als ik het goed begrepen heb, ligt het in Amsterdam anders dan in Limburg. Dat vind ik ook namelijk. We hebben het er weleens over gehad dat de Gedeputeerde dat niet zo zag. Ik ben nu wel benieuwd hoe het precies zit. Dat gaat om het inkomensverschil in de Randstad. Daardoor is de betaalbare huur daar anders dan betaalbare huur in Limburg. Niet? Oké.

De voorzitter: Goed. Dan gaan we naar de heer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Voorzitter, ik kan het eigenlijk vrij kort houden. Ik ben tevreden met de meeste antwoorden, maar ik zit wel met een knoop in mijn maag over die bestaande bouw en over de waardestijging daarvan. Aan de ene kant kan ik snappen dat het onvermijdelijk is dat het gaat gebeuren. Het is een natuurlijk gevolg, als je gaat investeren in het centrum, dat het vastgoed in het centrum in waarde gaat toenemen. Maar juist als het doel is om die betaalbaarheid te stimuleren, lijkt het me eerder een averechts effect creëren. Het lijkt me eigenlijk een beetje zonde van al het geld dat we eraan besteden als we vervolgens ervoor zorgen dat niet op dat punt, maar op alle bestaande bouw eromheen de waarde gaat stijgen. Dus ik vraag me eigenlijk af: zou het wellicht niet het overwegen waard kunnen zijn om bij gesprekken met de gemeenten over die nieuwbouw eventueel een actievere grondpolitiek te betrekken als een van de randvoorwaarden?

De voorzitter: Dank u wel. Voordat we verdergaan: mevrouw Waajen heeft een vraag aan de heer Nefjodov.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Ja, dank u wel. Ik zit met een knoop in mijn maag, omdat u die waardevermeerdering, die als bijproduct misschien ontstaat van een investering in welk gebied dan ook, platteland of stad ... Heeft u ook in beeld dat bij een waardevermeerdering diegene ook weer meer in onze belastingpot gaat stoppen, waardoor we weer meer kunnen gaan investeren in andere gebieden en we weer meer betaalbare woningen kunnen creëren?

De voorzitter: De heer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Dat heb ik in beeld, maar tegelijkertijd geldt: als we die redenering consequent zouden toepassen, dan zouden alle woningwaardestijgingen juist iets zijn waar we blij mee moeten zijn en wat we zouden moeten stimuleren. Dat zou je in zijn algemeenheid kunnen toepassen. Met andere woorden, dan zou je er juist als overheid blij mee zijn dat die woningwaarde stijgt. Ik denk dat we juist met de huidige woningcrisis daar niet per se de focus op zouden moeten leggen. Waar mijn angst hem vooral in ligt, is dat we nu met publieke investeringen aan de haal gaan.

Dat moeten we ook goed doen en dat doen we ook goed. Maar mijn enige angst zit hem er gewoon in dat die meerwaarde die we hopelijk behalen via die publieke investeringen privaat eruit vloeien en dat wens ik gewoon vooral te voorkomen.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Roso heeft nog een vraag aan de heer Nefjodov.

De heer Roso (JA21): Ja, een vraag aan de heer Nefjodov. Hoe ziet u dat voor u?

De voorzitter: Mijnheer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Bijvoorbeeld door wat ik net zei. Uiteraard ga ik niet over de uitvoering, maar een willekeurig ideeetje dat ik aan het College meegaf, is om inderdaad actievere grondpolitiek te stimuleren. Op het moment dat een overheid beschikt over bepaalde gronden die in waarde stijgen ... Dat kan dus ook ten behoeve komen van die publieke middelen. Dat kan de publieke zaak ten goede komen, in plaats van dat het privaat eruit zou vloeien. Om maar een willekeurig voorbeeld te noemen.

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Volgens mij haalt de heer Nefjodov publiek en privaat door elkaar, voorzitter. Als het van de gemeente is, is het publiek. Privaat betreft eigenaren van woningen. In de beantwoording van mijn vraag zojuist haalde u die twee volgens mij door elkaar. Of ik heb het verkeerd gehoord. Graag een reflectie daarop. Dat is één. Snap u wel dat het ingrijpen in het eigendomsrecht, al dan niet geheel of gedeeltelijk, om de overwaarde te gaan claimen bij mensen die er in de basis niks aan kunnen dat er in hun achtertuin iets gebouwd wordt met publiek geld, wel heel ver gaat?

De voorzitter: De heer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Om eerst even in te haken op het eerste punt: ik bedoel inderdaad te zeggen dat ik wil voorkomen dat onze publieke investeringen er privaat uit zouden vloeien in de meerwaarde. Met andere woorden, als we publiek gaan investeren in allerlei nieuwbouw, gaat de bestaande bouw er bij die private partijen juist op omhoog, terwijl we juist proberen de betaalbaarheid te stimuleren. Voor de duidelijkheid: ik haal die twee niet door elkaar. Ik snap wat ik doe, maar misschien snapte u dat niet helemaal. Bij deze is dat in ieder geval verhelderd. Over dat tweede punt: u heeft het dan gelijk over het meest ingrijpende middel dat je binnen het kader van grondpolitiek zou kunnen toepassen, namelijk onteigening. Ik heb het nog niet over onteigening. Ik heb het erover dat we op zijn minst met de gemeenten in gesprek kunnen over de mogelijkheden van een actieve grondpolitiek. Dat is wat ik bedoel.

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Nu wordt me het woord 'onteygening' in de grond gelegd. Ik heb dat woord zelf niet gebezigd. Ik had het over een gevolg van wat mijnheer Nefjodov voorstelt. Private winsten, tussen haakjes, die gecreëerd worden door publieke meerwaarde. Dat is letterlijk wat de heer Nefjodov net aangaf. Dus als ik toevallig een woning heb en daartegenover wordt een hele wijk met miljoenenvilla's gebouwd en mijn grond wordt in één keer veel meer waard, dan moet ik dat volgens mijnheer Nefjodov afstaan omdat ik daar toevallig woon. Dat is wat mijnheer Nefjodov aangeeft graag

te willen. Anders zou men daar namelijk privaat winst uitboeken. Ik vind dat een heel gevaarlijke gang van zaken. Daarom wil ik wel even vragen om daar eens een keer goed over na te denken.

De voorzitter: Is dat een statement of is dat een vraag?

De heer Roso (JA21): Is hij dat met me eens?

De voorzitter: O, oké. Mijnheer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Ik heb het over onteigening gehad omdat dat dat gelijk het meest vergaande middel is. U geeft het een andere naam, namelijk dat je het moet afstaan. Ik heb het niet over moeten afstaan. Ik heb het over een oriënterend gesprek met alle gemeenten. Het hoeft niet gelijk neer te komen ... Het kan bijvoorbeeld – dat zie je in Heerlen, waar ik zelf vandaan kom – zo zijn dat we in de buurt kijken naar woningeigenaren of vastgoedeigenaren die uit zichzelf bereid zouden zijn om grond af te staan en te verkopen tegen een reële prijs. Ik heb het daarover. Ik heb het niet over specifieke ... U noemt het dan 'onteyening'. U noemt het 'het moeten afstaan'. Dat komt een beetje op hetzelfde neer. Ik zeg niet dat we dat met dwang moeten doen, maar ik zeg wel dat we ons moeten oriënteren op de mogelijkheden om te voorkomen dat de publieke investering die we juist nu gebruiken averechts gaat werken.

De voorzitter: We gaan verder met deze ronde. Mevrouw Waajen heeft nog een vraag.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Ja, dat is de vraag die ik eigenlijk in de eerste termijn al heb gesteld aan u. U noemt de provinciale rol van ons nu klein, maar de voorstellen die u doet, gaan wel heel erg ver, want u roept ons als collega's op om na te denken over een provinciale rol om eigendom te nemen in stadscentra. Hoor ik dat goed?

De voorzitter: De heer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Nee. Om even op het eerste opmerkinkje in te gaan: ik zeg niet per se dat we een kleine rol hebben. Ik zeg wel dat we momenteel een vrij beperkte rol hebben. Ik geef ook niet per se kritiek op de beperkte rol. Wat mij betreft mag het inderdaad een uitgebreidere rol worden. Maar ik stel alleen voor – volgens mij staat dat ook ergens in het voorstel – dat de Provincie wel de mogelijkheid behoudt om gronden te kunnen opkopen. Het enige wat ik daarop zeg, is: diep die mogelijkheid wat meer uit, kijk wat mogelijk is. Ik zeg niet gelijk dat we het moeten doen. Ik zeg alleen: diep wat er al in het voorstel staat wat verder uit voor die angst over bestaande bouw.

De voorzitter: Goed zo. Was u klaar met uw inbreng?

De heer Nefjodov (GroenLinks): Ja.

De voorzitter: Goed. Dan ga ik naar de heer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel. Dank voor dit leuke ideologische debat, zou ik zeggen. Maar terug eventjes naar het stuk. Dank voor de beantwoording. Er zijn wel wat vragen opgekomen naar aanleiding van die beantwoording. Die stel ik graag in de tweede termijn. Ik kreeg een heel verhaal te horen over hoe wij als PS toch grip houden op de reserves, de onttrekkingen en dergelijke. Dan vind ik de zin verwarrend: 'Binnen deze kaders zijn Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor de uitvoering en de concrete inzet van instrumenten en middelen per gebiedsontwikkeling.' Dan hoor

ik aan de ene kant zeggen: u houdt er grip op. Aan de andere kant staat dit hierin en denk ik: dan geef ik hier met dit kader de grip weg. Graag daar een verduidelijking over. Bij de uitsluitingsgronden staat: 'De reguliere wettelijke taken van een gemeente gaan we als Provincie niet doen.' Dan ben ik een beetje zoekende. Eigenlijk zou zo'n gebiedsontwikkeling rond die spoorzone ... Ben ik al klaar? Dan doe ik het heel snel. Dan pak ik ze allemaal eventjes in één keer. Dan zeg ik: die voorzieningen zijn gemeentelijke taken, wat zijn ze dan niet? Over de onrendabele top heb ik toch nog een vraag. Als ik die uitsluitingsgronden zie, betekent dat dat er voor de woningbouw geen onrendabele top wordt gefinancierd, misschien wel andere zaken. De Gedeputeerde is nog niet teruggekomen op de ambitie van de doelstellingen, of die kwantitatief zouden kunnen worden. Ik begrijp dat er voorlopig alleen maar externe ondersteuning is om die twee keer € 1 miljoen in te zetten. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Goed. Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank, voorzitter, en dank aan de Gedeputeerde voor de heldere beantwoording en voor de toezegging. Nog een kleine opmerking. Ik vond die lijst waar deze middelen precies niet voor zijn bedoeld heel prettig. Misschien is het nog leuk om mee terug te nemen naar het College om dat vaker te doen bij stukken. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wolters, PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Ik heb geen verdere vragen. Mevrouw Waajen maaide net het gras voor mijn voeten weg. Dank u wel.

De voorzitter: Goed zo. Dan gaan we naar de heer Hoks, PVV.

De heer Hoks (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het ook kort houden. Voorzitter, zoals de Gedeputeerde al aangaf: dit is een dossier voor de langere termijn. In de stukken staat wel dat GS ten minste eenmaal per Collegeperiode een evaluatie zal uitvoeren. Kan het niet gewoon standaard om de twee jaar? Dat is de laatste vraag die ik heb voor nu.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. Dan gaan we naar de beantwoording door de Gedeputeerde. Ga uw gang.

Gedeputeerde Theuns: Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de vragen en het mooie ideologische debatje in de tweede termijn. Ik wil even beginnen met de vragen van mevrouw Koopman. U vroeg naar een aantal dingen die niet op die lijst staan, dus waar ze niet voor zijn bedoeld. U vroeg ook bijvoorbeeld waar staat dat we niet bepaalde dingen afdekken in grondexploitaties. In het stuk staat ook expliciet dat alles wat in het kader Grond en Vastgoed staat, dat u zelf heeft vastgesteld, ook het uitgangspunt is voor Limburg Centraal. Daar staat natuurlijk ook duidelijk in welke rol de Provincie wel neemt als het gaat om grondpolitiek en welke rol wij ook vooral niet nemen, waaronder een aantal van de dingen die u noemde. Die staan dus in dat kader. Net zoals de betaalbaarheidseisen; die kaders maken het kader voor dit stuk. Die zijn het uitgangspunt. Dus alles wat daarin staat, geldt ook voor Limburg Centraal. Dan hoeven we het niet nog een keer in die lijst op bladzijde 14 op te nemen. Dat zouden we allemaal kunnen doen, maar dan wordt dat bladzijde 14 tot en met 28, denk ik, en dat leek ons niet zo efficiënt. Het is gewoon een lijst om nog een keer te verduidelijken wat niet expliciet in die kaders staat, waaronder dus inderdaad onrendabele toppen van concrete woningbouwprojecten, om de vraag van de heer Van Est maar even te beantwoorden. Die doen we dus niet. Tegelijkertijd zou je kunnen zeggen: is die publieke onrendabele top dan niet ook een onrendabele top? Ja, dat is natuurlijk wel een onrendabele top, maar dat is niet van het concrete individuele project ... Daarvan de

onrendabele top, die alleen op het project zelf betrekking heeft, gaan wij inderdaad niet financieren vanuit dit kader.

De voorzitter: Mijnheer Van Est heeft een vraag.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, heel kort. Op het moment dat een bepaalde gemeente wel in zijn voorstel zegt dat er misschien middelen zijn voor het financieren van een onrendabele top van de woningbouw, dan is dat dus niet juist door de gemeente opgenomen in het voorstel dat ze aan de raad hebben voorgelegd?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Als een gemeente daar een bijdrage aan wil doen, dan staat dat een gemeente uiteindelijk vrij, maar dat is een afspraak die je uiteindelijk met elkaar maakt. Ja, dan moet iedereen een duit in het zakje doen. Iedereen bepaalt natuurlijk uiteindelijk ook voor zichzelf waar hij dan een bijdrage aan doet en wat zijn eigen kaders daarvoor zijn.

De heer Van Est (50PLUS): Maar om even heel scherp te zijn: op het moment dat een gemeente zegt dat er provinciale middelen zijn in het kader van de financiering van een onrendabele top bij de woningbouw, dan klopt dat niet, als ik dit goed begrijp. Ik wil 'm even heel scherp krijgen. Dus de gemeente zegt dat er middelen zijn, bijvoorbeeld van de Provincie, om de onrendabele top van de woningbouw te financieren. Dat is dan niet juist, omdat het strijdig is met wat hier staat.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ik krijg een beetje het idee dat mij hier nu woorden in de mond worden gelegd over wat een gemeente of een wethouder bijvoorbeeld wel of niet gezegd zou hebben. Uiteindelijk is er wel op het totaal van die gebiedsontwikkeling natuurlijk een grote onrendabele top. Die gaat niet alleen over individuele woningen. Die gaat wel over de totale gebiedsontwikkeling. Voor die onrendabele top, die uiteindelijk ook weer afgedekt moet worden om de woningen te kunnen realiseren, zijn deze middelen bedoeld. Maar ik weet even niet waar de heer Van Est aan refereert. Ik heb eigenlijk zoiets: ik weet helemaal niet welke vraag mij hier nu precies gesteld wordt. Dit is zoals het is en dit is mijn tekst en uitleg erbij.

De voorzitter: Mijnheer Van Est, stelt u uw vraag duidelijk.

De heer Van Est (50PLUS): Nog één keer. Ik begrijp de Gedeputeerde volgens mij heel goed. Voor de randvoorwaarden voor voorzieningen en al die andere aspecten kunnen deze middelen wel ingezet worden, voor die onrendabele top. Maar ze kunnen niet specifiek voor de woningbouw binnen de gebiedsontwikkeling als onrendabele top worden ingezet. Zo heb ik het begrepen. Ik hoop dat dat juist is.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Correct.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Theuns: Mevrouw Koopman vroeg hoe wij straks omgaan met wijzigingen in de gebiedsontwikkeling. Ja, die gaan er sowieso komen. Dat is nou net de essentie bij gebiedsontwikkeling, dat er heel veel dingen zijn waar je stapsgewijs met elkaar verder in moet gaan.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Nee, het ging over de vertragingen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ook die zullen ongetwijfeld op gaan treden. Daar maar ik mezelf geen enkele illusie over. Uiteindelijk moet je dan met elkaar bepalen wat dan de beste volgende stap voorwaarts is. Er zullen altijd obstakels komen. Dan heb je je je daar met elkaar toe te verhouden.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Er zijn evaluatiemomenten natuurlijk en heroverwegingsmomenten, maar kan dan ook bijvoorbeeld een stopmoment worden ingebouwd?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Dat kan, maar dat is nou net iets wat je ook straks, als je met elkaar naar eerst een samenwerkingsovereenkomst gaat en vervolgens naar een uitvoeringsovereenkomst, bekijkt. Dan bepaal je daar met elkaar in wat dan de mijlpalen zijn waarop je met elkaar bijvoorbeeld een go of no go neemt. Of dat er dan komt, weet ik helemaal niet. Dat zou kunnen. Maar dat is natuurlijk niet anders dan in andere grote uitvoeringsprojecten, waar we ook samen met andere partijen in zitten. Bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma bepalen we dat ook. Dan zijn er go-/no-gomomenten, waarop een bepaald gedeelte van de financiering in zicht moet zijn. Dat soort voorwaarden bespreek je met elkaar en dan neem je een beslissing. Maar dat is nu nog eigenlijk helemaal niet duidelijk genoeg om daarop vooruit te gaan lopen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Theuns: Zowel de heer Waajen als de heer Nijenhuis vroeg hoe we gaan zorgen voor gelijke monniken, gelijke kappen en ongelijke monniken, ongelijke kappen en hoe we dat gelijke speelveld gaan borgen. Ik snap die vragen. Zeker aan de voorkant denk je: maar hoe gaan we dat dan concreet doen? Tegelijkertijd doen wij binnen dit huis ook niet anders. Als ik dit bijvoorbeeld vergelijk met een ander deel van mijn portefeuille, het Leefbaarheidsfonds; met 31 gemeenten sluiten we daar aparte overeenkomsten. Daar hebben we ook van uw Staten een flinke som middelen voor ter beschikking gekregen. Ook die moeten we netjes tussen al die gemeenten verdelen. Binnen heel algemene kaders, wat bijvoorbeeld echt de basis was voorafgaand aan het beleidskader zoals u dat zelf heeft vastgesteld, moeten we toch uiteindelijk kunnen verantwoorden waarom we dingen wel doen en waarom we dingen niet doen. Nogmaals, dat is eigenlijk ook gewoon zoals we dat hier in dit huis gewend zijn om te doen. In dat kader hebben we bijvoorbeeld nog niet eens een gezamenlijke stuurgroep met al die partijen. Hier hebben we dat wel. Dus hier hebben we meer dan voldoende middelen en sturingsinstrumenten in handen om er ook voor te zorgen dat we uiteindelijk gelijke gevallen gelijk zullen behandelen en ongelijke gevallen ongelijk, want uiteindelijk zijn al deze omgevingen ... Ze hebben gelijke kenmerken misschien, maar ze zijn ook weer op zichzelf uniek en je moet dus ook met elkaar uiteindelijk beslissen waar je wel en niet in wil investeren. Daar heb je een

aantal criteria voor, die steeds specifiekere worden. Natuurlijk zullen wij erop letten dat de middelen die u hopelijk ter beschikking gaat stellen ook op een mooie manier verdeeld zullen worden over al die locaties. Of dat dan precies is gedeeld door zes, dat ga ik hier nu niet zeggen. Maar het zal ook niet zo zijn dat één, twee of drie gemeenten er straks met al dat geld vandoor gaan.

De voorzitter: Mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Ja, toch nog even een korte verduidelijkende vraag. Als je kijkt naar de Wmo in gemeenten, dan kan het zijn dat je in de ene gemeente wel iets vergoed krijgt en je het in de andere gemeente niet vergoed krijgt. Dat komt doordat we dat gemeentelijk belegd hebben. Waar ik nu naar vraag is: wij geven hier provinciaal een pot met geld weg. Ik zou het heel vervelend vinden als uit onze pot met geld bij de ene gemeente wel iets betaald gaat worden en bij de andere gemeente niet en dat wij daarop aangesproken gaan worden. Dat is eigenlijk waar ik meer naar zoek. U zegt nu: volgens mij borgen we dat door de governance om daar met de zes gemeenten en de Provincie samen goed over te spreken. Klopt die interpretatie of heeft u nog een andere inval?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Dat klopt. En tegelijkertijd hebben wij niet, zoals in het voorbeeld dat u noemt van de Wmo, geen andere kaders per gemeente. Dit zijn de kaders die u zo meteen hopelijk gaat vaststellen in Provinciale Staten. Die geeft u ons als College mee. Daar hebben wij het mee te doen. Die hebben we dus in elke gemeente ook op een gelijke wijze toe te passen. Dat is dus niet per gemeente een andere set van criteria. Die kunnen wel anders uitpakken natuurlijk, in hoe je ze toepast. Maar hoe je ze weegt, zou in gelijke gevallen dus gelijk moeten zijn. Dat is het uitgangspunt voor het College.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Theuns: Dat geldt dus ook voor de frontrunners, waar de heer Nijenhuis naar vroeg. Nogmaals, ik heb geen enkele aanleiding op dit moment om te denken dat er niet in elk van die gemeenten ook een frontrunner kan zijn. Van het begin af aan is dat ook het streven geweest en daar werken die gemeenten ook aan. Maar ook die frontrunners zullen weer een andere omvang en een andere snelheid hebben. Het zijn andere opgaven. Dat moeten we uiteindelijk met elkaar wegen. Dat doen we dus onder andere in die bestuurlijke stuurgroep.

De voorzitter: Mijnheer Nijenhuis heeft een vraag.

De heer Nijenhuis (BBB): Ja, ik denk dat we op zoek zijn naar niet zozeer de gelijke verdeling over die zes gemeenten, maar in ieder geval dat al die zes gemeenten aan de beurt kunnen komen. U refereert aan de leefbaarheidsaanpak, waarin toch voor elke gemeente wel in ieder geval een budget beschikbaar is. Daar zijn we naar op zoek, volgens mij.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ja, natuurlijk is wat het College betreft deze pot voor alle zes de gemeenten. In welke verhouding dat precies zal zijn, daar heb je het met elkaar over. Maar het is niet zo dat wij in een van die gemeenten niet zouden willen investeren. Het is juist bedoeld om in alle zes die steden iets van de grond te krijgen wat er nu nog niet is en er ook niet zomaar gaat komen zonder stevige publieke investeringen. Maar dat hangt natuurlijk toch ook samen met: wat is het Rijk voornemens om

te doen en wat kan een gemeente straks zelf op tafel leggen? De kapitaalkracht van die gemeenten verschilt onderling natuurlijk ook weer. Dat is waar we ons toe hebben te verhouden.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Theuns: Mevrouw Kuiper vroeg naar een aantal cijfers. Wat is dan precies betaalbaar? Ik heb geleerd van het debat dat de minister gisteren had, dus ik heb de cijfers hier wel voor mij. Bij een betaalbare koopwoning volgens de normen van 2026 voor heel Nederland gaat het om € 420.000 vrij op naam. Dat is wat in 2026 een betaalbare koopwoning wordt genoemd. Voor een sociale huurwoning gaat dat tot een maandbedrag van € 932. Voor een middenhuurwoning, die dan ook nog betaalbaar wordt geacht, gaat het om een maandhuur van € 932 tot € 1.228,07. Dat is wat wij in heel Nederland betaalbaar noemen. Dat is ook wat de definitie is die hieraan ten grondslag ligt. Mevrouw Kuiper vroeg naar eerdere uitspraken die ik gedaan heb over het verschil met Amsterdam. Voor € 420.000 koop je in Amsterdam iets heel anders dan in Limburg. U refereerde zelf ook aan inkomenssituaties. In sommige delen van het land is het inkomen ook iets hoger dan in onze Provincie. Maar wat ik ook bedoelde te zeggen in de eerste termijn, is dat uiteindelijk om betaalbare woningen te kunnen bouwen je een ontwikkelaar nodig hebt die betaalbare woningen wil bouwen of sociale woningen wil bouwen, maar die tegelijkertijd ook ... Een sociale woning bouwen is nu eenmaal niet winstgevend. Daar leg je gewoon stevig op bij per woning. Dus dat zul je goed moeten maken met ook een deel woningen in de vrije sector. Die woningen in de vrije sector leveren binnen deze Provincie ook minder op dan een vrije sector in bijvoorbeeld Amsterdam of in Den Haag. Maar een baksteen of metselaar, wat dan ook, is in deze provincie even duur. De marges voor woningen, ook in de vrije sector, zijn gewoon kleiner in deze provincie. Dat is waar ik aan refereerde: het bouwen van betaalbare woningen ... Dan kun je nog een heel debat opzetten over of je dan € 420.000 daadwerkelijk betaalbaar vindt. Maar het bouwen van woningen in die categorie is in Limburg een nog grotere opgave, omdat er minder mogelijkheden zijn om verliezen binnen een totaalproject op het goedkoopste segment woningen goed te kunnen maken met vrijesectorwoningen. Dat is waar ik in het eerste deel van mijn bijdrage daarstraks op doelde.

De voorzitter: Mevrouw Kuiper.

Mevrouw Kuiper (SP): Kan de Provincie daar niet op ingrijpen, om dat toch een beetje recht te trekken? Ik vind een huur van € 932, zei u ... Dat is ook niet voor iedereen betaalbaar natuurlijk. Nou zijn er wel toeslagen en zo, maar als we nu nieuw gaan bouwen, dan lijkt het me dat we het beste gewoon wel betaalbaar voor verschillende doelgroepen gaan bouwen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Een huur van € 932 voor een sociale huurwoning ... U refereerde inderdaad zelf aan mensen die daar huurtoeslag voor ontvangen, die zo'n woning toegewezen krijgen. Maar ik zeg u: een corporatie legt per maand honderden euro's bij op dat huurbedrag. Dat lijkt en dat is ook veel geld. Voor sommige mensen is dat heel veel geld. Wellicht kunnen ze dat niet betalen. Of ze kunnen dat überhaupt niet betalen. Daarom krijgen ze ook huurtoeslag. Maar dan nog steeds worden er per maand per woning honderden euro's door een corporatie bijgelegd. U vraagt of de Provincie daar iets in kan doen. Dat is niet de taak die wij als Provincie hebben. Wij zorgen wel mee, straks ook vanuit de Wet regie, waarbij wij een rol hebben in de provinciale woningbouwprogrammering, dat er binnen gemeenten voldoende nieuw aanbod wordt gebouwd. Corporaties hebben jarenlang de rem gehad op de bouw van nieuwe woningen. Onder andere de verhuurdersheffing heeft ervoor gezorgd dat veel geld de sector is uitgestroomd. Die is gelukkig inmiddels afgeschaft. Maar richting 2034

hebben corporaties nog steeds, gelet op de opgave die we in Nederland hebben, een tekort dat tegen de € 15 miljard aangaat. Dus corporaties hebben nog steeds een gigantische opgave. Er wordt bijvoorbeeld vanuit de Vpb-discussie vaker gekeken alsof het geld anders maar bij de corporaties in de zakken blijft en alsof iedereen verdient aan goedkope woningen. Ik kan u zeggen: er is veel te weinig geld om al die goedkope woningen te kunnen bouwen. Dus wij zullen binnen Nederland – het is vooral het Rijk dat daarvoor aan zet is – alle zeilen bij moeten zetten om ervoor te kunnen zorgen dat corporaties überhaupt deze opgaven straks kunnen gaan bouwen. Daar doet de Provincie via dit soort zaken een kleine duit in het zakje, maar wij kunnen niet direct sturen op dat huren anders moeten zijn of toeslagen ... Inkomenspolitiek, daar mogen wij natuurlijk helemaal niet aan. Maar dat toch even als reflectie op uw vraag en bijdrage.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Theuns: Ja, dan kom ik bij een andere toch meer ideologische bijdrage, van de heer Nefjodov. Laat ik daar kort en duidelijk over zijn, voorzitter. Ik hoop van ganser harte dat al die woningen op die locaties eromheen straks meer waard worden, want dat betekent namelijk dat we iets goeds hebben gedaan, dat we straks een woonmilieu creëren waar het leefbaarder is, waar het veiliger is, waar het groener is, waardoor die woningen eromheen dus meer geld waard worden. Wij gaan zeker als Provincie geen actieve rol nemen om dat te beperken. Ik ga ook zeker als Gedeputeerde gemeenten niet oproepen om dat te doen. Wat wij wel doen – ik hoop dat dat ook is waar u aan refereert – is: we moeten uiteindelijk wel in het oog houden dat er op het niveau van de gemeente voldoende betaalbare woningen voor de doelgroepen die in die gemeente wonen zijn. Dat doen we via de woningbouwprogrammering, waarbij we zicht houden op wat de totale woningvoorraad is, in welk prijssegment het valt en dus wat de bouwopgave van de gemeente is. Maar als u zegt dat het eigenlijk negatief is dat daar woningprijzen gaan toenemen en dat we daar iets aan moeten doen, dan blijf ik ‘nee’ zeggen. Nogmaals, ik hoop dat ze meer waard worden, want dat betekent dat we met elkaar de goede gebiedsontwikkelingen aan het doen zijn. Dan de heer Van Est van 50PLUS. Die zei dat er iets staat in het stuk over dat de uitvoering is aan het College. Betekent dat dan dat GS vrij spel heeft hierbinnen? Nee, u leest het goed: ‘uitvoering’. Het daadwerkelijk wegzetten van de middelen is aan het College. Maar het kredietbesluit ... Dat staat ook gewoon in uw eigen financiële spelregels. Dit geld staat in de programmareserve. U gaat daar nu een klein gedeelte van afroepen om aan die uitvoeringskosten uit te kunnen geven. Dat andere geld blijft gewoon in de reserve totdat u als PS beslist dat dat niet meer zo is. Dan krijgt u een begrotingswijziging en mag u daar dus iets van vinden. Ik heb al gezegd: dat komt dus met een Statenvoorstel wanneer het gaat over die samenwerkingsovereenkomsten. Uw vraag, als ik hem goed begrepen heb, was: is gebiedsontwikkeling niet eigenlijk ook al een reguliere taak van de gemeenten en gaan we dat dan niet toch meefinancieren? De afgelopen jaren waren gebiedsontwikkeling en actieve grondpolitiek juist iets waar heel veel gemeenten heel ver van weg bleven. Ik ben blij dat gemeenten, nu ook samen met de Provincie, daar weer een actievere rol in gaan nemen. Het is dus helemaal niet zo regulier geweest voor gemeenten, in ieder geval de afgelopen jaren en decennia, als ik in ieder geval uit uw vraag dacht te begrijpen. Dus ik zou het zeker niet wegzetten als een reguliere taak van de gemeenten om dit soort dingen te doen. Dat vergt een stapje extra op alle fronten. Uw vraag over de onrendabele top heb ik gehad. U vroeg nog of dit geld dan alleen voor externe ondersteuning bedoeld is. Nee, dit is niet alleen externe ondersteuning. Wij zullen ook uiteindelijk mensen bij de Provincie wellicht voor het programmateam moeten werven. Het kan voor een deel dat die in 2026 en 2027 – ik heb u daarstraks verteld hoe het zit met de P-begroting – hier ook uit betaald worden. Nogmaals, mijn streven zou zijn om dat op langere termijn gewoon structureel in de organisatie in te bedden, maar daar zal ik ook binnen het College het gesprek over moeten voeren. Dan heb ik denk ik bijna alle vragen beantwoord. Ik weet dat de heer Hoks ... Ik was nog aan het schrijven toen ik al aan de beurt was, voorzitter. Ik kijk

even naar zijn vraag. O ja, zijn vraag was om één keer in de twee jaar die rapportage te maken. Ik zou toch willen voorstellen om dat niet te doen. Wij stellen voor één keer per Collegeperiode, dus één keer in de vier jaar. Wat mij betreft voegt het niks toe om een grote evaluatie van dit programma één keer in de twee jaar te doen. Ik zou dat echt bij één keer per Collegeperiode willen houden, al is het maar om te zorgen dat de mensen die hier heel veel werk in stoppen vooral ook daarmee bezig kunnen zijn en niet met een grootschalige evaluatie van hun eigen programma eens in de twee jaar. Dat geeft ook een soort impliciete boodschap dat wij tijdens een bestuursperiode prioriteiten die we hebben gesteld, in bijvoorbeeld een coalitieakkoord of beleidskader, groot ter discussie gaan stellen. Ik zou dat dus echt één keer per Collegeperiode willen doen, zodat elk nieuw Provinciebestuur op basis van die evaluatie zelf kan afwegen: willen we hier nog vier jaar mee doorgaan of niet? Ik zou dat dus niet één keer in de twee jaar willen doen. U gaat daar uiteindelijk over, maar dit zou mijn inzet zijn. Dat was het denk ik, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we ook gelijk gekomen aan het einde van de tweede termijn. Ik heb geen toezeggingen kunnen noteren. De opmerking van mevrouw Wesseling is een actie. Het is geen formele toezegging, want het zat toch al in de lijn der verwachting dat het voorkomt. Vandaar dat het geen officiële toezegging is. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Voorzitter, daar ben ik het toch niet helemaal mee eens. Op dit moment komt het woord 'veiligheid' nul keer in het stuk voor. Er staat helemaal niks over opgenomen. Het College is dus voornemens om het veiligheidsaspect wel mee te gaan nemen bij de gebiedsontwikkeling, dus het lijkt me dan ook goed dat dat nog ergens op papier gaat landen.

De voorzitter: Gedeputeerde, kan u daarop reageren?

Gedeputeerde Theuns: Ja. Ik wil voorkomen dat we straks met een toezegging zitten die nooit afgedaan kan worden omdat de toezegging zou zijn dat we veiligheid meenemen. Dat is zo. Dat staat ook bijvoorbeeld wel in het verstedelijkingsconcept dat hier op tafel ligt. Daar staat veiligheid wel in.

Zal ik dat toezeggen? Dat we bij de eerste voortgangsrapportage expliciet stilstaan bij die aspecten. Maar dan kunnen we daarna ook wel de toezegging afdoen. Dan maakt dat ook gewoon onderdeel uit van de rapportage. Anders krijg je een toezegging zonder einddatum. Dat werkt denk ik ook niet zo voor de organisatie.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is voor u correct? Goed. Dan noteren we dat op deze manier. Dan gaan we afconcluderen. Dan wil ik graag weten van u of het Statenvoorstel handelbaar is. Ik zie graag handen. Ja. Dat is een meerderheid. Duidelijk. Dan gaan we afconcluderen: is het een hamerstuk of een handelstuk? Ik wil graag handen zien als het een hamerstuk is. Mijnheer Van Est heeft een ...

De heer Van Est (50PLUS): Vanuit mijn positie neem ik het wel eventjes mee terug naar de fractie, maar ik zal het de Griffie laten weten.

De voorzitter: Goed. 7. Wie biedt meer? Oké. Dan is het een bespreekstuk. Dan gaan we dat zo verder geleiden. Dan hebben we het volgende voorliggen. Het is nu 11.45 uur. We gaan zo verder met het volgende onderdeel. We gaan eventjes een voorzitterswissel doen en een wissel van Gedeputeerde. Dan gaan we verder met het volgende punt.

T9855 Gedeputeerde Theuns zegt toe bij het opstellen van de 1e voortgangsrapportage in de evaluatie stil te staan bij de manier waarop sociale veiligheidsaspecten zijn meegenomen in de uitwerking van Limburg Centraal.

[SCHORSING]

Voorzitterswissel

- 9.2.1 Rondvraag**
- 9.2.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder**
- 9.2.3 Actualiteiten IPO**

10 MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT

- 10.1 Ontwerp Begrotingswijziging 2026 ODZL**
- 10.2 Ontwerp Begroting 2027, Meerjarenraming 2028-2030, inclusief wijziging financieringssysteem en de Voorlopige Jaarrekening 2025 ODZL**

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Goedemiddag, bijna goedemiddag, beste mensen. We hebben op de agenda staan agendapunt 10, milieu, energie en klimaat. Zoals u aan het begin van de vergadering heeft vastgesteld, behandelen we agendapunten 10.1 en 10.2 gezamenlijk. Aan de orde is de Ontwerp Begrotingswijziging 2026 ODZL en de Ontwerp Begroting 2027, Meerjarenraming 2028-2030, inclusief de wijziging van financieringssysteem en de Voorlopige Jaarrekening 2025 ODZL. Behandeling vindt plaats in één termijn, waarbij tevens eventuele zienswijzen kunnen worden benoemd. Het verzoek, opgenomen in de toelichting, was om deze al voor deze vergadering te mailen naar de commissiegriffier. Er zijn tot dusverre geen zienswijzen ontvangen. Ik stel vast dat de commissie drie minuten spreektijd per fractie krijgt. Ik begin dit keer links vooraan bij de heer Ubbink van de SP.

De heer Ubbink (SP): Dank, voorzitter. Ik zal het kort houden. Het stuk dat voorligt is goed. Wij hechten ook als SP heel veel waarde aan het toezicht dat die omgevingsdienst levert en blijft leveren. De verhoging in beide begrotingen, omdat we daar meer taken naartoe schuiven, vinden we ook goed. Daar zijn we ook voorstander van. Dus dat is in principe allemaal mooi. Ik zou alleen nog wel de vraag willen stellen of de Gedeputeerde misschien kan verduidelijken op welke manier de twee omgevingsdiensten nu met elkaar samenwerken en of er dingen zijn die we daar beter zouden kunnen doen. Dat vraag ik me nog wel af. Maar voor de rest zijn we er heel positief over.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ubbink. Dan ga ik naar mevrouw Mertens van GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Het doet goed om te zien dat de omgevingsdiensten zo hard aan het werk zijn, want zij hebben een heel belangrijke taak te vervullen. We zien ook de dingen waar ze tegenaan lopen, zoals onder andere het aantal fte en dan ook de arbeidsmarkt. Dat is een onderwerp dat telkens weer opnieuw terugkomt, waar ook heel lastig aan te trekken valt. We begrijpen ook dat dat een obstakel is dat niet zomaar verholpen wordt. Maar uit de stukken wordt ook duidelijk dat men daarop gewoon de nodige inzet pleegt. Dat is goed om te lezen. Wat GroenLinks betreft is het fijn om dit document weer voor ons te krijgen en te zien wat er allemaal gedaan wordt. Wij hebben als GroenLinks geen zienswijzen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Mertens. We gaan door met de fractie van D66, mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank, voorzitter. Enkele vragen. Wat zijn uiteindelijk de risico's dat verdere groei in 2030 opnieuw om een aanvullende bijdrage vanuit PS gaat vragen? De ODZL schrijft ook dat een groot deel van toekomstige ontwikkelingen nog niet financieel is uitgewerkt en mogelijk ook weer via aanvullende begrotingswijzigingen terugkomt naar Provinciale Staten. Daarbij krijg je wel een beetje de vraag: waar eindigt dit dan? Welke ontwikkelingen verwacht GS de komende jaren nog aanvullend financieel te moeten verwerken en op welk moment krijgt PS dan een meer integraal beeld van de totale structurele groei van de ODZL? Daarnaast lezen we ook dat de arbeidsmarktproblematiek nadrukkelijk wordt benoemd. Dat zal ook gevolgen hebben voor die uitwerkingsprogramma's. Dat is een terecht punt, maar ook met een heel grote zak geld kun je nog steeds niet een extra blik aan mensen opentrekken. Dus de vraag is ook: hoe realistisch zijn de groeiscenario's nou eigenlijk in termen van beschikbare mensen, expertise en uitvoeringskracht en welke prioriteiten worden nu gesteld als die capaciteit achterblijft? Welke taken krijgen dan voorrang en hoe voorkomen we dat ambities blijven groeien terwijl die uitvoerbaarheid onder druk komt te staan. Tot slot, voorzitter. We horen veel van het College over slimmer, risicogericht werken en datagericht werken. Inzicht hebben is heel goed, maar daar heb je ook alleen iets aan als je er ook daadwerkelijk naar gaat handelen en je je niet blind blijft staren op de cijfers. Dus hoe gaat GS ook inzichtelijk maken dat deze nieuwe manier van werken daadwerkelijk effectiever is en wat gaan inwoners daar nou concreet van maken? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wesseling. Het woord is aan mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ook wij kunnen het kort houden. Het is mooi om te zien dat stappen gemaakt worden in de ontwikkeling van de ODZL. Ook helpt het om te lezen dat zij werkgever van het jaar zijn geworden in Limburg. Dat is ook een mooie ontwikkeling. Hopelijk levert dat ook meer capaciteit aan mensen op die daar graag willen werken. Daarnaast heb ik enkele vragen. Ik heb met name een zorg. Die geldt zowel voor de ODZL als dadelijk voor de ODNML. We zitten nu in de opbouwende fase. Dat is nog best wel precair. Die opbouwende fase staat best wel onder druk. Dat betekent: gemeenten worden binnenkort geconfronteerd met gaten in hun meerjarenbegrotingen. Wij zullen daar als Provincie ... Hoewel daar het gevolg nog niet helemaal duidelijk voor is, maar dat zal er voor ons ook niet heel goed uitzien, schat ik zo in. Hoe voorkomen we dat we zo meteen weer terugzakken naar een gebrek aan capaciteit en een gebrek aan middelen doordat die meerjarenbegrotingen niet voldoende ingevuld kunnen worden? Is daar een risico op? Hoe zorgen we ervoor dat de capaciteit en de kwaliteit wel op peil blijven? Dat is mijn vraag bij dit stuk. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wolters. We gaan naar de PVV, mijnheer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja. Voorzitter, ook wij kunnen met dit overzicht leven. Wat betreft de punten 1 en 2; daar vroeg men geen zienswijze in te geven. Dat doen wij ook niet. Punt 3 is de totale begroting. Daar hebben we gekeken: is daar nog iets overgebleven? Niet te geloven. Dus het kan dat de begroting te groot is geweest of dat men inderdaad daar wat minder heeft gedaan. Maar er zijn natuurlijk ook minder acties uitgevoerd dan in eerste instantie gepland. Tot zover. Voor ons gaat het de goede kant op. Ik hoop dat dat gewoon doorzet en dat we ook tijdig rapportages daarvan krijgen. Het begint nu natuurlijk spannend te worden. Het is niet zo dat het allemaal al geregeld is. Het moet nog wel even. Er moeten nog wat tandjes bij gezet worden om dat allemaal goed te halen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosch. We gaan naar mijnheer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Ik kan het ook heel kort houden. Ik heb een soort vervolgvraag op de vraag die mevrouw Wolters zojuist heeft gesteld. Hoe gaan wij een verdere kostenstijging helemaal naar de toekomst toe voorkomen en hoe gaan wij voorkomen dat wij als Provincie voor een steeds groter percentage dadelijk aan de lat komen te staan, juist door die gaten in de meerjarenbegrotingen van de gemeenten? Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Roso. We gaan naar mijnheer Maillé van de VVD.

De heer Maillé (VVD): Mijn buurman wil me alweer bijna overslaan. Het meeste is inderdaad al gezegd, voorzitter. Ook wij als fractie zien dat positieve stappen gezet worden. Wij zijn ook kritisch geweest in het verleden, in het proces naar de robuustwording. Maar ook zeker mogen we benadrukken dat we zien dat er hard gewerkt wordt. Formeel worden vandaag, zoals we nu in gezamenlijkheid bespreken, drie stukken aan ons voorgelegd. Als eerste de Begrotingswijziging 2026 van de ODZL. Wat ons betreft is dat geen spannend stuk, aangezien het bedrag van € 2,7 miljoen dat erin verwerkt is eigenlijk al door ons apart is gezet eerder, maar nog niet is verwerkt in de begroting. Dat is in die zin wat ons betreft een technisch resultaat daarvan. Dan liggen er nog twee begrotingen voor waarop we zienswijzen kunnen indienen. Ook vanuit onze zijde zijn er daarop geen zienswijzen. We zien dat de bedragen structureel omhooggaan. Dat is het logische gevolg van de afslag die we met elkaar genomen hebben in het robuustwordingsproces. Het enige punt dat ik nog wel wil maken ... Dat werd ook al zojuist gemaakt. Ook als we onze eigen voorjaarsnota lezen, waar deze week de vragenronde van gesloten is, dan zien we ook wel dat in die uitvoeringskracht nog wel wat zorgen liggen. Dus hoe zorgen we ervoor dat we de ambities die we met elkaar hebben ook met de personele middelen die ons ter beschikking staan, die de omgevingsdienst ter beschikking staan, kunnen gaan verwezenlijken? Ik heb eerder in deze commissie al gehoord vanuit de omgevingsdienst dat het wervingstraject bij de ODNML goed verliep, maar graag zouden we nog wel een doorkijkje krijgen met in hoeverre dat ook voor de toekomst voldoende gaat zijn, zeker nu we ook zien dat de VTH-taken eigenlijk alleen maar lijken toe te nemen. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Maillé. U heeft ook het volgende agendapunt al aangeraakt, maar daar komen we straks nog even op terug waarschijnlijk. Dan is nu wel de beurt aan mijnheer Ijpelaar van het CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik kan me aansluiten bij de woorden van de heer Maillé. Over de technische wijziging van de begroting is eigenlijk al wel besloten, dus daar hebben we niet heel veel op op te merken. Er is ook geen zienswijze vanuit het CDA, dus formeel zouden we kunnen zeggen: dan hebben we hier niks te melden. Maar we zien natuurlijk wel een stijgende lijn aan kosten. Die kosten lopen door elkaar. Enerzijds hebben wij gesteld: we moeten voldoen aan robuustheidscriteria. Anderzijds hebben we natuurlijk gewoon een wettelijke minimumtaak. Daarnaast hebben we ook nog een stukje ambitie, wat je wel ook terugleest. Om nu niet een nieuwe trend in te zetten dat we ieder jaar zomaar weer mogen verhogen, denk ik wel dat het goed is om die drie dingen in ieder geval in de rapportage voortaan ook echt uit elkaar te halen en ook de vraag te stellen aan de Gedeputeerde: wanneer houdt deze indexering nou op? Er staan allerlei voorbehouden in het stuk. 'We zien dit echt nog wel een tijdje doorgroeien.' Er staat ook in dat niet alle ontwikkelingen financieel volledig verwerkt zijn. Dat zorgt natuurlijk wel voor erg veel openingen en open ruimten. Ik zou me zomaar kunnen voorstellen dat als je bij een uitvoeringsorganisatie werkt, het ook je uitdaging is om de uitvoeringskosten in ieder geval zo laag mogelijk te houden. Bij de

uitvoeringsorganisatie waar ik voor werk lukt dat niet helemaal, maar ik hoop toch wel dat dat bij andere uitvoeringsorganisaties beter gaat. Dat zou nog wel een ambitie zijn die wij met elkaar moeten doelen. Op het moment dat je nu zegt dat we aan een aantal nieuwe criteria moeten doen, is dat logisch, maar het moet niet zo zijn dat we nu tot en met 2030 de ambitie hebben met elkaar om dat te laten doorgroeien. Als ik het stuk nu lees, dan lijkt het wel alsof we daar nu moeten tekenen bij het kruisje dat dat zo is. Dus ik ben heel benieuwd hoe de heer Van Caldenberg daarnaar kijkt. Dat was de inbreng van het CDA.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Tot slot van deze termijn gaan we naar de heer Franssen van de BBB.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Veel is al gezegd, maar toch wil ik nog even inhaken: de ODZL is de afgelopen jaren sterk in ontwikkeling geweest. Een aantal zaken is flink uitgevoerd. Het budget wordt flink uitgevoerd. Inderdaad, de criteria van het Rijk. Een van de criteria om de robuustheid te behalen, betreft de omvang van de begroting. In hoeverre zijn de termen 'robuustheid' en 'intensivering van toezicht' ... Hoe gaat dat zich tot elkaar verhouden? Hoe houden we de grip op de gewenste proportionaliteit, mate van investering en afbakening van de taakverdeling door de omgevingsdienst en de proportionaliteit, de balans tussen leefomgeving, uitvoerbaarheid en de ondernemerslasten? Positief vinden wij dat de ODZL inzet op automatisering en digitalisering. Dat gaat leiden tot standaardisatie. De BBB ondersteunt dit, mits dit inderdaad werkelijk de regeldruk en de efficiëntie op de werkvloer ten goede gaat komen. Technologie moet immers ondersteunend zijn aan de uitvoering en niet leidend of leiden tot meer afstand of extra administratieve lasten. Wij nemen kennis van het incidentele positieve resultaat over 2025. Dat laat zien dat inderdaad scherp sturen mogelijk is. Maar tegelijkertijd zien wij ook – dat is ook genoemd door anderen – dat er rek in zit. Dat zegt wel iets, wat mijnheer Ijpelaar ook zegt: waar gaat dit naartoe? Waar laten wij dit ... 'Eindigen' is een groot woord, maar waar houden we zelf grip op de zaak? Voorzitter, alles afwegend kan de BBB instemmen met het voorstel om geen zienswijze in te dienen, maar we geven wel nadrukkelijk mee dat de organisatie hand in hand moet gaan met efficiency, transparantie en uitvoerbaarheid voor onze burgers, voor onze ondernemers en voor onze inwoners. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dank u wel, commissie. Dan is het woord aan Gedeputeerde Van Caldenberg voor zijn beantwoording. U heeft maximaal twintig minuten, maar die zult u waarschijnlijk niet nodig hebben.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik ga er niet van uit, voorzitter. Dank aan de commissie voor de steun voor dit voorstel en ook wel voor de mooie woorden die ik zo links en rechts van uw commissie hoor over de ontwikkeling en de stappen die de ODZL nu zet. Die groei naar robuustheid; hoewel we die formeel nog niet op papier hebben, ga ik er nog steeds van uit dat het ministerie die conclusie gaat trekken. Ik houd daar enige slag om de arm, want je weet het nooit. Maar wat mij betreft staan voor de Omgevingsdienst Zuid-Limburg allee seinen op dit moment op groen om aan al die criteria te gaan voldoen. Mevrouw Wolters sprake het ook uit: je wordt de beste werkgever van Limburg in een bepaalde categorie, de meest aantrekkelijke werkgever. Dat zegt ook iets over hoe er vanuit de omgevingsdienst aan de slag wordt gegaan om ook nieuwe medewerkers enthousiast te krijgen. Maar daar zit in deze arbeidsmarkt natuurlijk wel een uitdaging. We weten met z'n allen dat toezicht en handhaving rondom deze milieuzaken ook specialistisch werk betreft, wat specifieke kennis vraagt. Dat vraagt soms ook dat je mensen moet gaan aantrekken die misschien niet in deze provincie op dit moment wonen. Dat is best een uitdaging, breder in de arbeidsmarkt sowieso. De heer Ubbink vroeg naar de samenwerking tussen de omgevingsdiensten. Zoals u weet: alle provinciale taken worden door de Omgevingsdienst Zuid uitgevoerd. De samenwerking zit er wel in als het gaat over kennis en

kunde uitwisselen. Die vindt plaats. Er vindt ook één of twee keer per jaar op bestuurlijk niveau en op directieniveau afstemming plaats. In het kader van de Omgevingsdienst Nederland, waar alle omgevingsdiensten in vertegenwoordigd zijn, wordt ook samengewerkt. Dus dat gebeurt. Dan ben ik bij mevrouw Mertens van GroenLinks. Begrip voor de krapte op de arbeidsmarkt als obstakel, maar goed dat die inzet er is. Ik denk dat ik die opmerking inmiddels beantwoord heb. Mevrouw Wesseling vroeg zich af wat de risico's zijn dat vanaf 2030 om een verdere bijdrage aan PS gaat worden gevraagd. Uw Staten heeft in februari 2025 een heel verstandig besluit genomen, namelijk om structureel de bijdrage voor de Omgevingsdienst Zuid-Limburg te verhogen. Dat heeft u gedaan op basis van het robuustheidsscenario dat destijds voorlag. Ik kan mij herinneren dat op zijn minst mevrouw Wesseling zelf – ik weet niet of zij de eerste verzoeker was van het voorstel – vroeg: kunnen wij onderzoeken of ook het plusscenario dat destijds in het voorstel stond ... De vraag was te kijken wat daar achteruit komt. U ziet in de financiële cijfers ... Er werd al aan gerefereerd dat we op dit moment met het budget dat uw Staten heeft goedgekeurd uitkomen. Mijn verwachting is in ieder geval dat we dat ook voor het jaar 2027 en misschien daarna ook nog wel gaan doen, maar vooruitlopen op de conclusies van dat onderzoek kan ik nu nog niet. Ik denk wel dat uw Staten een redelijk solide besluit heeft genomen, waarbij ook bij wijze van spreken de CAO-stijging, zoals die nu heeft plaatsgevonden, binnen die brandbreedte blijft. Ik denk dus dat u destijds een verstandig besluit heeft genomen. U houdt altijd grip, omdat wij gewoon jaarlijks met dit document naar uw Staten terugkomen. Daarin kunt u dat blijven volgen. Dat is dan ook een antwoord op de vraag over het totaalbeeld. Over de arbeidsmarktproblematiek heb ik al iets gezegd. Welke prioriteiten worden gesteld als de groeiambitie achterblijft? Als het gaat over de ontwikkelingen rondom indirecte lozingen; dat vindt uw Staten vaak heel belangrijk, zeer zorgwekkende stoffen. Daar zit ook wel echt prioriteit aan nu om mee aan de slag te gaan. Daar gaan we ook niet zomaar op terugschroeven. Ik denk dat dat van belang is. Daar heeft u in het Statenvoorstel destijds ook extra inzet op toegestaan. Die wordt ook gepleegd. Die wordt dus ook nog geïntensiveerd en verbeterd door de maatregelen die ODZL ook aan het nemen is om de onderbesteding in te halen. Dus daar gaan we op vooruit. Daarmee wordt er ook slimmer gewerkt met de data. Dan ben ik bij mevrouw Wolters. Ik heb al iets over een krappe arbeidsmarkt gezegd. Hoe voorkomen we dat we terugzakken naar een gebrek aan capaciteit en middelen, omdat we die begrotingen niet kunnen vullen? Uw Staten heeft dus een structureel besluit genomen. In principe vervalt u niet automatisch in minder middelen. We hebben wel met uw Staten natuurlijk de afspraak dat op het moment dat het niet wordt uitgegeven, het geld in principe gewoon teruggaat naar uw Staten. Maar dat verandert niks aan de structurele zaak. Op het moment dat de structurele lasten over een aantal jaren – dat zie ik nu niet gebeuren – over het budget van dat wat uw Staten heeft goedgekeurd heen zullen gaan, dan komen we bij uw Staten in ieder geval terug om dat met u te bespreken. Maar dat voorzie ik op dit moment, gelet op de huidige cijfers, gewoon niet. Dan ben ik bij de PVV.

De voorzitter: Dat roept een vraag op van mijnheer Ijpelaar van het CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, misschien toch nog even gespecificeerd, want dat was natuurlijk ook een van de vragen die wij hadden gesteld. U zegt: op dit moment, volgens de huidige cijfers, nog niet. U houdt een slag om de arm. 'U heeft een structureel besluit genomen en daar gaan we niet overheen, waarschijnlijk ...' Maar hoe zeker ... Snapt u wat ik bedoel? U heeft wel erg veel voorbehoud nodig om dat uit te spreken. Hoe zeker bent u dat we met de huidige structurele financiering niet ieder jaar, zeker niet nog een keer extra, omhooggaan?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Op het moment dat ik alles wist, had ik nu alles in de Lotto ingezet en zou ik het doen. Dat klinkt een beetje flauw, maar er kunnen altijd ook wetswijzigingen plaatsvinden, waardoor het aantal taken van de omgevingsdienst, de wettelijk verplichte taken, toenemen. Op basis van wat we nu voorzien denken we dat we – dat is ook het resultaat van het Statenvoorstel van 2025 – binnen de huidige wettelijke context daar prima aan kunnen voldoen. Het plusscenario, waarbij uw Staten heeft gevraagd om dat uit te werken, zou mogelijk meer kunnen vragen, maar het is even de vraag of dat op dit moment ook een verstandig voorstel is. We hebben gezegd dat we het gaan onderzoeken, maar we hebben nog niet als College de positie ingenomen dat we dat ook aan uw Staten gaan voorstellen. Daarvoor is het prematuur. Dat zijn een beetje de slagen die ik om de arm houd, in de richting van de heer Ijpelaar. Maar op basis van het besluit en met de huidige uitvoering denken we dat we daar in ieder geval voor 2026 en 2027 – verdere voorspellingen ga ik nog even niet doen – wel mee moeten uitkomen. Dan ben ik bij de heer Bosch. Hij had geen vragen. De ambitie ligt er, nu de uitvoering. Ja, daar is men keihard mee aan de slag. Ik ben ook heel erg blij dat in navolging van de voormalig staatssecretaris Jansen van uw partij deze lijn doorzet, zeg ik in de richting van de heer Bosch. Dan zijn we bij de heer Maillé. Die sloeg denk ik de spijker op zijn kop: de kostenstijging die hier nu staat, is het gevolg van de keuzes die wij ook zelf hebben ingezet. Wie A zegt moet ook B zeggen. Dat klopt denk ik. Zorgen over de uitvoeringskracht. Ja, daar zijn we natuurlijk wel met de omgevingsdienst over in gesprek, om te kijken: hoe kunnen we toch nog wat intensiveren, juist om die onderbesteding te voorkomen? Er staat een kleine doorkijk van de maatregelen die de omgevingsdienst voor u in petto heeft in het stuk dat u heeft gekregen. Ja, daar zijn we over in gesprek en daar wordt hard aan getrokken, ook door de dienst, om dat op te leveren. Volgens mij heb ik daarmee deze vraag ook beantwoord. De vraag die de heer Ijpelaar gesteld heeft, heeft u net per interruptie nog een keer herhaald. Dat ga ik niet nog een keer bespreken. Dan de BBB. Er is een sterke ontwikkeling geweest. De heer Franssen spreekt daar ook zijn waardering voor uit. De vraag die hij stelt is hoe wij grip houden. Die grip houdt u omdat gewoon ieder jaar de begroting en de jaarrekening naar deze commissie terugkomen. Dan kunt u zelf de voortgang van die ontwikkelingen zien. Als u vindt dat er te weinig gebeurt, kunt u het daarover hebben. Als u vindt dat er te veel gebeurt, kunt u het er ook op dat moment over hebben. Zo houdt u grip.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik heb geen vervolginterruptie gedaan, want ik dacht: de Gedeputeerde gaat dadelijk toch nog wel antwoorden bij mij. Dan doet hij dat niet. Dan ga ik toch nog even verder. U geeft als cliffhanger: ik voorspel tot en met 2027, meer durf ik niet aan. Dan kijk ik naar het stuk en de titel en dan staat er 'Meerjarenraming 2028-2030'. Dan denk ik: als de Gedeputeerde al niet achter het stuk staat om 2028-2030 hier met een rechte rug ... Snapt u wat ik bedoel? Rijnmond zit op € 90 miljoen inmiddels. We kunnen achter het Rijk aan blijven huppelen en het hebben over robuustheidscriteria en zeggen 'het kan niet groter', terwijl we zelf ook met onderuitputting te maken hebben gehad het afgelopen jaar ... Dan denk ik: we moeten wel een klein beetje de realiteitszin in de gaten houden. We kunnen allerlei groene ambities hebben. Daarbij liggen we tegenwoordig in de commissie best wel op één lijn. Vroeger was het weleens zo dat de meer rechtse of meer linkse partijen een andere rol wilden voor de uitvoeringsdienst, maar in de commissie zitten we daar tegenwoordig redelijk mee op één lijn. Maar ik vind wel dat, ook als het gaat om goed bestuur en uitvoering, we daar echt even op moeten gaan letten. De kwaliteit die we willen handhaven met een RUD ... Daar maken we stappen in met elkaar, maar dat lijkt onder te sneeuwen in de tsunami aan plusjes op de begroting. Ik denk dat dat wel een reële vraag is aan de Gedeputeerde: hoe gaan we dit nu beheersen? Hoe gaan we nu zorgen dat we de komende twee jaar de begroting op laten komen, maar dat we op een bepaald moment – daar wil ik graag een jaartal horen – zeggen: dan hebben we hem bereikt. Mochten er dan nog wetswijzigingen komen; prima, dan is er een nieuwe situatie. Mocht

de Gedeputeerde terugkomen met een nieuw plan en zeggen 'dit zijn extra principes die ik wil voorleggen'; prima, dan is er een nieuwe situatie. Maar ik heb het nu over de huidige situatie en over de meerjarenraming die nu voorligt. Wanneer vlakt het af? Wat me echt zorgen baart – dan houd ik op – is de zin met: 'Niet alle financiële ambities zitten er nog in verwerkt.' Dan is het én een onzekerheid met uitloop van een aantal jaren én onzekerheid met de huidige jaren die nog niet in het plan zitten. Dat maakt wel dat ik echt een plan verwacht van de Gedeputeerde: hoe gaan we nu tot een bepaald jaarpunt komen waarbij we zeggen: oké, dan vlakken we hem weer af en stoppen we met extra toevoegingen.

De voorzitter: Gedeputeerde, u heeft hier een vraag uit kunnen destilleren.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Vooral een pleidooi, voorzitter. Wij komen uit een situatie van minimalisme. Daar komen we vandaan. We gaan naar robuustheid. Daarin wordt de dienst ontwikkeld. Daarin heeft uw Staten een verstandig besluit genomen. Dat zijn we aan het doen. U noemde het voorbeeld van Rijnmond en € 90 miljoen. Ja, Rijnmond heeft ook het toezicht voor de totale Rotterdamse haven. Dat is van een andere orde en redelijk onvergelijkbaar. Wij komen vanuit de benchmark met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg vanuit de omgevingsdienst van het land die het meest kosteneffectief opereerde. Dat hebben we ook niet, zeg ik dan ook maar heel even met een andere pet op als bestuurslid van de omgevingsdienst, zomaar losgelaten. Dat blijft nog steeds focus en inzet. We hebben ook niet voor niks het plusscenario aan u voorgelegd een aantal jaar geleden. We hebben ook het robuustheidsscenario destijds nog een keer kritisch bekeken, juist met die optiek erbij, omdat we dat zo effectief mogelijk willen blijven doen met elkaar. Er zal altijd een vorm van indexatie zijn, al zal het maar zijn voor inflatie. Het zal stijgen. Dat gaat u bij elke gemeenschappelijke regeling tegenkomen. Dat gaat u bij onze eigen personeelsbegroting tegenkomen. Dat zal plaatsvinden. Zijn wij op dit moment voornemens om met de huidige financiële ruimte die wij met u hebben afgesproken nog allerlei extra taken toe te voegen die niet passen binnen de huidige begroting die u heeft goedgekeurd? Dat is niet het geval, zeg ik in de richting van de heer IJpelaar, omdat we denken dat er binnen de bestaande middelen met slimmer en effectiever werken ook nog een heleboel winst te behalen valt, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de beantwoording van de zijde van GS. Ik heb geen zienswijzen gehoord. Dat betekent dat ik kan concluderen dat we ook als Staten geen zienswijze wensen in te brengen bij de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. De Griffie zal deze boodschap doorzenden. Daarmee sluiten we dit agendapunt af.

10.3 Ontwerp Begroting 2027, Meerjarenraming 2028-2030 ODNML en de Voorlopige Jaarrekening 2025 RUD LN

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 10.3, de Ontwerp Begroting 2027, de Meerjarenraming 2028-2030 van de ODNML en de Voorlopige Jaarrekening 2025 RUD Limburg Noord. Mijnheer Roso heeft een vraag.

De heer Roso (JA21): Ja, even een ordevoorstel. Wij moeten van spreker wisselen vanaf nu. Er zit ook nog een lunch aan te komen. Mijn voorstel zou eigenlijk zijn om nu eerst voor de lunch te schorsen.

De voorzitter: Wij gaan eerst even dit agendapunt afwerken, want dan hebben we ook een logische wissel voor de Gedeputeerde. Ik begrijp uw standpunt, maar wij hebben ervoor gekozen om in principe dit agendapunt eerst af te handelen, agendapunt 10.3.

De heer Roso (JA21): Zou u dan twee minuten kunnen schorsen om in ieder geval te kunnen wisselen?

De voorzitter: Als dat in twee minuten lukt, dan wil ik twee minuten schorsen. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, voorzitter, anders zorgen we ervoor dat de vervanger van de heer Roso als laatste aan de beurt komt en dan beginnen wij alvast. Is dat ook een optie?

De voorzitter: Dat is een goed voorstel. Dan begin ik het agendapunt 10.3 op een logische plek in deze commissie. De behandeling vindt plaats in één termijn, waarin tevens eventuele zienswijzen kunnen worden benoemd. Het verzoek, opgenomen in de toelichting, was om deze voor de vergadering al te mailen naar de commissiegriffier. Ook hier zijn geen zienswijzen vooraf ontvangen. De commissie heeft weer drie minuten spreektijd per fractie. Dan begin ik dit keer bij de heer Maillé van de VVD. Aan u het woord.

De heer Maillé (VVD): Ja, dank, voorzitter. Ik heb eerlijk gezegd geen verdere vragen en ook geen zienswijze vanuit onze zijde. De zorg die we uitten over de uitvoeringskracht geldt natuurlijk ook voor deze omgevingsdienst in wording, die het proces doormaakt naar robuustwording. We zijn natuurlijk met z'n allen enorm benieuwd wanneer daadwerkelijk dat stadium bereikt gaat zijn. Ik heb op dit moment geen verdere vragen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Maillé. Dan is het woord aan mijnheer Ijpelaar van het CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, we hebben over deze begroting wat minder vragen. Het moet nog gaan blijken wat voor een omgevingsdienst we dadelijk gaan krijgen. Het is ook heel ingewikkeld om daar nu al heel strak op te gaan zitten. Ik denk wel dat het goed is dat de Gedeputeerde na gaat denken over een stukje efficiency tussen de twee omgevingsdiensten en waar daar mogelijk winst is te behalen in de samenwerking. Nu we aan beide kanten het robuustheidsprincipe aan het toepassen zijn, zal ik maar zeggen, moet het ook zo zijn dat er in ieder geval nog meer synergiewerking zou kunnen ontstaan. Ik ben benieuwd naar de visie van de Gedeputeerde daarop.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ijpelaar. Het woord is aan mijnheer Franssen van de BBB.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Voorzitter, de jaarstukken laten een klein positief resultaat zien, wat voornamelijk komt door de lagere personeels- en opleidingskosten. Het een houdt natuurlijk verband met het ander. Het voorstel is om het bedrag toe te voegen aan de reserves voor verdere ontwikkeling voor een robuustere omgevingsdienst. Daar kunnen wij het mee eens zijn. Maar dan komen we op het punt waar we het net over hadden met diverse collega's: die robuustheid is een gegeven op een begrotingsniveau. Als je een bepaalde omzet hebt, dan word je robuust geacht. Maar waar we het net ook over hadden: is dat bedrag inderdaad wel reëel voor een kleine omgevingsdienst? De bedragen om robuust te worden, worden steeds hoger, maar is het wel reëel? U adviseert de Staten om geen zienswijze in te dienen op de Ontwerp Begroting 2027 en de Meerjarenbegroting 2028-2030. De Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg zet inderdaad belangrijke stappen richting een toekomstbestendige en robuuste organisatie. De transformatie loopt nog. Inderdaad, zoals ook vermeld: wachten wij het oordeel van de minister in oktober 2026 af om te zien of we inderdaad een goedgekeurde omgevingsdienst hebben, al of niet. Onze vraag is: op welke wijze mogen wij verwachten dat de Gedeputeerde dit proces kritisch zal volgen en eventueel, waar nodig, ook een beetje tegengas kan geven richting de minister, met name om die robuustheidscriteria

in verband te brengen met de omgevingsdienst die het betreft. We hebben een omgevingsdienst in Zuid, waar er veel chemie zit, de petrochemische industrie. Dat is in Noord veel minder, maar de criteria zijn nagenoeg hetzelfde. Daarnaast constateren wij dat de provinciale bijdrage voor de komende jaren aanzienlijk zal stijgen, voornamelijk door bedrijfskosten. Worden de bedrijfskosten hoger omdat het criterium gehaald moet worden of is dat een reële kostenverhoging? Ik vraag dit mede omdat nu al gezegd wordt: we hebben hier een positief resultaat, voornamelijk doordat we nog geen personeel hebben en daardoor geen opleidingskosten. Dus de vraag is: hoe houden we hier de vinger aan de pols? Wat kunnen we verwachten van de Gedeputeerde in het aansporen van de omgevingsdienst? Het moet een goede werkzame dienst worden zonder veel franje, door de bedrijfskosten zo laag mogelijk te houden, maar er moet toch wel een robuustheidscriterium aan ten grondslag liggen. Waar zit daar de afweging? Het voorstel om dit te realiseren zien we tegemoet. We zullen dat aandachtig in onze fractie bespreken.

De voorzitter: Keurig binnen de tijd. Dank u wel, mijnheer Franssen. We steken over naar de SP, mijnheer Ubbink.

De heer Ubbink (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat ik nog meer binnen de tijd ga zitten. Geen zienswijze. Geen vragen. We zijn blij om te zien dat er werk wordt gemaakt van die toekomstbestendige omgevingsdienst die nu in de steigers staat of net officieel begonnen is. Dat is mooi om te zien.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ubbink. Mevrouw Mertens, GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, GroenLinks sluit zich graag aan bij de laatste woorden van de heer Ubbink. We zijn ook blij om te zien dat er keihard gewerkt wordt om een robuuste organisatie neer te zetten die zich bezighoudt met de belangrijke taak van toezicht en handhaving. Niet alleen een groen onderwerp, maar een onderwerp dat gaat over naleving van regels die wij op landelijk niveau afspreken met elkaar.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Mertens. We gaan naar mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik ga het ook kort houden. We zien gewoon dat een belangrijke datum om te zien of die robuustheidscriteria wel of niet gehaald worden 1 oktober is. Dan komt het oordeel. Ik denk dat het heel belangrijk is om te weten: als het er niet zou zijn, wat zijn dan de consequenties? Dan de tweede vraag. Er staat in de brief dat op korte termijn een voorstel aan de Staten voorgelegd wordt om de aanvullende middelen te dekken. Wanneer is die korte termijn? Heb ik dat gemist? En in welke richting denkt u dan? Betekent dat dat die middelen er moeten komen en dat die straks op een andere manier gedekt moeten worden of dat we daar keuzes in moeten maken, in wat we wel doen en niet doen? Of zijn er ook nog aanvullende baten die hier misschien uit gewonnen kunnen worden. Het is een beetje: welke denkrichting zit hierachter?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Est. Mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank, voorzitter. Ook ik houd het kort. Het is goed om te zien dat deze organisatie zo'n groei doormaakt en door aan het maken is. Ook wij blijven ons ook bij de ODNML zorgen maken om de te krappe arbeidsmarkt. Die zorgen blijven bestaan. Maar daar kom je ook niet heel veel verder mee dan die zorgen hebben, denk ik. Ik ben ook nog wel heel erg benieuwd naar een reflectie van de Gedeputeerde op die samenwerking tussen beide omgevingsdiensten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank, voorzitter. Ik ben in het verleden erg kritisch geweest op het proces dat heeft moeten leiden tot deze omgevingsdienst. Ik ben dan ook blij om te constateren, dat mag dan ook gezegd worden, dat het gelukt is om op 1 april een organisatie neer te zetten of in ieder geval de formele organisatie te hanteren. Waar ik wel nog benieuwd naar ben: ik begrijp dat we nog niet zover zijn dat we heel concrete gegevens hebben over hoe deze omgevingsdienst zich gaat ontwikkelen. Met name de capaciteit blijft een probleem. Daar kunnen we niet altijd wat aan doen. Dat zijn externe factoren waar we mee te maken hebben. Maar waar ik wel nog benieuwd naar ben is hoe de overgang is gegaan wat betreft medewerkers die nog bij de gemeente zaten, maar die nu zijn ondergebracht bij de ODNML, op 1 april. Zijn daar nog zaken in te verbeteren? Daarnaast zag ik dat er best wel een hoog percentage aan overhead wordt neergezet. Daar zal vast een verklaring voor zijn. Ik had graag dat de Gedeputeerde daar even op reflecteert.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar mijnheer Bosch van de PVV.

De heer Bosch (PVV): Ja, voorzitter. Ik ben als laatste.

De voorzitter: Nog niet helemaal.

De heer Bosch (PVV): Wat hier gewisseld is door collega's, hoef ik niet meer te vertellen. Maar nogmaals, wat wij als PVV toch wel belangrijk vinden is dat er dadelijk een goede organisatie staat, die robuust is en waar we in ieder geval in oktober groen licht voor krijgen. Dat is voor ons het belangrijkste. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot gaan we naar mijnheer Beckers, JA21.

De heer Beckers (JA21): Dank u wel, voorzitter. Ook wij zijn blij met de grote stappen die genomen zijn het afgelopen jaar. Ik kan me aansluiten bij de vraag van mevrouw Wolters over de overhead. Daar wil ik het eigenlijk bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. We hebben een snelle ronde gemaakt. Dan is het woord aan de Gedeputeerde voor de beantwoording. Ook dit keer heeft u weer twintig minuten.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voorzitter. We gaan proberen het nog wat sneller te doen dan net. Ik denk dat u een aantal thema's heeft benoemd. Als eerste thema noem ik de uitvoeringskracht. U kunt zich nog herinneren: de vorige keer dat het bedrijfsplan hier aan de orde was, was de conclusie dat dat van ongeveer 100 fte aan medewerkers in de oude gemeentelijke situatie ging naar een verdubbeling van fte's in de nieuwe omgevingsdienstsituatie. Dat betekent dat er een heleboel mensen sowieso – dat zei mevrouw Wolters – van de formele werkgever gemeente naar de formele werkgever omgevingsdienst moesten gaan. De eerste signalen die ik daarvan heb gekregen, is dat dat een redelijk goede landing lijkt te zijn. Natuurlijk, je komt met allerlei nieuwe collega's samen in een dienst en allerlei processen die toch in de individuele organisaties anders gingen, moeten op elkaar worden afgestemd. Dus er zijn nog allerlei zaken die men doet. Maar tussen de laatste keer dat wij hier zaten – dat was in het najaar van vorig jaar – en 1 april, de datum waarop het geheel formeel robuust moest zijn voor het Rijk, is er wel keihard gewerkt en staat er nu een dienst. Ik denk dat daar heel veel werk is verzet. Zijn we er dan? Ik denk dat het antwoord uiteindelijk van het ministerie in het najaar gaat komen in formele zin, maar om dat echt te worden moet uitvoering gegeven worden aan

het bedrijfsplan dat u in het najaar heeft gezien. Dat bedrijfsplan loopt tot en met 2030. Tot die tijd ben ik eigenlijk heel blij met de eensgezindheid die u rondom de omgevingsdiensten, maar ook zeker ten opzichte van Noord heeft. Ik denk dat het van belang is dat u die eensgezindheid daarin ook blijft uitstralen, ook richting de gemeenten, want de discussie ging natuurlijk ook over de financiële middelen die daarmee gemoeid blijven. Maar om aan die robuustheid ook in de werkelijkheid te blijven voldoen, moet die stappen van het bedrijfsplan wel worden uitgevoerd om daar te komen. Een besluit in financiële zin is in de werkelijkheid nog niet gerealiseerd. Daarvoor zijn ook echt wel een aantal jaren nodig. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld de oplossing van het personeel. In het bedrijfsplan staat dat dat gefaseerd gaat gebeuren. In één keer honderd nieuwe medewerkers bij een dienst erbij gooien, is ook een enorme opgave voor de mensen die er al zitten, om dat op een goede manier te doen. Dus dat gebeurt gefaseerd. Dan ben ik bij de heer Ijpelaar. Hij vroeg dus: is er efficiencywinst te behalen door de samenwerking? Daarvan zou ik willen zeggen dat het van belang is dat de ODNML eerst ook echt zelf in staat moet zijn om dat bedrijfsplan ook echt te realiseren. Het is al een hell of a job om dat allemaal te gaan realiseren. Dat wil niet zeggen dat er niet in de tussentijd gesprekken moeten plaatsvinden over: hoe kunnen we dingen slim samen doen? Die gesprekken, zoals ik bij het vorige agendapunt heb gezegd, vinden ook plaats, maar verdere stappen lijken me op dit moment niet per se het meest aan de orde, omdat beide diensten nog volop bezig zijn om in die robuustheid te ontwikkelen. Op het moment dat ze robuust zijn, zou je een volgende stap daarin ook echt kunnen zetten. Ik denk dat dat het meest reële scenario op dit moment is. Maar de opgave die nu al voorligt, is voor deze diensten echt wel stevig om te gaan halen. Dus daar staan we nu.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Meer zoiets als: we gaan dadelijk weer € 1,5 ton uitgeven aan een marketingbureau om een eigen website te maken. We gaan weer een eigen ICT-systeem ontwikkelen, terwijl we misschien al een ICT-systeem hebben ergens van een omgevingsdienst. Of ze doen allebei een aanbesteding voor een nieuw systeem, want ze moeten allebei robuuster worden. Er zijn echt wel een aantal praktische dingen te vinden waardoor je de onafhankelijkheid en autonomie wel bewaakt, maar waarbij je wel zou kunnen nadenken over een stukje efficiency. Ik snap de gevoeligheden rondom beide entiteiten en dat de autonomie heel belangrijk is voor de beide omgevingen, maar er zijn natuurlijk wel ... We hebben net ook al het punt gemaakt als CDA over goed bestuur. We moeten het geld van onze burgers niet zomaar over de klippen jagen. We moeten dat wel heel zuinig uitgeven. Al die termen als 'robuustheidsprincipes'; daar hebben we het in de aanloop ook over gehad. Het moet niet zo zijn dat we dan alle efficiencyprincipes overboord gaan gooien om maar op een bepaald bedrag te komen omdat de rijksoverheid dat vindt. Daarom maak ik deze punten ook echt richting de Gedeputeerde namens onze partij.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik begrijp dat ook. We moeten dus ook niet stoppen met nadenken ondanks dat we een bedrijfsplan hebben vastgesteld. Maar het realiseren van dat bedrijfsplan is al echt een enorme opgave. Als het gaat over hoe je efficiënter kunt inkopen, bijvoorbeeld met die systemen; het zou nog efficiënter zijn als je bij wijze van spreken alle dingen in Noord en Zuid samen zou doen, maar je gaat nu van vijftien verschillende manieren van inkopen naar één in Noord- en Midden-Limburg. Dat is echt al een enorme winst die behaald wordt in dit soort inkoop en in dit soort processen. Dus daar wordt heel veel effectiviteit gemaakt. Als het gaat over ... Als u ziet waar we vandaan komen, met ongeveer honderd medewerkers, en we gaan naar een totale opgave om uiteindelijk robuust te kunnen zijn van bijna tweehonderd medewerkers, dan kunt u ook zien hoe groot de onderbesteding in voorgaande jaren is geweest op dit gebied en dat men daarmee eigenlijk ook

onvoldoende in staat is geweest om de taken die noodzakelijk waren ook op een goede manier tot uitvoering te brengen. Dus er is op dit moment meer nodig dan wat we in het verleden deden. Dat wil niet zeggen dat we moeten stoppen met nadenken over hoe we effectiever en efficiënt zaken kunnen blijven doen. Ik zal ook, zeg ik in de richting van de heer Ijpelaar, als Provincie het gesprek blijven voeren met beide omgevingsdiensten om die samenwerking op te zoeken, want dat is volgens mij heel belangrijk, dat die samenwerking er ook is. Men kan ook leren van elkaar, zou ik zeggen.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Is dat een toezegging dan? Hoor ik dan de toezegging dat de Gedeputeerde het gesprek aangaat over de efficiency die behaald kan worden, waarbij de autonomie wordt bewaakt, maar wel wordt gekeken of beide omgevingsdiensten daarin nog iets kunnen betekenen voor elkaar, of daar een synergiewerking kan ontstaan? Dat was toch de toezegging die ik hoorde?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voorzitter ... Via de voorzitter.

De voorzitter: Ik hoorde eerder een actiepoint, maar ik laat even de Gedeputeerde daarop reageren.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voordat het politieke signaal van 'de Gedeputeerde gaat in gesprek met beide omgevingsdiensten om ...' ... Dat is een heel stevig politiek signaal. Dat heb ik niet toegezegd. Het is meer dat wij vanuit onze reguliere rol gewoon ook met die diensten dat gesprek blijven voeren. Als u om een toezegging met een einddatum vraagt; dat vind ik een ingewikkelde. Het is eigenlijk een soort van continue opdracht van ons huis. Dus in die zin is dat meer going concern, wat we sowieso als Provincie doen, anders dan een toezegging. Voorzitter, dan ben ik bij de heer Franssen van de BBB. Hij vroeg of de bedragen voor die omgevingsdienst reëel zijn. Ja, verleden jaar heeft u het bedrijfsplan gezien. Wat hier voorligt is eigenlijk gewoon de vertaling daarvan. De ramingen liggen daar dus ook aan ten grondslag vanuit dat moment. Op welke wijze mogen wij verwachten dat GS dit gaat volgen? Eigenlijk op dezelfde wijze ... Dat heb ik ook aan u aangegeven: we zitten in het AB en in het DB en we houden uw Staten jaarlijks op de hoogte middels de begroting en de jaarrekening van eventuele wijzigingen die gedurende het jaar al plaatsvinden. Worden de bedrijfskosten hoger omdat de criteria worden verhoogd? Die robuustheidscriteria hebben ervoor gezorgd dat de totale omvang wordt verhoogd, maar met de toename van de omvang van de dienst nemen ook de bedrijfskosten toe. De dienst blijft dus daarmee in ontwikkeling. Daarmee stijgen dus ook die bedrijfskosten.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank voor dit antwoord. Dat is duidelijk. Maar kan niet op enig moment gezegd worden: we gaan onze bedrijfskosten gewoon iets hoger schrijven. Ik zeg niet dat het zo is, maar is het denkbaar dat her en der kosten bijgeschreven worden om het criterium te halen? Dat is niet zozeer een discussie in de ODNML, maar gewoon: is het hebben van zulke harde criteria voor kleinere diensten reëel? Daar doelde ik op. Als u dadelijk die evaluatie met de dienst heeft, met de minister, of ze wel of niet robuust zullen worden, zou u dat daar eens aan kunnen kaarten: we hebben hier één lijn om robuust te worden, maar is die lijn voor de kleinere diensten reëel? Dank u.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk heel eerlijk gezegd, zeg ik in de richting van de heer Franssen, dat het gesprek met de minister andersom zal zijn, namelijk: wat doet u – vanuit de minister

wordt dat dan gesteld – om die zware diensten nog te versterken? De robuustheidscriteria gelden voor alle diensten, maar zoals u weet is de dienst in Zuid-Limburg een Seveso-dienst. Daarom is er bijzondere aandacht vanuit het ministerie voor Zuid-Limburg. Dat gesprek zal eerder plaatsvinden, denk ik, dan dat de minister het gesprek zal voeren over het terugschroeven van de criteria voor alle diensten. Dat is denk ik het antwoord in de richting van de heer Franssen. Dit is eigenlijk de basis. Als je nog stevigere problematiek hebt, dan wordt er misschien nog wat aan Seveso-criteria bijgeplust. Dan ben ik bij de heer Ubbink. Hij had eigenlijk geen vragen meer. Datzelfde gold voor mevrouw Mertens. Zij waren wel overtuigd van het belang hiervan. Dan de heer van Est. Wanneer komt dat voorstel voor de middelen? Dat zal bij de begroting zijn. Dan staat dat erbij. Dat zal overigens niet een enorme omvang hebben, zoals we die in het Statenvoorstel van 2025 bij Zuid-Limburg hebben gehad. Het gaat echt om substantieel lagere bedragen, want die vloeien voort uit het bedrijfsplan dat u eerder heeft gezien.

De voorzitter: Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ik wil alleen vragen in welke denkrichting die dekking dan gezocht wordt. Is het gewoon meenemen en zeggen 'dit zijn de kosten' of wordt er nog dekking bij gezocht?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: In principe komt dat ten laste van de begrotingsruimte die er is. Ja. Maar goed, dat voorstel komt nog een keer uw richting op. Heel even kijken. Dan zijn we bij mevrouw Wesseling. Over de arbeidsmarkt hebben we het gehad, denk ik. Een reflectie op de samenwerking heb ik ook gegeven. Daar zou ik het bij willen laten. Mevrouw Wolters is lang kritisch geweest op de stappen. Moeten er nog zaken worden verbeterd? Ja, dat bedrijfsplan moet worden uitgevoerd. Dat is nog een hell of a job. Daar zou ik het bij willen laten. Dan had ze een vrij specifieke technische vraag, een reflectie op de overhead. Dat lijkt 34% te zijn. De overheadkosten hebben op dit moment meer te maken met de aanschaf van apparatuur, software en kantoorkosten, juist omdat je nu naar die nieuwe dienst gaat. Als het gaat over de oude situatie van de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg, dan was dat eigenlijk alleen maar een overheaddienst, want alle mensen in de uitvoering zaten bij de gemeente. We gaan steeds meer naar uitvoering, toezicht en handhaving. De overhead zal in principe daardoor ten opzichte van de oude situatie gaan afnemen. De heer Bosch had geen vragen. De heer Beckers van JA21 had dezelfde vraag over overhead. Die is daarmee beantwoord. Voorzitter, dank u.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde, en dank u wel, commissie. Ik heb opnieuw geen zienswijze gehoord. Ik concludeer dan ook dat we geen zienswijzen wensen in te brengen als Provinciale Staten bij de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg. De Griffie zal voor verzending van de brief met de uitkomst van deze bespreking zorgdragen.

10.4.1 Rondvraag

10.4.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder

10.4.3 Actualiteiten IPO

Voor de punten 10.4 is er geen input, zodat we op dit moment kunnen overgaan tot de lunch. Daarmee schors ik de vergadering tot 14.00 uur. Dat heeft ook te maken met beschikbaarheid van de invallers voor de oorspronkelijke Gedeputeerde en de agenda die zij al hadden. Voor u is het makkelijker om nu iets langer te schorsen dan om straks nog een extra schorsing te doen. Om 14.00 uur hervatten we de vergadering. Ik schors de vergadering.

[SCHORSING]

11 REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV

11.1 G-26-012 Statenvoorstel inzake Beginselbesluit ten behoeve van de minnelijke grondverwerving op basis van volledige schadeloosstelling ten behoeve van het project N273 Kom Neer, brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00913191)

De voorzitter: Goedemiddag, samen. Welkom terug na de schorsing en de lunch. Voordat we gaan beginnen heb ik nog even een memomededeling gekregen. Dat is, contact met De Limburger, volgende week 5 juni. Dan worden we – jullie? Moet ik zeggen ‘we’, ‘jullie’? – verzocht om je alsnog aan te melden voor de Coöperatie Limburg Sport, en daarbij het bezoek aan de Watersley en het Talentpark. En vervolgens is er ook een presentatie over de Amstel Gold Race. Dus het verzoek is even aan de commissie en aan de collega’s die nog op de fractiekamers zitten, om zich voor volgende week aan te melden. Dat gezegd hebbende gaan we beginnen met: regionale bereikbaarheid en ov. Vanwege afwezigheid van de heer Kuntzelaers, zoals we dat vanochtend hadden gemeld, zullen bij de volgende onderdelen mevrouw Demollin en de heer Satijn zich bij dit agendapunt voegen voor de beantwoording van de eventueel gestelde vragen.

De heer Ijpelaar (CDA): Misschien een punt van orde dat we vanuit deze plek dan toch als commissie allemaal veel beterschap wensen. Is dat een idee?

De voorzitter: Dank u wel. Maar dat hadden we vanochtend al gedaan. Maar nog een keer is altijd goed; hoe meer hoe beter. Mijnheer Ijpelaar, dank u wel. Statenvoorstel inzake Beginselbesluit ten behoeve van de minnelijke grondverwerving op basis van volledige schadeloosstelling ten behoeve van het project N273 Kom Neer. Voor het Provinciale project in Neer is een ontwerp opgesteld als basis voor de ruimtelijke procedure en de benodigde grondverwerving. Het beginselbesluit dat ter bespreking voorligt is om, indien uiteindelijk noodzakelijk, een minnelijke grondverwerving zorgvuldig uit te kunnen voeren. Iedere fractie krijgt drie minuten in de eerste termijn, en mevrouw Demollin 22 minuten bij de eerste termijn. En dan wil ik dit keer beginnen bij de PVV, bij de heer Hermans. Ga uw gang.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik heb geen drie minuten nodig. We hebben dit stuk gelezen en we kunnen er zonder meer mee akkoord gaan.

De voorzitter: Mijnheer Hermans, wilt u de microfoon iets naar u toe schuiven?

De heer Hermans (PVV): Sorry.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Hermans (PVV): We hebben het stuk gelezen. We hebben ook gelezen waar het daadwerkelijk om gaat. ... [4:06:30] vragen van de overzijde. Wij gaan zonder meer akkoord. Wat ons betreft: een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel, helder. Mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Wij kunnen dat denk ik net zo kort. Ook voor ons: een hamerstuk.

De voorzitter: Dank. Dan ...

De heer Erkamp (50PLUS): Idem dito: hamerstuk.

De voorzitter: Goed zo. Mijnheer Mertens. U bent niet mijnheer Mertens.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Nee nee, ik ben niet mijnheer Mertens inderdaad.

De voorzitter: Mijnheer Nefjodov.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Wat ons betreft kan het grotendeels wel een hamerstuk zijn. Eén dingetje willen we wel nog benoemd hebben. En dat is dat PS toch nu al wordt gevraagd om een principiële stap te maken richting mogelijke onteigening. En daar wenst GroenLinks wel een beetje scherp op te zijn, want de BOPA-procedure moet nog starten, en de planologische basis ligt dus nog niet definitief vast. Over onteigening mag dus zeker niet te lichtvaardig worden gesproken, uiteraard. Toch wordt PS nu al gevraagd om principieel mee te bewegen richting een desnoodse onteigening. We kunnen instemmen met het voorstel, maar laten we wel over één dingetje even helderheid creëren. Instemming vandaag mag nog niet worden opgevat als een fuik, als een politieke fuik richting een definitieve instemming later. Als er later een onteigeningsbesluit aan PS wordt voorgelegd, staat wat GroenLinks betreft het PS volledig vrij om dat opnieuw politiek te mogen beoordelen. De vlieger van het 'u heeft eerder toch al principieel ingestemd' gaat wat GroenLinks betreft dan dus net iets te ver, omdat we te zijner tijd gewoon wensen te kijken naar alle omstandigheden van het geval. Met die nadrukkelijke waarborg kunnen wij dit voorstel zien als een middel om fatsoenlijke schadeloosstelling mogelijk te maken. Dan kunnen we er wat ons betreft in ieder geval een hamerstuk van maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ubbink, SP.

De heer Ubbink (SP): Zal ik het uitbeelden?

De voorzitter: Hamerstuk?

De heer Ubbink (SP): Juist.

De voorzitter: Voor u, hamerstuk. Dank u wel. De BBB, de heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ja, het behoeft inderdaad instemming van de Staten wanneer de Provincie wil overgaan tot grondverwerving, in dit geval voor de verbetering van de N273 bij Neer. Het is nodig voor minnelijke grondverwerving als zodanig, maar ook als voorportaal voor eventuele onteigening. Wat betreft nut en noodzaak van deze actie zijn wij overtuigd. Dan blijft er inderdaad de minnelijke verwerving en met name eventueel onteigening. Met betrekking tot dit laatste zijn wij ook altijd kritisch. We hebben ons echt verdiept in de casus, middels technische vragen die ook netjes zijn beantwoord. Het blijkt om 142 vierkante meter te gaan, 9 percelen. Dus ja, hoe het ook gaat, minnelijk of via uiteindelijk onteigening, wij verwachten dat de impact beperkt zal zijn. Dat neemt niet weg dat we wel vinden dat als daar in geacteerd wordt door de Provincie, dat beroep doen we bij

deze, om daar op een nette en zorgvuldige manier mee om te gaan. En bijvoorbeeld de ambtenaren in eerste instantie bijvoorbeeld met een vlaai op pad te sturen, in plaats van met allerlei dwangbevelen. Dus dat wil ik graag als bijsluiters bij ons advies meegeven. Maar verder zijn wij akkoord, en is het wat ons betreft ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Huizing. Dan ga ik naar de heer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, duidelijk stuk. En zoals afgesproken: hamerstuk. Ja.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bloi, VVD.

De heer Bloi (VVD): Nou, heeft u even? Dank voor de beantwoording van de technische vragen. Die waren ook helder. En wat ons betreft is het een soortgelijk stuk als vorig jaar bij de Wittemer Allee. Dus wat ons betreft is het ook een hamerstuk.

De voorzitter: Nou, dank u wel. Dan kom ik bij de heer Beckers, JA21.

De heer Beckers (JA21): Hamerstuk.

De voorzitter: Nou, dan ga ik over naar de Gedeputeerde, voor de beantwoording van de termijn.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een aantal pleidooien gehoord, niet echt vragen. Maar ik zal er, denk ik, vanuit algemeenheid op ingaan. Wat ik bij mijnheer Nefjodov hoorde, van GroenLinks, is: ik wil niet in een situatie belanden dat dit eigenlijk ook al de opstap is naar onteigening. Nou, dit stuk wat thans voorligt is eigenlijk bedoeld om onteigening te voorkomen. Dus op het moment dat we zeggen: bij minnelijke verwerving kun je alleen maar uitgaan van een bepaalde prijs van de grond – de tuingrond of de bedrijfslocatie die je wil kopen – maar op het moment dat je zegt: ik wil ook die muur herstellen, ik wil ook dat hekwerk herstellen of ik wil ook echt die heg van mensen kunnen betalen, wat normaal is dat je doet als responsieve overheid, dan willen wij dat kunnen doen. En daarom is dit voorstel belangrijk. Maar indien en voor zover het op termijn ernaar uit gaat zien dat het toch noodzakelijk is om ergens iets te onteigenen, komen wij altijd hier terug om ook een voorstel aan PS voor te leggen. Dat is gewoon zoals het hoort, zeg maar. Dat zullen we ook doen. Dan de vraag of het pleidooi van mijnheer Huizing voorzitter, van de BBB. Ik weet in ieder geval, ik ben uitgebreid bijgesproken door een ontzettend kundig team. Daar wil ik ook zeer grote complimenten aan maken hoe ze dit gedaan hebben. Dat er inmiddels al 50 gesprekken zijn geweest, een-op-een gesprekken met de mensen, waarbij de mensen echt gehoord worden en ook dat er vanuit het ambtelijk team echt oog en oor is voor de behoefte van mensen. We dienen een maatschappelijk belang. De weg is op, die moet gerehabiliteerd worden. Maar het kan zijn dat sommige mensen vanuit het verleden gewend waren om bepaald zicht of een bepaald gebruik van de weg te hebben, zowel in rijdende of in geparkeerde toestand, die misschien nu niet terugkomt. En daar wordt uitgebreid een-op-een over gesproken. En natuurlijk, je zult niet iedereen altijd tevreden houden. En ik denk ook, een vlaai is een heel goed idee, maar op het moment dat iemand boos is, dan kan een vlaai ook op een andere manier gebruikt worden. Dus ik denk dat het wel verstandig is om het juiste moment af te wachten wanneer je met een vlaai komt. Maar we snappen het pleidooi. Maar ik hoop dat ik u gerust kan stellen dat dit ambtelijk team, dat die een-op-een, dat ze daar al heel goed mee op weg zijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan kan ik het volgende concluderen: dat ik verder geen bijzondere toezegging heb gehoord. Dan gaan we afconcluderen, want een tweede termijn lijkt mij bij deze niet

meer nodig. Behandelrijp? Iedereen voor. Nou, mooi. En zoals de meerderheid heeft gezegd: hamerstuk, of een behandelstuk? Hamerstuk? Handjes voor het hamerstuk. Nou mooi, dan zijn we klaar met dit Statenvoorstel. Voor mij het snelste Statenvoorstel wat ik ooit in een commissie heb behandeld. En daarmee schorsen we ook gelijk, want de heer Satijn kan pas om 15:30 uur aansluiten. Helaas wel.

Mevrouw Wesseling (D66): Voorzitter, kunnen we anders IPML naar voren halen?

De voorzitter: Dat is ook een behandelstuk van de heer Satijn. Dus beide behandelstukken zijn pas vanaf 15:30 uur mogelijk.

Mevrouw Wesseling (D66): Kunnen we de heer Satijn niet hierheen halen?

De voorzitter: De heer Satijn heeft andere verplichtingen buitenshuis en heeft aangegeven dat hij zo snel mogelijk heen- en terugkomt, en op zijn vroegst 15:30 uur. Dus ik schors bij deze de vergadering.

[SCHORSING]

11.3 Informerend stuk inzake Twaalfde Voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML), brief GS van 17-3-2026 (GS DOC-00884761)

De voorzitter: Collega's, wilt u uw plek innemen, want de Gedeputeerde is zover geïnformeerd dat ze het IPML kan gaan vertegenwoordigen. Mooi, dan gaan we beginnen met het stuk 11.3, Informerend stuk inzake Twaalfde Voortgangsrapportage Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg, het IPML. De Gedeputeerde heeft verzocht om eerst een ronde te doen, en daarna heel even te schorsen, zodat ze de juiste beantwoording van de vragen kan voorbereiden. En dan gaan we weer verder, bij deze. Ik begin aan mijn rechterkant, bij de heer Huizing van de BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. De twaalfde IPML alweer. Voor datgene waar het IPML voor bedoeld is biedt het een goed beeld en lijken we in control. Met wel een paar heel stevige aandachtspunten en onzekerheden, waar weliswaar gedeeltelijk winstwaarschuwingen voor zijn opgenomen, maar die daardoor niet minder stevig zijn. Eerst de N280 Leudal, een tekort van € 20,8 miljoen, op basis van een marktraming. Maar hoe groot gaat dit uiteindelijk worden? Dan de Fietsverbinding Roermond – Haelen: kosten vallen fors hoger uit dan eerder ingeschat. MKBA is positief, dus willen er wellicht mee verder. Provincie houdt € 3,5 miljoen vast totdat de nieuwe coalities daar uitsluitel gegeven hebben. Maar hoever gaat de Provincie daar uiteindelijk in mee? Wittemer Allee: al jaren hetzelfde beeld van vertragingen. Door Raad van State-procedure, stikstofkwesties en de planning van nutsbedrijven ook hier grote onzekerheden over de financiële gevolgen. Tekstueel werd verder wel genoemd, zonder dat er concrete bedragen bij staan, de N300. Met enige regelmaat zien we berichten voorbijkomen over het plaatsen van geleiderails, stikstofschermen, pechhavens en onstabiele taluds. Met betrekking tot taluds hebben we gisteren de rapportage ontvangen, en naast mooie natuurplaatjes, advies aan GS: 'ga snel aan de gang voordat allerlei diertjes zich daar gaan vestigen', levert snelle lezing een kostenpost op van € 5 miljoen. We hebben nog wat vragen uitstaan, maar er ontbreekt een integraal beeld van de problemen, de kosten en de oplossing. Kunt u hierin voorzien? Gaat u hierin voorzien? Dan nog eventuele nieuwe projecten. We hebben plechtig afgesproken deze periode geen grote nieuwe projecten aan te vatten, maar er dienen zich toch een aantal aan. Ik noem de gewenste ontsluiting van Zevenellen. Maar ik zag in het coalitieakkoord in Nederweert – u voelt hem al aankomen – de wens om weer fietsviaducten aan te leggen. Dus misschien kom ik wel weer met een motie daarover, Gedeputeerde. Al met al geeft het IPML daarmee

wel een beetje een indruk van een mooi schip, strak in de lak, maar met ijsbergen ter grootte van tientallen miljoenen onder de waterlijn. Verdere beeldspraken over de Gedeputeerde en de kapitein van het schip, zal ik achterwege laten. Want dat was eigenlijk bedoeld voor de heer Kuntzelaers, maar goed. In het begeleidend schrijven onder het kopje 'Actualiteiten' een aantal onderwerpen waar de Provincie weliswaar niet direct voor verantwoordelijk is, maar die wel grote impact hebben op de mobiliteit, zoals de A-wegen. Daaraan ontleen ik de vrijheid om iets te zeggen over de situatie rond met name een behoorlijk aantal bruggen onder beheer van Rijkswaterstaat in deze provincie, maar die wel integraal onderdeel uitmaken van ons N-wegennetwerk. Niet aan uw adres gericht, maar om te beginnen is hier natuurlijk sprake van bestuurlijk falen van de bovenste plank, dat we nu zogenaamd geconfronteerd te worden met een probleem dat al tien, vijftien jaar geleden is aangekondigd. Ik ben geschrokken van berichten in de media en de social media over dit onderwerp. Het aantal RWS-bruggen in Limburg waar sprake is van beperkingen of verhoogd toezicht bedraagt twaalf. Ik noem Roosteren, Echt, Illikhoven, Itteren, Urmond – allemaal Julianakanaal. De brug bij Sluis 15 en Sluis 16 in Weert Nederweert – dan hebben we het over de Zuid-Willemsvaart. Viaduct Waelschenheuvel, viaduct Kunrade, brug Daelderweg. En dan gaan er nog twee bruggen, Wilhelminabrug en Sint-Servaasbrug, binnenkort in onderhoud. We maken ons hier om meerdere redenen ernstig zorgen over. Het beperkt veel Limburgers in hun mobiliteit, zowel beroepshalve als particulier. Het leidt tot extra kosten. En dan is er het thema veiligheid. We hebben foto's gezien van gecorrodeerde brugdelen met daarop een meetinrichting. We kunnen het fout hebben, maar veel vertrouwen wekt het bij ons niet. Dan zijn er de gewichtsbependingen. Ons bereiken berichten dat deze veelvuldig genegeerd worden. Dit lijkt ons een groot risico. Hoewel de bruggen van het Rijk zijn, verbinden ze meestal toch twee provinciale wegen met elkaar. En als het om veiligheid, kosten en mobiliteit gaat zal het de Limburger weinig uitmaken van wie de brug is. Kunt u aangeven of er bij de verschillende bruggen voldoende maatregelen worden genomen en gehandhaafd, en uitsluiten dat daarmee de veiligheid in het geding is? Provincie neemt maatregelen, zoals grootschalige en langdurige inzet van verkeersregelaars. Gaat u deze kosten verhalen op het Rijk? Kunnen partijen, zoals bijvoorbeeld vervoerders, hun kosten ook ergens verhalen? Wij zijn bekend van projecten waar dit wel mogelijk is, namelijk. En dan tot slot, GS heeft zich herhaaldelijk ingezet om deze problematiek in Den Haag onder de aandacht te brengen – daar hebben we het op zich niet over – al dan niet samen met andere Provincies. Recente commissievergaderingen in Den Haag stemmen echter niet hoopvol. Er wordt van jaar na jaar met honderden miljoenen geschoven, maar echt oplossingen komen er niet. Daarnaast zijn, als ik het goed heb, de Provincies volgende week uitgenodigd om op het ministerie te komen praten – u gelooft het niet – over bezuinigingen. De vraag is, wat kunnen wij als PS samen met u doen om in Den Haag dit hoger op de agenda te krijgen? Moeten we een motie van treurnis aannemen? Zegt u het maar. Ik vind dat wij dat samen met onze collega's moeten doen. Dan als het om het geld gaat, bezuinigingen, als dat aan de orde is: er komt binnenkort een vrachtwagenheffing. Het geld is ge-earmarked voor innovatie. Ik zou zeggen, laten we eventjes niet innoveren. Innoveren heeft geen enkele zin als je basisinfrastructuur op instorten staat. Dus misschien is het een idee om het geld van die vrachtwagenheffing tot nader order te earmarken voor verbetering van de infra. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ruim binnen de tijd. Dan ga ik naar de heer Ijpelaar, van het CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. Een goede commissieronde begint met een motie van treurnis, hè. Dat zet de stemming voor vervanging goed neer voor de Gedeputeerde. Niet aan uw adres overigens hé, maar je zal er maar mee moeten dealen. Dank voor de vervanging in ieder geval, op dit onderwerp. IPML ziet er op zich goed uit. We zien een dalende lijn als het gaat om het aantal risico's, en ook steeds meer infra in control. Nou, dat komt natuurlijk niet per se door de motie, maar eerder door het goede werk van de Gedeputeerde en onze ambtenaren. Dus daar zijn we heel erg blij om. Dus op

zich ziet de IPML, de rapportage er deze keer goed uit. Er zijn wel nog een aantal te verwachten risico's eigenlijk op een aantal projecten, die we al best wel lang zien aankomen, waarvan we zeggen: dat gaat nog wel eens iets brengen, waaronder de N280. Dus op zich, op het IPML zelf geen commentaar. We hebben als CDA wel één punt. We hebben uit het IPML uiteindelijk een aantal jaar geleden inmiddels denk ik wel, het project VDL gehaald. Dat is uit IPML naar de commissie ESA gegaan, ook naar een andere collega. We hebben gezegd: dat is een economisch project. Maar daar zat natuurlijk ook best een heel grote infrastructurele component in. Want we vergeten dat VDL op een heel belangrijke plek ligt. Niet het smalste stukje van Limburg, maar toch wel heel dicht in de buurt van, waar veel verschillende lijnen, wegen, infrapunten langs elkaar heen lopen, ook internationale punten. En nu hebben we in afhandeling van VDL gezegd: dat project gaat niet meer door, dus dan kunnen we dat schrappen. En ik denk dat dat echt te kortzichtig is. Het IPML is ook ontstaan om aan de voorkant heel duidelijk een goede afweging te maken, om te zeggen: nou, je komt er niet zomaar op. Maar je gaat er ook niet zomaar af. En dat is ook het argument wat ik nu namens het CDA wil maken, van: ik denk dat we nu te snel zijn om in ieder geval de ongelijkvloerse kruising die voornemens was aan de kant van het tankstation en de ingang van VDL, om die ook meteen te schrappen en te zeggen: nou, dat hoeft dan ook niet meer. Dus ik zou de Gedeputeerde willen vragen om die in ieder geval op het IPML te laten staan, en daar een knip in te maken. De rondweg, dat hoeft uiteraard niet meer, dat hebben we ook als Staten gezegd. We hebben wel gezegd: dit is te makkelijk wat ons betreft, om die niet te behandelen. Dus we vragen de Gedeputeerde om daar een reflectie op te geven. Een toezegging te doen: zou die op de IPML mogen blijven staan om doorgang te ondervinden. Dat was het. En ik heb een interruptie.

De voorzitter: Dat is inderdaad zo, door mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, ik zou aan de heer Ijpelaar willen vragen waarom u het te voorbarig vindt om die ongelijkvloerse kruising te schrappen. Want die ongelijkvloerse kruising was daar ingecalculeerd vanuit de gedachte dat we daar een fabrieksterrein met 10.000 werknemers hadden om te ontsluiten. Dat is niet gebeurd. En ik vind ongelijkvloerse kruisingen fantastisch, top, maar het moet ook wel passen bij de opgave die we in dat gebied hebben. Dus wat is uw afweging om te zeggen: het is nu nog te vroeg om dat te schrappen?

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dat is aan de ene kant omdat het een knelpunt is tussen internationale verbindingen. Je ziet ook dat het de omleidingsroute is voor de A2. Dus we hebben de A2-verbreding gehad en dan zie je dat een onderdeel van de omleiding ook gaat via die route. Het is de inkomensroute richting Sittard-Geleen. Dat hoeft ik u eigenlijk niet uit te leggen. Dus het is een heel belangrijk infrastructureel knooppunt. Een belangrijke plek ook, het is nog geen kilometer, denk ik, van de afslag van de A2 af, waardoor, als er een keer veel verkeer is of als er een omleiding is, dan staat ook meteen de A2 vast. Dus het zijn allemaal dingen. Ik ben natuurlijk inmiddels best wel wat technisch, omdat ik al een aantal jaar woordvoerder ben. Maar ik ben ook wel heel benieuwd naar de afwegingen van de ambtenaren. Dus dat is één. Ik denk dat er een aantal goede argumenten zijn om die ongelijkvloerse kruising toch te houden als het gaat om doorstroom te bevorderen, in dat stuk. Internationale verbindingen. En ik denk ook dat we ons moeten afvragen... Er is heel veel onderzoek gegaan naar dit traject, er zijn al voorbereidingen geweest op vergunningen. En als we één ding weten, dan is het dat de voorbereidende fase heel erg kostbaar is. Dus hoe langer een project duurt, hoe langer de voorbereiding ook is. En daar hebben we allerlei mooie plannen al liggen. We hebben allerlei dingen al uitgezocht. En als je dat nu overboord gooit, gooi je eigenlijk ook een heel grote kostenpost die we al gemaakt hebben, weg. Terwijl, ik kan me voorstellen dat je misschien zegt: nou,

hij scoort niet het állerhoogst in ons afwegingskader, als het een totaal nieuw project zou zijn. Maar we zitten nu al zo ver hierin, dat een ongelijkvloerse kruising aanleggen wat mij betreft, wat het CDA betreft een heel verstandige keuze is. De provincie wordt er een stuk mooier van.

De voorzitter: Vervolg vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Maar betekent dat dan voor het CDA dat we die hele provinciale weg vanaf de snelweg richting Sittard overal waar nu nog stoplichten staan ongelijkvloerse kruisingen gaan maken? Want het probleem is wel een beetje dat als je bijvoorbeeld daar waar de provinciale weg kruist aan de wijk Hoogveld, geen ongelijkvloerse kruising maakt, dan kun je verderop in het tracé ongelijkvloerse kruisingen maken, maar die doseerlichten zorgen er dan voor dat die file er toch staat. Dus als je dat doet met het argument: vanwege file en verkeersdrukke, dan moet je het misschien op de hele route doen. En dat wordt wel een heel kostbare exercitie dan. Is dat dan wat u voor ogen heeft?

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Nee, niet in eerste instantie. Maar een mens mag dromen, dus ik vind het een goede suggestie als we dat breder zouden bekijken. Dat wordt ook breder bekeken. Ik geloof, bij de doorstroomanalyse Westelijke Mijnstreek komt dat verhaal ook terug. Daar hebben we volgens mij al een paar keer vragen over gesteld. Maar u praat nu over een tracé wat dan rechtsaf gaat, maar dit is gewoon de verbinding met Duitsland. Duitsland heeft gedeeltes tweebaans aangelegd. Dat wij daar maar één baan hebben liggen, maar dit is een best belangrijke internationale weg. En daar staat op een heel gek punt eigenlijk een stoplicht. Dus uw argument van: dan moet je de hele straat... Het is een andere straat waar u net over praatte. Dus ik snap uw gedachte wel, maar ...

Er wordt gereageerd zonder microfoon.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst, graag in de microfoon reageren.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja. Het argument dat de heer Ijpelaar noemde, was: zodra er file staat op de A2, dan stroomt die hele toegangsweg naar Sittard vol. Dat klopt. Ik woon vlak aan die weg. Alleen, dat verhelp je niet als je maar op één plek doseerlichten vervangt door een extra tunneltje. Want op dat tracé liggen al heel veel ongelijkvloerse kruisingen en dat heeft het probleem niet verholpen. En vandaar mijn vraag. Maar ik begrijp nu dat het argument vooral is dat we een snelle aansluiting op de Duitse grens moeten hebben.

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, ik denk dat het nu ook iets te technisch wordt voor de commissie, maar ik hoor graag het antwoord van de Gedeputeerde, en een analyse op doorstroom, et cetera. Ik denk oprecht dat de doorstroom ook beter wordt. Dat het niet alleen gaat om de internationale verbinding, maar ook de doorstroom. Het ligt namelijk heel dicht bij de afslag van de A2 aan de A2-kant. Dus daardoor neemt dat nog meer toe aan die kant, op het moment dat daar een verkeerssituatie ontstaat. En hoe verder je dan van de A2 af komt, hoe minder dat dat geldt. En dan geldt het dus nog. Maar hoe dicht bij de A2, hoe meer dat dat geldt. Dus dat is het laatste, voorzitter.

De voorzitter: Was dat uw inbreng?

De heer Ijpelaar (CDA): Dat was mijn bijdrage. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Bloi, van de VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. En dank voor deze rapportage en het beantwoorden van de technische vragen. En ook dank voor de goede technische sessie van vorige week; die was zeer verhelderend. U verwijst in de beantwoording van onze technische vraag naar de toezegging over de infosessie voor omwonenden van de N598. Het antwoord is op zich helder. Alleen, in de afgelopen weken is de VVD door meerdere bewoners van die weg aangesproken op het feit dat er in de afgelopen periode maar beperkt communicatie algemeen plaatsvond, daar. En dat willen we gewoon meegeven, de signalen die de binnenkrijgen. Dus doe er vooral iets mee. Dan, voor de rest heeft de VVD niet echt vragen over het algemeen over het IPML. Die zijn vorige week allemaal aan bod gekomen, behalve één punt. Dat gaat over het project dat jarenlang in het IPML heeft gestaan, maar er uiteindelijk toch uit gevallen is: de Randweg Abdissenbosch. Het project stond eerst op waakvlam, en vervolgens is het voor langere tijd stil komen te liggen, of in de ijskast of koelkast, of hoe je het ook wil noemen, gezet. Vanwege stikstofproblematiek is de realisatie tot op heden niet van de grond gekomen. En zo ver de VVD bekend, hebben onze Duitse partners nog steeds financiële middelen voor dit project gereserveerd. Die reservering vervalt echter in 2030. En dat is nog precies drieënhalf jaar. Dat betekent dat de tijd nu echt begint te dringen. Sinds de laatste bespreking van dit project hebben zich binnen het stikstofdossier diverse beleidsmatige, juridische en ook procedurele ontwikkelingen voorgedaan. Tegelijkertijd zien we ook dat elders in het land infrastructurele projecten inmiddels wél weer in beweging zijn gekomen of alsnog gerealiseerd kunnen worden. De VVD vindt daarom dat het moment is aangebroken om opnieuw integraal te bezien welke maatregelen er vandaag de dag nog wel zijn voor dit project. Juist nu beschikbare buitenlandse cofinanciering richting 2030 onder druk komt te staan acht de VVD het onwenselijk die kans verloren te laten gaan, zonder een actualisatie van de huidige mogelijkheden. We roepen de Gedeputeerde dan ook op om een actuele haalbaarheid van de Randweg Abdissenbosch opnieuw integraal te laten beoordelen, waarbij nadrukkelijk wordt gekeken welke scenario's inmiddels wel uitvoerbaar zouden kunnen zijn. We verzoeken de Gedeputeerde Provinciale Staten hierover binnen afzienbare tijd dan ook te informeren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij de heer Beckers, van JA21.

De heer Beckers (JA21): Dank u wel, voorzitter. En bedankt voor de voortgangsrapportage. Het algemene beeld is positief. Zowel de Statenonderzoeker als het college constateren dat de mobiliteitsportefeuille op dit moment beheersbaar is. Tegelijkertijd zien we dat juist enkele grote projecten aandacht blijven vragen, zoals de N280 Leudal, zoals net al benoemd. Er komt een actuele raming van. Het onderstreept hoe belangrijk het is om scherp te blijven, en te sturen op die kostenbeheersing. En daarnaast wil ik even kort ingaan op die fietsverbinding Roermond – Haelen. Uit de rapportage blijkt inderdaad dat die maatschappelijke kosten-batenanalyse positief is, maar de kosten inmiddels fors hoger liggen dan oorspronkelijk geraamd, en kunnen oplopen tot een veelvoud van de oorspronkelijke inschatting. Mijn vraag aan de Gedeputeerde is daarom of GS voor dit project inmiddels actief heeft gekeken naar aanvullende financieringsmogelijkheden buiten de reguliere bijdrage van Provincie of gemeente, zoals rijksregelingen, Europese programma's of andere subsidiemogelijkheden. Het zou immers zonde zijn als een project met maatschappelijke meerwaarde uiteindelijk niet doorgaat, terwijl mogelijk nog niet alle financieringsopties benut zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Hoks, PVV.

De heer Hoks (PVV): Dank u wel, voorzitter. We zijn alweer bij de twaalfde voortgangsrapportage IPML. Een goed en een helder stuk, waarbij de seinen die nu al een tijdje op rood staan eindelijk bij de Raad van State aan de beurt zijn, en waar hopelijk snel een uitspraak volgt. Toch hebben we nog een vraag over de bijdrage van het Rijk met betrekking tot de Maaslijn. De Provincie heeft het volledige bedrag van de vertraging aan Arriva al betaald. Het Rijk heeft tijdens het BO MIRT op 8 januari 2026 haar 50%-bedrag herbevestigd, maar vanuit de feitencontrole is gebleken dat het Rijk haar bijdrage nog altijd niet heeft betaald. Dit constateert ook de Statenonderzoeker in zijn analyse. Wanneer kunnen we deze bedragen eindelijk verwachten? Of moeten we misschien wel eens een keer rente gaan vragen aan het Rijk? Daarnaast hebben we nog enkele vragen over actualiteiten. We hebben in Limburg heel veel abonnementen, zoals de Meedoen Pas of Dal Vrij, zodat er in de daluren gratis met Arriva gereisd mag worden. Dat is natuurlijk erg fijn, althans, zolang de bus van Arriva is. Een mooi voorbeeld is de lijn 83. Een buslijn van Venlo naar Nijmegen. Die lijn wordt zowel door Arriva als door Breng gereden. Maar sta je bij de bushalte, dan is de vraag of je kunt instappen. Want deze passen zijn niet geldig bij de bussen van Breng. Dus Dal Vrij, of ja, eerder Dal Vast volgens sommige inwoners. Daarom Gedeputeerde, ga op zoek naar een oplossing voor onze inwoners. We hebben het over een lijn die langs heel veel dorpjes en kernen rijdt, zoals Lomm, Arcen, Well, Nieuw Bergen en Ottersum. Deze mensen zijn afhankelijk van het openbaar vervoer, en dit komt de betrouwbaarheid niet ten goede. Wat ook een actualiteit is: bushaltes die niet toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Verschillende collega-Statenleden hebben hier al aandacht voor gevraagd. Maar wat schetst onze verbazing? In plaats van dat gemeenten de haltes gaan aanpakken, wordt er gesproken over het weghalen van haltes en eventueel lijnen. Gemeenten kiezen voor een afwachtende houding. Voorzitter, ik vraag aan de Gedeputeerde ook om een toezegging: zorg ervoor dat onze inwoners met de bus kunnen blijven gaan en dat het fundamentele recht op toegankelijk vervoer zwaarder weegt dan economische motieven. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, ik heb eigenlijk maar één vraag. En die haakt heel erg aan op de vraag van de heer Huizing over de bruggen. Een aantal jaar geleden hebben we in de Provincie de afschrijfsystematiek van mobiliteitskunstwerken veranderd en hebben we daar een andere afschrijfsystematiek voor gekozen. Uit mijn hoofd: van 30 jaar naar 50 jaar. En het argument was toen: daarmee sluiten we aan op de afschrijfsystematiek van de rijksoverheid. En nu doemt hier een scenario op waarin diezelfde rijksoverheid zo in ene constateert dat ze op een twaalfstal bruggen te kampen hebben met achterstallig onderhoud. En wat ik dacht toen ik die berichten las, waar ik ook heel erg van geschrokken ben, is: komt dat misschien door de afschrijftermijnen die de rijksoverheid ooit ook heeft opgerekt van 30 naar 50 jaar? En als dat zo is, is dat dan aanleiding voor ons om te kijken naar het besluit wat wij genomen hebben als het gaat om het beheer en onderhoud van onze eigen kunstwerken? En of we daar toen een verstandig besluit genomen hebben. En daar wilde ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. En ook dank aan de Gedeputeerde voor het inspringen, op zo'n laat moment. Ook dank en complimenten aan de organisatie voor deze voortgangsrapportage, en aan de Statenonderzoeker voor de behulpzame analyse. Voor D66 springen vooral de vier aandachtsprojecten eruit. En bij de Wittemerallee en de N598 De Plank lijken de belangrijkste risico's van planning, nutsbedrijven, grondverwerving, stikstof en procedures goed in beeld. Die blijven we zeker ook volgen. Maar bij twee projecten hebben we nog een vraag. Allereerst, bij de N280 in Leudal heeft ook de gemeente Leudal inmiddels aanvullende bijdrage geleverd. Voor de provinciale kant

wordt later dit jaar nog een kredietbesluit verwacht. Kan GS daarbij expliciet inzichtelijk maken hoe actuele ramingen Provinciale dekking, risico's en planning zich tot elkaar verhouden? Dan kunnen we niet alleen over extra middelen maar ook over de beheersbaarheid van een project een oordeel vormen. En ten tweede, bij de fietsverbinding Roermond – Haalen is de MKBA positief, maar daar ontbreekt nog wel een financieel dekkend voorstel. En voor D66 is het een gewenst project, maar het is wel van belang dat er duidelijkheid komt over de financiële uitvoerbaarheid. Is er al zicht op een tijdpad? En is er ook een go/no-go-moment voorzien? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Erkamp, 50PLUS.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja dank u wel, voorzitter. De twaalfde voortgangsrapportage van IPM leidt tot de Provincie mobiliteit... problemen overwegend in control. De rapportage. Volgens de Statenonderzoeker duidelijk, overzichtelijk en consequent opgebouwd, met goede koppeling tussen doelen, financiën en voortgang via stoplicht. Het totale programma 1,8 investeringsgeld bevindt zich binnen het kapitaalsplafond en geen noodzaak tot herijking. Risico's zijn grotendeels in beeld, en financieel afgedekt. Er blijven externe factoren, inflatie, stikstof, capaciteit nutsbedrijven, invloed op kosten en raming. De grote projecten. Maaslijn, forse vertraging: € 89 miljoen meerkosten. Tram Hasselt – Maastricht, juridische problemen. N280 Leudal financieel tekort, afhankelijk van de Raad van State. Dan hebben we enkele vragen. Grip op financiële risico tekorten. Van meerdere projecten, zoals de N280 Leudal en de Fietsverbinding Roermond – Haalen, zien wij forse tekorten en/of onzekerheden. Hoe voorkomt de Gedeputeerde dat deze kosten uiteindelijk nog leiden tot de druk en het kapitaalplafond op andere projecten verdringt? Vraag twee. Afhankelijk van externe partijen. Bij projecten als Maaslijn, Tram Maastricht – Hasselt is Limburg sterk afhankelijk van externe partijen, terwijl betalingen en besluitvorming vertragen. Welke concrete stappen zet GS om deze afhankelijkheden te verkleinen en financiële risico voor Limburg te beperken? Vraag drie. Meetbaarheid. De Statenonderzoeker constateert dat met name bij openbaar vervoer doelen onvoldoende concreet en meetbaar zijn. Wanneer kunnen Provinciale Staten SMART doelen verwachten, zodat we beter kunnen sturen op resultaten in plaats van inspanningen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Boven, Partij voor de Dieren..

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Wij hebben maar over één onderwerp een opmerking, en dat gaat over de toezegging 9742. Dat is gedaan na onze inbreng in de LEO van september vorig jaar. En naar aanleiding daarvan is er nu een paragraaf over de geluidsproductieplafonds opgenomen. In onze bijdrage hadden we echter gevraagd hoe er voor de plafonds die per weg worden vastgesteld wordt omgegaan met de keuze van referentie jaren. Die is heel belangrijk, want kies je voor jaren met grote verkeersdruk, dan kom je hoger uit. Wat absoluut niet gerechtvaardigd zou zijn, want dat is dubbel op omdat je ook al de 1,5 decibel van de rijksoverheid erbij op mag tellen. In de paragraaf in de voortgangsrapportage lezen wij daarover nu niets inhoudelijks. GS is bezig met gegevens verzamelen, zodat de plafonds per 1 januari aanstaande kunnen worden vastgesteld. Maar niets over op basis waarvan de referentie jaren worden gekozen. Voorzitter, dat is te mager voor de kaderstellende bevoegdheid die hoort bij PS, ook als het gaat om een delegatie naar GS die om uitvoeringstechnische reden heeft plaatsgevonden. Daarom vragen wij wederom voor een toezegging van PS om voor de vaststelling van de plafonds een mededeling portefeuillehouder te sturen, met daarin hoe de referentie jaren zijn gekozen, volgens welke richtlijn, hoe de gegevens zijn verzameld – de meting en de berekening – hoe de plafonds zich gaan verhouden tot de feitelijke belasting van de laatste jaren. En ook hoe in de toekomst de monitoring zal plaatsvinden, die een essentieel deel is van de nieuwe wettelijke regeling. De plafonds worden immers bindend, moeten gemonitord worden, en bij overschrijding moeten er maatregelen volgen.

Dus wij horen graag of het college daar een toezegging voor wil doen. En zo niet, waarom niet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Nefjodov, van GroenLinks.

De heer Nefjodov (GroenLinks): Voorzitter, allereerst inderdaad dank voor het feit dat u hier kon komen, ook vanuit ons. Verder wil GroenLinks beginnen met de complimenten aan de Gedeputeerde Staten en de organisatie in zijn algemeenheid. Want deze twaalfde rapportage is helder, overzichtelijk en geeft PS goed inzicht in de stand van zaken. Ook de Statenonderzoeker concludeert terecht dat de rapportage deugdelijk is, en dat de portefeuille op dit moment in control lijkt. Ook zijn we tevreden met de toezegging vanuit het Rijk over de Maaslijn. Dat zij garant blijft staan voor 50% van de projectbegroting van € 89 miljoen. Vorige keer gaf ik aan hierover zorgen te maken. Doch geeft dit inderdaad de destijds gewenste duidelijkheid. Eigenlijk is er nog maar één klein punt dat GroenLinks wil aanstippen: de tram Hasselt - Maastricht. De rechtbank heeft u namelijk gelijk gegeven op de aansprakelijkheidsvraag. Maar inmiddels heeft het Vlaams Gewest hoger beroep ingesteld. En als dat hoger beroep is afgerond, staat de mogelijkheid van cassatie natuurlijk altijd nog open. En daarna moet ook nog eens de schadestaatprocedure doorlopen worden ... [5:12:51] eerste aanleg. Daarna mogelijk weer hoger beroep, en daarna mogelijk weer cassatie. Dan hebben we het over potentieel vijf procedures, zo mogelijk nog vijf keer zo lang wachten. Fijn voor de betreffende advocaten, maar natuurlijk niet voor de Provincie zelf. Onze zorg is dan ook niet dat Limburg morgen zonder dit geld zit. Ons aandachtspunt is vooral bestuurlijk en strategisch. Door eerst aansprakelijkheid en daarna pas de schadeomvang uit te procederen, blijft het dossier en de onzekerheid opnieuw jarenlang open. Het is ook niet voor niets dat het Vlaams Gewest maandenlang wachtte met een hoger beroep, alvorens deze vlak voor de deadline van maar liefst drie maanden in te stellen. De tegenpartij lijkt daarmee dankbaar gebruik te maken van de langdurige termijn. Zodoende is aannemelijk dat erkenning en schadeverhaal nog heel lang uit beeld blijft. Ik meen dat ik uw collega-Gedeputeerde de vorige keer hier ook naar had bevraagd. Destijds, in juni 2025, gaf u aan, gaf uw collega-Gedeputeerde aan zich bewust te zijn van dit vertragingsrisico, dat zich inmiddels lijkt te verwezenlijken, maar toch voor een proceduresplitsing te hebben gekozen om een schikking met de tegenpartij te beproeven. GroenLinks kan dat enigszins begrijpen. Maar een jaar later zijn onze drie vragen dan wel als volgt. Allereerst, wat is op dit moment de status van uw gepoogde schikking? Als tweede, hoeveel serieuze schikkingsgesprekken zijn er sindsdien gevoerd, dus sinds juni vorig jaar? En als derde en algemene, ziet GS nog een reële kans op een minnelijke regeling? Ik hoef namelijk niemand in deze zaal te vertellen dat een procedure hinderlijk lang kan duren. Als de tegenpartij een uiteindelijk oordeel met nog maar liefst vijf van dit soort procedures kan uitstellen, vijf, dan vraagt GroenLinks zich logischerwijs af of het wel zo verstandig was dat wij de tegenpartij hiertoe de gelegenheid hebben gegeven. Zodoende graag een reflectie hierop, waarvoor dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Ubbink, SP.

De heer Ubbink (SP): Dank, voorzitter. Het is altijd mooi om te lezen denk ik, dat we goed bezig zijn, dat we dingen onder controle hebben – waarvoor ook complimenten aan de gehele organisatie als ook aan de Statenonderzoeker, voor de heldere analyse. Een aantal goede vragen gesteld denk ik, waarvan wij uitkijken naar de beantwoording. Maar wij hebben er verder niks aan toe te voegen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we even schorsen. Vijf minuutjes schorsen, en dan kan de Gedeputeerde zich even voorbereiden. Tien minuten, hoor ik, schorsen, zodat de Gedeputeerde zich kan voorbereiden. Dank u wel.

[SCHORSING]

De voorzitter: Goed mensen, welkom terug. Wij gaan beginnen met de beantwoording van de termijn door de Gedeputeerde. Mevrouw Demollin, ga uw gang.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Voordat ik start wil ik eigenlijk de mensen die mij net en ook een uur geleden, geholpen hebben enorm bedanken voor de enorm kundige wijze waarop zij mij tot vlieghoogte hebben gebracht dat ik vandaag in deze commissie mijn collega Jasper kan vervangen. En ik heb ook begrepen dat er in ieder geval ook mensen online aanwezig zijn die mij na aan het hart gaan, die ook nog hieraan hebben bijgedragen. Dus daar ben ik erg dankbaar voor. Dan ga ik beginnen voorzitter, met de vragen van de heer Huizing. En de eerste vraag gaat over de stabiliteit van de taluds van de N300, waarvan rapportages ontvangen zijn. En de vraag gaat specifiek over: is de Provincie op dit moment bezig met die stakeholderanalyse? Waarom kost het zoveel tijd? Nou, de technische oplossingen, die zijn niet *one size fits all*. En er moet goed naar gekeken worden, dat moet ook goed uitgezocht worden. En dat betekent ook dat je heel goed naar de positie moet kijken van die direct betrokken stakeholders daar op die plek, omdat die weg natuurlijk midden door een gebied heen gaat waar je heel veel verschillende stakeholders hebt. Maar op dit moment wordt er specifiek het volgende gedaan. Het verstevigen van taluds, dat kan op verschillende manieren. En daar hangen ook diverse kostenplaatjes aan en impact op de omgeving. Daar wordt goed naar gekeken. Verder wordt ook gekeken naar hoe bepaalde maatregelen kunnen worden uitgevoerd, met of zonder ... , met medewerking of toestemming van die omgeving: wat is daarvoor nodig. Dus dat betekent: zorgvuldigheid en voldoende aandacht. Het project zal op 1 juli nog geen status project hebben conform Zo Werken Wij! 2.0, en dus ook nog niet in het IPM, VGR13 zijn opgenomen. Maar intussen monitoren wij de situatie twee keer per week, met extra aandacht bij hevige regenval. En op dit moment is de situatie stabiel. Maar wij kunnen u een toezegging doen dat wij u over de onderhoudsopgave van de N300 nader informeren, zodra er meer duidelijkheid is buiten het IPML om, uiterlijk in Q1 2027.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, dank voor het antwoord. Dit is denk ik ongeveer 95% van waar ik naar op zoek was. Als er een rapportage komt in Q3 2027, zei u volgens mij...

Gedeputeerde Demollin: Q1.

De heer Huizing (BBB): Q1, excuus. Is dat dan de taluds en ook een paar van de andere elementen? Dus de integrale onderhoudsopgave? Of alleen de taluds?

Gedeputeerde Demollin: Ja, dat is de integrale onderhoudsopgave. Voorzitter, dan is ook een vraag gesteld over N280, of er zicht is op de uiteindelijke kosten. En ik heb er ook meerdere vragen over gehoord, over de N280. Op dit moment wordt er hard gewerkt en er wordt een actuele raming getoetst. En op 25 september volgt in de Staten het Statenvoorstel voor het kredietbesluit van de N280. En dan is gewoon alles helder. De heer Huizing heeft ook nog een vraag gesteld over de fietsverbinding Roermond – Haalen. Daar zijn ook door andere mensen meerdere vragen over gesteld. De bijdrage aan die brug, die komt uit de oude Intensiveringsmiddelen Fiets. En vanuit die middelen resteren op dit moment enkel nog € 3,5 miljoen voor deze fietsbrug. En de rest van de projecten zijn al allemaal gerealiseerd. En er zijn geen aanvullende Provinciale middelen beschikbaar. Voorzitter, er is ook nog een vraag gesteld over de Wittemer Allee, de zorgen over de doorlooptijd. Eigenlijk sneller dan verwacht heeft 18 mei de zitting bij de Raad van State plaatsgevonden. De Raad

van State is aangegeven dat er binnen zes weken een uitspraak zou komen. En na die uitspraak kan het ontwerp en het uitvoeringscontract definitief worden gemaakt. Risico's ten aanzien van de kabels en de leidingen, maar ook de grondverwerving en de onteigening, die zijn echter altijd nog steeds actueel. En bij het eerste bijtellingsmoment, dus voorafgaand aan het opstarten van de aanbesteding, zal indien nodig een kredietbesluit plaatsvinden. Dan voorzitter, is er een vraag gesteld over de bruggen. En mijnheer Huizing geeft aan dat hij erg geschrokken is van de staat van de bruggen van Rijkswaterstaat. We delen die zorgen, het is een heel terechte vraag. En bij ons staat ook veiligheid vooraan. En bruggen zijn inderdaad eigendom van Rijkswaterstaat, maar de weg die erop ligt, de constructie is van ons. En de staat van onderhoud is verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat. En we zijn dus ook afhankelijk van de informatie die zij ons aanreiken. Waar nodig nemen wij wel verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld in Roosteren, waar we mankracht inzetten om vrachtwagens van die brug te houden. En we staan in contact met hulpdiensten, waaronder politie. Handhaving is alleen niet toereikend om overtredingen van verboden af te dwingen. We werken dan ook aan fysieke maatregelen die de veiligheid moeten borgen. En daarbij staat veiligheid voorop en kijken we niet als eerste naar de kosten. En daarover wordt wel bestuurlijk overleg gevoerd met Rijkswaterstaat, waarbij zij zich op het standpunt stellen dat de wegbeheerder verantwoordelijk is voor de effectiviteit van haar verkeersbesluiten. En bij elk verkeersbesluit, dus ook lastenbeperking op bruggen, kan aanspraak gemaakt worden op nadeelcompensatie. Daarvoor gelden vaste procedures.

De voorzitter: Mevrouw Demollin, de heer Huizing heeft een vraag.

De heer Huizing (BBB): Ja dank, ook dat is ongeveer 95% van waar ik naar op zoek was. Maar wat betekent dan een vaste procedure? Ik hoef niet alle details te weten, maar betekent dat dat mensen enig recht hebben op nadeelcompensatie? Of is dat een soort van procedure waar je na tien minuten of een uur kijken afhaakt, en zegt: nou, dan maar geen nadeelcompensatie?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin: Ik moet dat herhalen. Maar dan moet ik toch aan jou vragen dat jij mij helpt.

De heer Piters: Ja, dus inderdaad voor de notulen: nadeelcompensatie, dat wordt vermeld bij de publicatie van alle verkeersbesluiten. En er wordt per geval getoetst waar aanspraak en recht op is. En dat hangt onder andere af van de grootte van de geleden schade en ook de mate van betrokkenheid.

De voorzitter: En uw naam?

De heer Piters Mijn naam is Toine Piters, clustermanager Wegbeheer.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Huizing (BBB): Het is hetzelfde wat hij net tegen mij zei.

De voorzitter: Dit is voor de notulen, uiteraard.

Gedeputeerde Demollin: Dank je wel.

De voorzitter: Mevrouw Demollin, gaat u verder.

Gedeputeerde Demollin: Als laatste vraag van mijnheer Huizing heb ik hier staan: wat we kunnen doen om in Den Haag ons ongenoegen te laten doorklinken. Nou, dank voor het aanbod om mee te denken. En als Provincies trekken we hier gezamenlijk op, met als dringende vraag aan I en W dat we deze kabinetsperiode niet alleen over bezuinigingen kunnen spreken. Een gedragen beeld onder de Provincie is ook dat er perspectief moet zijn op maatregelen die we wél kunnen nemen, binnen alle opgaven die er zijn. En op basis van het resultaat van het overleg van maandag bezien we verdere gezamenlijke acties richting I en W. En daarin nemen we uw aanbod mee. Dan voorzitter, heb ik de vraag van mijnheer Ijpelaar, en die heeft betrekking op het VDL en de kruispuntoplossing, en ook hoe dat zit met betrekking tot het IPML. Ik zal stapsgewijs door het antwoord heen gaan, voorzitter. We hebben u eerder al geïnformeerd over de ontwikkeling in dit gebied. En op 10 april besloot u om dit grote, niet uitgevoerde project af te sluiten met een eindevaluatie. En verkeerskundig is er nu eigenlijk geen noodzaak om aanpassingen te doen. De ongelijkvloerse kruising, was vooral bedoeld om de ontsluiting van het bedrijventerrein te organiseren. Op dit moment is er dan ook niet inzichtelijk of die ongelijkvloerse kruising de toekomstige ontwikkelingen van VDL goed bedient. Deze was echter gericht op de 11.000 medewerkers. We blijven natuurlijk wel monitoren, en brengen ook samen met de regio toekomstige bereikbaarheidsproblemen in kaart. Aanpassing van de verbinding heeft directe invloed op de rest van de verbindingen in de omgeving, en daarom wordt dit gebiedsgericht onderzocht. Als we dit wegvak gaan vervangen, volgens onze monitoring over minimaal vijftien jaar, dan richten we dit wegvak in volgens dan geldende richtlijnen, en wordt het oorspronkelijke infraplan VDL geactualiseerd. En voorzitter, ik kan de heer Ijpelaar een toezegging doen. Om te voorkomen dat dit van de radar verdwijnt, zeg ik toe dat het infraplan VDL Nedcar opgenomen blijft in het IPML. En pas als het infraplan wordt geactualiseerd, dan gaan we weer rapporteren over de voortgang.

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, dank daarvoor. Ik denk dat dat een weloverwogen besluit is, dus heel goed. En begrijp ik het nu goed dat we toch ook nu gaan onderzoeken of we het inderdaad moeten aanleggen? Want het leek net of u met de laatste zin bedoelde: op het moment dat het eraan komt, dan gaan we dat onderzoeken, en het blijft er tot die tijd op staan. Of gaan we het wel actualiseren, terwijl het erop blijft staan? Dus dat was meer even of ik het goed begrepen had. Dat we het blijven actualiseren terwijl het erop staat, of dat we het pauzerend erop zetten en over vijftien jaar terugkomen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: We blijven onderzoeken, samen met de gemeente Sittard-Geleen.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel.

Gedeputeerde Demollin: Dan voorzitter, heb ik de vragen van de VVD, van de heer Bloi. Die gaat over De Hut – De Plank N598. Dat er sprake is van beperkte communicatie. Omdat we het project vanwege die stikstofproblematiek een aantal jaren on hold hebben moeten zetten, dienen we nu allerlei onderzoeken te doen om te actualiseren, om aan de vergunningsvoorwaarden te kunnen voldoen. En we zullen nagaan hoe we hierover gaan communiceren. We zullen hier bij de volgende voortgangsrapportage, de dertiende, nader op ingaan. En uiteraard heeft het omgevingsmanagement te allen tijde onze volle aandacht. Dan heeft de heer Bloi voorzitter, ook nog een vraag gesteld over de Randweg Abdissenbosch. We houden dit continu in de gaten, wat de mogelijkheden zijn op het gebied van stikstof. Dat is ook afgesproken toen we besloten hadden het project in de vrieskast te zetten. Op dit moment biedt de stikstofwetgeving geen oplossing. En hierover spreken we dan ook

vaker met de gemeente Landgraaf. Dan voorzitter, heb ik de vragen van JA21, van de heer Beckers. Die gaat ook over de fietsbrug bij Roermond – Haelen, en eventueel alternatieve financieringsbronnen of Europese potjes. De gemeenten Leudal en Roermond, die zijn feitelijk hier aan zet. Zij onderzoeken momenteel op welke manier deze complexe fietsbrug kan worden gefinancierd. En daar horen ook allerlei alternatieve financieringsbronnen bij. We zijn dus ook heel erg geïnteresseerd in wat in hun coalitieakkoorden zal staan over deze fietsbrug. En naar verwachting zal er meer duidelijkheid zijn in september. En GS wacht dan ook eerst deze onderzoeken af, omdat Provinciale middelen voor de bijdrage aan fietsverbindingen op zijn. Voorzitter, dan heb ik de vraag van de PVV, van de heer Hoks. Die gaat als allereerste over de Maaslijn. En de rijksbijdrage, wanneer dit nu eindelijk gaat gebeuren. De afspraak met het Rijk is dat zij de bijdrage in de Meicirculaire publiceren, en vervolgens gaan overmaken. Dus de Meicirculaire, die wordt elk moment verwacht. Dan heb ik een vraag over lijn 83, van Venlo naar Nijmegen. En de passen van Dal Vrij, die zouden niet geldig zijn bij de bussen van Breng. En voorzitter, dit heeft niet zozeer te maken met het product Dal Vrij Limburg, maar vooral met buslijn 83 zelf. Deze lijn wordt door Breng en Arriva samen uitgevoerd. Recentelijk is er sprake geweest van problemen met de apparatuur, op één specifieke bus van Breng. En dit is inmiddels weer opgepakt. En we houden dit ook in de gaten, want Dal Vrij-reizigers moeten binnen het Limburgse concessiegebied vrij kunnen reizen in daluren. Dan voorzitter, heb ik een vraag van mijnheer Hoks met betrekking tot de toegankelijkheid van bushaltes en beschikbaarheid van bushaltes. Een heel terechte vraag. Met betrekking tot die toegankelijkheid kan ik aangeven dat richting de gemeente we weer opnieuw aandacht hebben gevraagd om uitwerking te geven aan dit onderwerp. En op onze eigen wegen loopt hiervoor een uitvoeringsprogramma. En met betrekking tot de beschikbaarheid van buslijnen: sinds 1 januari 2025 biedt Arriva weer de volledige dienstregeling aan zoals die voor de covid van toepassing was. En het is ons niet geheel duidelijk op basis waarvan u veronderstelt dat er sprake is van het bekknibbelen op de beschikbaarheid van buslijnen. Voorzitter, dan heb ik de vraag van mevrouw Berghorst, van de PvdA. En die gaat over of er al nieuws is rondom de bruggen en het achterstallig onderhoud vanuit I en W, en of er lessen uit te trekken zijn met betrekking tot naar de Provincie. We hebben dat net ook al kort aangegeven in het antwoord aan mijnheer Huizing. Maar afschrijven, dat gaat over kapitaallasten, oftewel investeringen in levensduurverlengende ingrepen, zoals nieuwe kunstwerken. En dat onderhoud, dat heeft betrekking op regelmatig terugkerende ingrepen om die levensduur te behouden. En dat onderhoud wordt gedekt uit exploitatiemiddelen, die momenteel toereikend zijn. En als het dan gaat over onze eigen bruggen en viaducten: het is zo dat de monitoringsystematiek van Rijkswaterstaat een andere is dan onze eigen monitoringsystematiek, dus wij kunnen wat sneller acteren. En daarnaast weet ik dat er ook nog met betrekking tot de bruggen vanuit Rijkswaterstaat een Rekenkamerrapport aan zit te komen. Ik weet nog niet exact wanneer dat gaat komen. Ik weet in ieder geval dat het komt. Wij als Provincie inspecteren de bruggen en de viaducten zeer regelmatig, en voeren het benodigde onderhoud ook conform plan uit. Op dit moment hebben we geen risico's dat afschrijvingsperiodes langer zijn dan de technische levensduur van kunstwerken. Dus we hebben het enerzijds financieel geregeld, en anderzijds ook qua monitoring een andere systematiek dan Rijkswaterstaat. Dan de vraag van D66, over de N280 in Leudal. Die is ook al meerdere keren teruggekomen. Ik heb ook al aangegeven dat in het kredietbesluit daar de nadere informatie over komt, 25 september van dit jaar. En er is ook een vraag gesteld over de fietsverbinding Roermond – Haelen, waarbij ook die MKBA nogmaals is aangehaald. Die fietsverbinding, die is eerder geschat op € 10 miljoen. En daar bleek dat dit... Wat staat hier nu? Oh, maal drie. En in september verwachten wij duidelijkheid te krijgen van de gemeenten Roermond en Leudal over de financiering van de fietsbrug. Wat ik ook al zei, het is belangrijk wat in die coalitieprogramma's van die gemeenten staat. En het is een complexe brug, het is gewoon een heel complexe brug. Maar nogmaals, wij hebben er € 3,5 miljoen voor gereserveerd, uit eerdere intensiveringsprogramma. Dat staat ook nog altijd. En dat is ook het geld dat wij maximaal willen bijdragen. Dan heb ik twee vragen voorzitter, van 50PLUS, van mijnheer Erkamp. Eén is: hoe

voorkom je nou dat die risico's bij andere projecten zo actueel worden? Optreden van risico's kan niet altijd worden voorkomen. En gedurende het project worden risico's beheerst en zoveel mogelijk gemitigeerd. Ik heb net de behandeling gedaan van het voorstel van Kom Neer. Dan zie je dus dat daar eigenlijk al wordt voorgewerkt om vertraging te voorkomen, zodat je uiteindelijk ook niet zo'n hoge kosten gaat krijgen. Dus constant wordt daarop gelet. En in de totstandkoming van het krediet wordt altijd rekening gehouden met het optreden van risico's, zowel voorzien als onvoorziene risico's. Maar het kan altijd nog voorkomen dat het bestaande krediet niet toereikend is voor het opvangen van alle optredende risico's. En daarom zal kredietbijstelling moeten plaatsvinden. En pas dan neemt het extra kredietruimte weg onder het kapitaallastenplafond. De tweede vraag van mijnheer Erkamp voorzitter, dat is of de doelen concreet of onvoldoende concreet zijn en meetbaar, met betrekking tot het ov. De contractuele prestatieafspraken met Arriva zijn op een SMART manier, ik zal zeggen gewoon op een begrijpelijke manier opgenomen. De ambities en beleidsdoelen zoals in de concessie zijn opgenomen, die zijn wat minder, hier staat SMART maar ik bedoel gewoon heel begrijpelijk opgenomen. En daarmee minder goed om te zetten in meetbare prestatie-indicatoren. Met Arriva proberen we hier wel verder invulling aan te geven. Dan heb ik de vraag van mevrouw Boven, van de Partij voor de Dieren voorzitter, en dat gaat over die geluidsplafonds. Het is een heel terechte vraag. Ik kan u een toezegging doen dat we hier nader schriftelijk over informeren vóór de zomer, maar uiterlijk in Q3 2026. Dan voorzitter, heb ik de vraag van...

De voorzitter: Moment, mevrouw Boven heeft een vraag.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, ik kom hier heel even op terug. Want de vorige keer was de toezegging dat het in deze rapportage wordt meegenomen. En nu is niet duidelijk wat u ons gaat vertellen. Dus ik zou daar graag nog een invulling op willen horen bij deze toezegging.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Alle punten die u in de vraag heeft meegenomen, worden in de mededeling portefeuillehouder toegelicht. Dan voorzitter, heb ik de vraag van mijnheer Nejjodov, van GroenLinks. Ook dat is een heel terechte vraag. En wij zitten met België niet op één lijn – daar hoeft ik geen doekjes omheen te draaien. En vanuit de Nederlandse trampartners is... Ja, als je dan kijkt, ziet GS nog een reële kans op een minnelijke schikking? En vanuit de Nederlandse trampartners is de bereidheid er altijd, en willen we de rechtbankprocedure ook best opschorten, maar niet intrekken. En je hebt voor een schikking twee welwillende partijen nodig. Eentje, dat zijn Nederlandse partners, is dus onvoldoende. Maar binnenkort zullen we poolshoogte gaan nemen bij de minister van het Vlaams Gewest. En ik kan ook een toezegging doen dat we u over de voortgang van deze gesprekken zullen informeren in Q4 van 2026. En ik heb hier mijnheer Ubbink staan van de SP, die heeft geen vragen gesteld. Dus voorzitter, ik ben klaar met mijn beantwoording. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan heb ik als het goed is drie toezeggingen. Oh sorry, ik zie dat de heer Hoks nog een vraag heeft.

De heer Hoks (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Om even de Gedeputeerde te helpen, met mijn laatste vraag: ik bedoel vooral het artikel wat op Maasduinencentraal heeft gestaan, over de gemeente Bergen. Het is namelijk zo: **op lijn 85 Boxmeer – Siebengewald zijn in totaal negen haltes die op dit moment niet voldoen aan de eisen die gesteld zijn met betrekking tot de mensen met een beperking. En nu wordt er met Arriva ook eerst overleg gevoerd, om de in- en uitstappers per halte te analyseren. En dan gaan ze even kijken wat ze ermee gaan doen. De**

kans is dat er verschillende haltes zullen wegvallen. En als er te veel haltes wegvallen, kan het dus zijn dat de lijn wordt opgeheven. Daaraan refereerde ik.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Ik heb even ruggespraak gehad met de ambtelijke staf. Ik kan u een **toezegging doen dat we dit nader onderzoeken**, wat u net aangeeft. En dat we daar **nog voor de zomer op terugkomen met een antwoord op datgene**. Samen met de gemeente Bergen hoor ik wat daar de status van is.

De voorzitter: Mijnheer Bloi, heeft u een vraag?

De heer Bloi (VVD): Ja, ik had toch nog één vraagje. Maar u was net te snel bij het beantwoorden, of ik te langzaam waarschijnlijk. Begrijpt de VVD dus goed dat de Provincie op dit moment niet bereid is om opnieuw te kijken met de wetenschap van nu wat er betreffende de Randweg wél mogelijk is? Dus een soort van second opinion uit te voeren.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Nou, de bereidheid is er, bereidheid is er altijd. Maar de mogelijkheden zijn er niet.

De voorzitter: Dan hebben we nog een vraag van de heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Toch even terugkomend op uw antwoord, als het gaat om die bruggenproblematiek. Ik snap de positie van de Provincie, dus wat dat betreft is uw antwoord duidelijk. Maar er is maandag overleg, blijkbaar. Gaan wij daarover meegenomen worden in de vorm van een mededeling portefeuillehouder wat de uitkomsten van dat overleg zijn? Dat was eigenlijk een vraag die ik had naar aanleiding van.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp dat dat overleg loopt langs de lijnen ook van het IPO. En dat uiteindelijk het ministerie met een Kamerbrief gaat komen.

De voorzitter: Goed, dan zijn we aan het einde van de behandeling. Dan heb ik een **viertal toezeggingen** genoteerd. Ik benoem ze even; het zal niet helemaal conform zijn wat het echt zal worden, maar goed. **Ik heb één onderhoudsopgave, de N300, voor Q1 2027. Ik kijk even naar de heer Huizing.** Dat klopt, hè? Oké. **Infraplan VDL blijft gehandhaafd, voor de heer Ijpelaar.** Dan heb ik: **alle punten worden meegenomen in de mededeling, voor mevrouw Boven.** Ik heb even de summiere samenvatting. **Nader onderzoek met een antwoord, voor eind Q2 2026 – voor mijnheer Hoks was dat.** En **de voortgangprocedure over de procedure lijn Hasselt – Maastricht, in Q3.** En dan hebben we er dus vijf. Oké. Ze worden netjes uitgeschreven, en in iBabs gezet. Dus, vandaar. Ik dank mevrouw Demollin hartelijk, en het team, voor alsnog aansluiten voor IPML. En ik wens iedereen alvast een goed weekend. En dan schorsen we even een minuut, voor het wisselen van de Gedeputeerden. Dank u wel.

T9856 Gedeputeerde Demollin zegt toe PS uiterlijk in Q1 2027 nader te informeren over de integrale onderhoudsopgave van de N300.

T9857 Gedeputeerde Demollin zegt toe PS in Q4 2026 via VGR13 van het IPML te informeren over de voortgang van de gesprekken van het Vlaams Gewest n.a.v. het door Vlaanderen stopgezette project Tram Maastricht-Hasselt.

T9858 Gedeputeerde Demollin zegt toe PS voor eind Q3 2026 te informeren over de stand van zaken opgave toegankelijk maken bushaltes door wegbeheerders (gemeenten) en hoe we gezamenlijk tot goede afwegingen komen over de bediening van haltes.

T9859 Gedeputeerde Demollin zegt toe PS uiterlijk Q3 2026 te informeren over alle gevraagde elementen m.b.t. de geluidsproductieplafonds.

[SCHORSING]

11.2 G-26-010 Statenvoorstel inzake verduurzaming Chemelot Multimodale Corridor Haven Stein, brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00910839)

De voorzitter: Goed, mensen, collega's, wilt u uw plaats weer innemen dan gaan we beginnen met 11.2. Goed, mensen dan gaan we beginnen met het laatste onderdeel van de dag. 11.2 Voorstel verduurzaming Chemelot Multimodale Corridor Haven Stein. Het MMC Chemelot betreft een rechtstreekse verbindingsweg tussen de haven van Stein en de Chemelot-site, die onder andere cruciaal is voor het duurzame toekomstperspectief van Chemelot. En voor de betere bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer. Dit doen wij in twee termijnen, waarbij ik met de eerste termijn van drie minuten per fractie ga beginnen bij de heer Ubbink. Mijnheer Ubbink, ga uw gang.

De heer Ubbink (SP): Dank u wel, voorzitter. In dit Statenvoorstel komt naar voren dat Chemelot belangrijk is voor onze werkgelegenheid en de Limburgse Economie en dat onderschrijven wij als SP volledig. We hebben dan ook niet voor niks enkele maanden geleden de motie Red Chemelot ingediend, om te zorgen voor een duurzaam toekomstperspectief voor die economische motor en voor alle mensen die er hun brood verdienen. Wij vragen wel om wat meer verduidelijking over hoe deze investering daaraan bijdraagt. En daar hebben wij dus een aantal vragen over. Ten eerste wil ik de brief die is ingezonden door bewoners uit de omgeving aanhalen. Zij verzetten zich al een tijdlang tegen deze uitbreiding. En ik zou graag weten hoe u in brede zin kijkt naar dit verzet en hoe u daarop reageert. En zij geven ook aan dat de afname in verkeersbewegingen, die door deze MMC wordt bewerkstelligd, best wel tegenvalt. En het effect dat dat dus heeft op de doorstroom is volgens hen dus ook best wel beperkt. Hoe kijkt u daarnaar? En deze MMC loopt straks ook langs woonwijken. Ik kan me voorstellen, en daar maken die bewoners zich ook zorgen over, dat dat overlast en hinder veroorzaakt. En hoe gaan we dat aanpakken? Dan nog een iets breder punt. Met dit voorstel investeren wij als Provincie gemeenschapsgeld en best wel veel gemeenschapsgeld in een private partij. En dat kan natuurlijk, maar dan moet die bijdrage in verhouding staan tot die van de private partijen. Volgens mij wordt dat in het voorstel ook geborgd. En er moet een duidelijk belang van onze gemeenschap gediend worden. Want het kan niet zo zijn dat wij een sponsor worden voor die private partij. Kunt u misschien nog wat meer duiden op welke manier deze investering specifiek het belang van de provincie Limburg en die hele gemeenschap dient? En ik zou ook graag van u horen welke voorwaarden wij verder nog verbinden aan deze subsidie. Is dat vrijblijvend? Of zitten daar nog strenge eisen aan om die publieke functie te borgen? En met die woorden moet ik helaas ook u allemaal verlaten, want ik word in Utrecht verwacht. Maar ik zal uw beantwoording via de ether volgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en alvast een goede reis. Dan gaan we naar de heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Wat ons opvalt aan het voorstel is dat de motivatie en de context eigenlijk wel heel summier zijn verwoord in het Statenvoorstel. Natuurlijk gaat het uiteindelijk primair van onze kant om de vraag of wij een begrotingswijziging willen doen, € 5 miljoen willen voten. Maar daar hoort wel wat toelichting bij. En ik heb contact gehad met de lokale afdeling. Ik heb ook de stukken die gisteravond aan de orde waren in de gemeenteraad gelezen. Dus ik heb die context nu wel. Maar die haal ik niet uit het Statenvoorstel. En dat vind ik eigenlijk wel een issue. Temeer omdat er wat ons betreft nog best wel de nodige vragen zijn. Om te beginnen is het best wel vreemd, als we het hebben over verduurzaming, dat we dan spoor gaan inruilen voor vervoer over de weg. Want ja, na buisleidingen was juist spoor altijd zo'n heel duurzaam transportmiddel. Maar vooral ook waarin de motivatie, die er wel is, wordt gerefereerd aan het terugdringen van vervoersbewegingen. Op de A2, op de Kerenshofweg en op de Urmonderbaan vind ik de getallen eerlijk gezegd gewoon niet overtuigend. We hebben het over pak 'em beet 1.200 vervoersbewegingen per etmaal op die Multimodale Corridor, op die weg. Ja, dat is peanuts ten opzichte van de totale hoeveelheid transportbewegingen die over die wegen plaatsvinden. Dus als er in de stukken staat dat daar een significante reductie van is te verwachten, dan ja, heb ik daar in ieder geval wel veel vraagtekens bij. We begrijpen ook uit de brief van de bewoners en van de reacties dat de effecten op veiligheid en op leefbaarheid in ieder geval niet zondermeer door iedereen als positief worden ervaren. Laat ik even de duiding verder in het midden laten. Maar ook daar is opvallend dat, waar de gemeente de geluidsanering een heel belangrijk argument vindt, dit eigenlijk hier verder helemaal niet naar ons is benoemd. Kortom, ik heb eigenlijk vijf vragen aan GS. Ik zou graag willen weten wat het echte effect is in termen van transportbewegingen van deze nieuwe private weg op de hoeveelheid vrachtverkeer op de A2, de Kerenshofweg en de Urmonderbaan. Want ja, getallen overtuigen mij wel, dat weet u. Ik vraag mij af, want ook de kostenverdeling is heel summier, welke bijdrage de gebruikers van die weg nou echt gaan hebben in de realisatie van die weg. Ik lees in de tekst, een nogal vage tekst, waarin een bijdrage wordt gevraagd aan het Chemelot-programma. Ik heb geen idee waar dat over zou moeten gaan. Ik ga afronden. Ik zou graag willen weten of er andere verkeerskundige consequenties zijn. Ik zou graag willen weten of die realisatie nog afhankelijk is van de komst van FUREC ja, of nee en welke rol dat speelt. En tenslotte, uiteraard, hoe we omwonenden maximaal faciliteren. Dat in de eerste ronde. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Boven, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, dank u, voorzitter. Verduurzaming, daar is de Partij voor de Dieren vanzelfsprekend voor. Maar dan moet het wel gaan om echte verduurzaming, minder energieverbruik, minder uitstoot van CO₂, stikstof en giftige stoffen en een aantoonbare winst voor gezondheid en leefomgeving. In de afgelopen ESA commissie hebben we bij 6.4.0 al expliciet gezegd dat je eerst het waarom van een samenwerking en de aard van het probleem helder moet hebben voordat je naar een oplossing toewerkt. De opmerking was toen relevant en die is dat vandaag opnieuw. Nu ligt er een voorstel om een extra weg aan te leggen tussen de haven van Stein en Chemelot. Gepresenteerd als cruciaal voor een duurzaam toekomstperspectief van Chemelot. Voorzitter, dat zijn grote woorden. Waarop is gebaseerd dat juist deze extra aparte weg cruciaal zou zijn? Welke concrete verduurzaming hangt hier rechtstreeks vanaf? En waar blijkt uit dat zonder deze weg die verduurzaming niet mogelijk is? Ook wordt gesteld dat de doorstroming op de openbare weg verbetert. Dat kan best, maar met hoeveel dan precies? En belangrijker, is het verbeteren van de doorstroming hier dan het doel van de Provincie? Dan de stelling dat het havengebied een impuls krijgt. Ook dat klinkt mooi, maar wat betekent het concreet? Hoe krijgt de haven van Stein een impuls door een extra weg terwijl er al een ontsluiting ligt? Ook bij de aanleiding zien wij hetzelfde patroon,

ambitieuze taal, maar een magere onderbouwing. Er wordt gesteld dat het MMC zou bijdragen aan de modelshift van weg naar water en rail bij Chemelot. Maar waarom is het juist deze extra weg die verschuiving veroorzaakt? Een modelshift of een havenimpuls ontstaat niet doordat je er een weg bij legt, maar doordat er veranderingen optreden in volumes, afleveradressen en de aard van de producten die met een logistieke optelsom bij vervoer over water duurzamer en efficiënter zijn. En op welke toekomstige aannames is het rapport van HAS gebouwd? En wat is er nog nodig voordat die e-trucks gaan rijden? En wat is dan de verhouding tussen de huidige volumes vervoer ten opzichte van de 1.200 e-trucks bewegingen? Kortom, hoeveel groei is al ingecalculeerd? Voorzitter, het is veelzeggend dat bewoners wel met een onderbouwing komen waaruit blijkt dat er geen grond is om verbetering van veiligheid, milieu en gezondheid te verwachten, terwijl het voorstel van de overheid zelf op die punten in het geheel geen onderbouwing geeft. Tot slot, de Rijksoverheid wil hiervoor via SPUK-gelden meefinancieren. SPUK-gelden zijn bedoeld voor sport, gezondheid, natuur, luchtkwaliteit en sociale opgaven. Is het dan uit te leggen dat de Provincie Limburg die wil gebruiken om een extra weg aan te leggen? Met een onderbouwing die geen nut en noodzaak laat zien wat de Partij voor de Dieren betreft. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Keurig op tijd. Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Erkamp, 50PLUS.

De heer Erkamp (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Vandaag spreken wij over de Multimodale Corridor tussen Chemelot en de haven van Stein. Een project dat volgens het College cruciaal is voor de toekomst van Chemelot. Voor bereikbaarheid, duurzaamheid en voor onze economie. Laat ik duidelijk zijn, ook 50PLUS ziet de belangen van de werkgelegenheid, economische vitaliteit en toekomstbestendige industrie in Limburg. Maar juist daarom moeten wij scherp kijken naar de onderbouwing van dit soort forse investeringen met publiek geld. In het Statenvoorstel wordt gesproken over verbetering en doorstroming op de A2 en de N294. Maar uit de stukken van de bewoners en onderlinge cijfers blijkt een heel ander beeld. Het zou gaan om slechts 100 tot 150 vrachtwagens per etmaal op een totaal van 100.000 verkeersbewegingen op de A2. Dat feit is verkeerskundig gezien verwaarloosbaar. Dus onze vraag is waar is substantieverbetering dan precies op gebaseerd? Daarnaast wordt gesteld dat dit project uitdraagt of bijdraagt aan het milieu, leefbaarheid en veiligheid. Maar ook zien we dat de claims niet overtuigend zijn onderbouwd. Er is geen aantoonbare verbetering voor verkeersveiligheid en de effecten voor luchtkwaliteit zijn onzeker en zelfs negatief voor omwonenden. Voorzitter, dat is zorgelijk. Zeker omdat het tracé tussen woonwijken en de basisschool loopt. Voor 50PLUS staat leefbaarheid van de inwoners altijd op de eerste plaats. Dan het financiële verhaal. We spreken hier over een totale investering van bijna € 20 miljoen waarvan de Provincie ruim € 5 miljoen moet bijdragen. Die bijdrage is vooral nodig om andere subsidies binnen te halen, van het Rijk en Europa. Maar voorzitter, subsidie is geen doel op zich. De vraag moet zijn of dit project op zich zinvol en proportioneel is. Als we eerlijk kijken blijft er na het relativeren van verkeer- en milieueffecten één argument over. Het project maakt logistiek voor bedrijven op hetzelfde goedkoper. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Meulenberg, D66.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wij staan als D66 positief tegenover dit voorstel van cofinanciering. Het goederenvervoer wordt zo duurzamer. En ja, het is eigenlijk ook echt wel nodig voor de regio om een goede impuls te geven. We houden oog voor de investeringen en ook voor een belangrijke regio in Limburg die voor ons banen en ook innovatie oplevert. Zeker wanneer publieke gelden voor infrastructuur worden ingezet, heeft dat ook betekenis voor bedrijven. Er moet duidelijk zijn welke belangen hier gediend zijn en welke private bijdragen daartegenover staan. Dat was ook mijn grootste probleem met dit stuk. Voorzitter, het voorstel staat niet op zich. We zien

Chemelot en Haven Stein als een belangrijke ader voor Limburg. Ik zei het net al, innovatie, verduurzaming, kennis, technologie, alles komt hierin eigenlijk samen. We horen de vrees van buurtbewoners. En in de brief van de buurtbewoners lezen we dat de bezwaren gaan om de ligging van een basisschool. Laat me duidelijk zijn, deze basisschool ligt op geruime afstand en er zijn plannen vanuit de gemeente Stein, en die zijn al in een vergevorderd stadium, om te kijken dat deze basisschool niet daarbij gaat liggen maar een heel stuk verderop zodat hier ook geen last van is. Ook beamen wij dat er diverse maatregelen worden genomen om transport in te bedden in de regio. Een treintracé is immers niet nieuw, het ligt er al heel lang. Zolang ik me zelfs kan herinneren. En er zijn natuurlijk nieuwe wegen aangelegd om het sterk te verbeteren.

De voorzitter: Mijnheer Meulendijk, mevrouw Boven heeft een vraag.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, dank u, voorzitter. U zegt wat de gemeente Stein gaat doen. Gaan ze die school verplaatsen omdat ze dat al van plan waren of omdat deze weg aangelegd gaat worden?

De voorzitter: Mijnheer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Nou, wat ik weet, en dat weet ik omdat mijn vriendin hiervoor al is benaderd, om een stuk grond af te kopen en dat er meerdere plannen zijn geweest. Daar zijn ze al vier jaar mee bezig geweest om dit hier te verplaatsen. Ik weet niet waarom, maar ik weet wel dat de basisschool aan vernieuwing toe is omdat deze al vrij oud is.

De voorzitter: Goed, gaat u verder met uw inbreng. Excuus. De heer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Ja, voor D66 weegt zwaar ...

De voorzitter: Mijnheer Meulenberg. De heer Huizing heeft een vraag.

De heer Meulenberg (D66): O, sorry.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Dank u, mijnheer Meulenberg. Ja, ik hoor u een paar keer claimen dat dit een duurzamere oplossing is. Mij is uit de tekst als zodanig niet gebleken waarom het duurzamer zou zijn. Kunt u dat misschien uitleggen waarom het een duurzamere oplossing is?

De voorzitter: Mijnheer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Ja, zeker. Er zijn ook een aantal onderzoeken gepubliceerd over dit MMC-traject. Ik ben daar even in gedoken om te kijken hoe het zit met uitstoot, met trillingen en alles daarin. Als ik het zo lees wordt er een stuk minder uitgestoten en is het daardoor een stuk duurzamer. Het aantal trillingen zou ook minimaal toenemen en zou zelfs verbeteren voor bewoners.

De voorzitter: Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Wordt dan die duurzaamheid gerealiseerd door het feit dat er in de nieuwe situaties met e-trucks gereden wordt en in de oude situatie niet? Maar je zou over de bestaande weg ook met diezelfde e-trucks kunnen gaan rijden. Dan bereik je hetzelfde voordeel, volgens mij. Zie ik dat fout?

De voorzitter: De heer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Ik denk dat u dat voor een deel wel fout ziet. Want als ik het goed heb gelezen wordt er ook gebruikgemaakt van e-trucks die semiautomatisch kunnen rijden, waardoor het inderdaad ook een stuk makkelijker wordt. En volgens mij is dat nu op de moderne weg nog niet van toepassing.

De heer Huizing (BBB): Mag ik nog een keer, voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Huizing, laatste vraag.

De heer Huizing (BBB): Dank u. Ja, ik denk wel dat ik kan stellen dat de e-trucks die autonoom op de openbare weg kunnen rijden er ook al zijn, of zo goed als zijn. Dus wat dat betreft zie ik daar ook het verschil niet tussen de huidige situatie en de nieuwe situatie. Dus dat is mijn mening.

De voorzitter: Dat is een mening. Mijnheer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, een vraagje. Bent u het niet met mij eens dat het onderzoek, waar u het over heeft, bij het stuk had moeten zitten? Wij moeten nu een oordeel vormen op basis van een stukje van tien pagina's en u heeft het over 'tig' onderzoeken. Wij weten daar niets van. Bent u niet van mening dat dat erbij had moeten zitten?

De voorzitter: Mijnheer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Ik ben het daar volledig mee eens. Ik heb ze zelf ook moeten zoeken en gevonden via de website over de MMC-trajecten waarbij ook heel veel stukken van inwoners staan en waarbij heel veel vragen al beantwoord zijn.

De voorzitter: Mijnheer Hermans. En mag ik u even verzoeken ...

De heer Hermans (PVV): Het kan niet zo zijn dat wij op onderzoek moeten gaan voor een voorstel wat € 20 miljoen behelst. Het is de bedoeling dat wij voldoende geïnformeerd worden. Dat wij daar onze mening over kunnen vormen. En niet op basis van dit stuk alleen.

De voorzitter: Mijnheer Hermans ...

De heer Hermans (PVV): Ik ga daar zo meteen mee verder.

De voorzitter: Mag ik u even verzoeken om uw bordje even te verwisselen. U staat op Hoks. Dank u wel. Mijnheer Meulenberg, gaat u verder met uw inbreng.

De heer Meulenberg (D66): Ja, goed, voorzitter. Ik denk ook dat er hier meerdere belangen, politieke belangen, dienen. Betere ontsluiting van Chemelot, een haven, een stijging van het multimodale vervoer, meer mogelijkheden voor vervoer of watertransport, eh ... water en spoor. En verduurzaming van logistieke stromen en circulaire grondstoflogistiek. We willen Chemelot eigenlijk redden, daar is het plan voor gemaakt. Ik heb het samen met de heer Vaessen bekeken. En ik denk dat het ook heel belangrijk is als wij als regio aan Europa en het Rijk subsidie vragen en dat we dan ook mee investeren in duurzaamheid van Chemelot. En dat we dan ook onze bijdrage hierin moeten doen. We hadden nog wel twee vragen aan de Gedeputeerde. Als eerste, kan Gedeputeerde Staten de verdere voortgang van het Limburgs bod inzichtelijk maken welke publiekelijke belangen voor de verschillende

investeringen worden gediend, waar private bijdragen tegenover staan en hoe maatschappelijk rendement wordt geborgd? En ten tweede, is GS bereid om Provinciale Staten in Q4 2026, via een mededeling portefeuillehouder, te informeren over de stand van zaken van het Limburgs bod, inclusief infrastructuurprojecten, private investeringen, Rijksbetrokkenheid en risico's bij vertraging. Voorzitter, afsluitend. Alles afwegend steunt D66 dit voorstel. Voor ons kan het dan ook als hamerstuk naar de Provinciale Staten toe.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, voorzitter. Ik zit nou elf jaar in Provinciale Staten en ik doe ook al elf jaar de commissie Mobiliteit en de thema's zoals het aanleggen van een weg. En het is nog nooit voorgekomen dat een weg ... dat het voorstel voor het aanleggen van een weg € 5 miljoen kost, correct. Maar ook zonder dat het meermaals in de commissie is geagendeerd, zonder allerlei milieutechnische onderzoeken, zonder inzicht in bestek, en wat dan ook, direct ter besluitvorming aan ons wordt voorgelegd. Het roept bij mij de vraag op, en ik denk dat dat ook bij een aantal andere collega's de vraag al heeft opgeroepen, of dit nou eigenlijk een mobiliteitsproject is of een economisch project dat per ongeluk geland is in de commissie Mobiliteit omdat het toevallig, per ongeluk, een weg is? Het antwoord op die vraag vind je terug in het IPML want daar staat de MMC niet in. En al die vragen die net gesteld zijn, over nut, noodzaak, doelmatigheid, over vervoersbeweging, over milieu- en natuur technische dingen, veiligheid, al die dingen zijn vereist als we een weg gaan aanleggen. Dat is gewoon de afspraak die we met elkaar hebben. En die we ook in IPML rapporteren. We hebben daar een bepaalde systematiek voor bedacht op basis waarvan wij afwegen of het investeren in een nieuwe weg een goede investering is. En dat roept bij mij, en ik denk bij een aantal andere collega's, ook wel wat verwarring op. Ja, want als dit een economisch project zou zijn dan had ik het vorige week op de portefeuille van ESA willen hebben en niet vandaag op de portefeuille Mobiliteit, waar we met elkaar op bepaalde specifieke wijze een afweging maken. Maar laat ik mijn vragen even toespitsen. Moeten we dit bezien als een mobiliteitsproject of moeten we dit bezien als een economisch project? En als het een economisch project is dan zou ik mij kunnen voorstellen dat er een aantal fracties zijn die willen dat in ieder geval de economische portefeuillehouder, woordvoerder, moet meekijken. Ten tweede, we gaan hier een weg aanleggen. Is dit een openbaar toegankelijke weg of is dit een privéweg tussen de haven en Chemelot? En zo ja, dan verklaart het ook waarom het beheer van die weg in publieke ... in handen komt van een BV. Maar dan ben ik wel benieuwd naar het verdienmodel van die BV. En ik zou het College dan willen vragen om dat ook ... Als we het dan toch als economisch project moeten benaderen, dan zou ik graag die businessclass, al dan niet onder oplegging van geheimhouding, ter inzage hebben. Zodat we in ieder geval een beetje kunnen weten op welke wijze deze economische investering dan rendeert, want zo doen we dat bij alle economische projecten. En dan ben ik tot slot heel erg benieuwd welke bijdragen de bedrijven zelf concreet leveren. Want nu lijkt het erop dat wij met publiek geld een weg gaan aanleggen voor het bedrijfsleven. Nou, daar heb ik niet zo heel erg veel bezwaren mee, als dat een goede investering blijkt. Maar dan vind ik wel dat die bedrijven zelf ook moeten bijdragen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat de heer Huizing nog een vraag aan u heeft.

De heer Huizing (BBB): Ja, ik hoorde de wekker gaan voor mevrouw Berghorst. Dus ik dacht, ik ga u even redden door een vraag te stellen. Ja. Als het een economisch project is, u stelt dat als mogelijkheid, ik zeg hier geen ja of nee op. Maar wat vindt u er dan van, dat je dat gedeeltelijk met publiek geld subsidieert, daar kunnen we het misschien ook nog wel over eens worden, maar wat vindt u er dan van dat die eigenlijk voor 100% met publiek geld gefinancierd gaat worden?

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Nou, volgens mij heb ik net gevraagd naar de cofinanciering vanuit het bedrijfsleven. Dus daar mag u al uit opmaken dat ik daar wat van vind. Maar dan nog, wij investeren, als het gaat om economische projecten, natuurlijk heel vaak in het bedrijfsleven en in bedrijven. En als dat een goede, slimme investering is die bijdraagt aan de doelen die wij als Provincie nastreven, dan heb ik daar op zich niet zo heel veel problemen mee. Maar als het een economisch project is, dan moet je het ook als een economisch project behandelen en dan moet je het niet op de agenda van de commissie LEO zetten waar alle mobiliteitswoordvoerders naar kijken. Maar dan moet je ook consequent zijn en het niet als mobiliteitsproject plotten maar als economisch project.

De voorzitter: Mijnheer Huizing, een vervolgvraag.

De heer Huizing (BBB): Ja, u geeft impliciet al aan, maar ik wilde het expliciet horen. Over de mate waarin kun je het hebben. Maar ik hoor u dus eigenlijk zeggen dat als het een privaat project is, en een economisch project, dat het dan eigenlijk niet voor 100% gefinancierd moet worden met publiek geld. Dat hoor ik u eigenlijk zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Nou, dat is een iets te snelle conclusie. Want we financieren hier in dit huis regelmatig private projecten voor 100%. Dus dat hangt wel een beetje af van wat voor een soort project het is en de doelen die we daarbij nastreven. Als die doelen... Als het doel van een project een privaat initiatief bijdraagt aan het realiseren van onze provinciale doelen en we daarmee die doelen dichterbij brengen, bijvoorbeeld het verduurzamen van de Chemelot-site, dan ben ik altijd bereid om daar goed over na te denken. Alleen moeten we met elkaar wel helder hebben wat we met elkaar aan het doen zijn. En ik denk dat dat hier op dit moment wat mistig is. En volgens mij komt dat vooral door een stukje techniek in de agendering.

De voorzitter: Dank u wel. U was ook klaar met uw inbreng? Ja, goed. Dan ga ik naar de PVV, de heer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, een hele hoop vragen zijn al gesteld. Op het risico af dat er een verdubbeling inzit, wil ik er toch nog een paar eventjes aantippen. Dat komt ook onder andere... Hoezo is het cruciaal voor een duurzaam toekomstperspectief? Want dat blijkt niet uit dit stuk, maar daar hebben we het al eerder over gehad. Dit stuk is veel te summier. Je moet zelf naar allerlei zaken op zoek gaan. Ook dat plattegrondje wat erbij zit, dat zit er sinds gisteravond bij, begrijp ik. Het was voor mij absoluut niet duidelijk. Nu is het mij wel duidelijk dat het gewoon een interne weg vanuit het Chemelot-site-gebied gaat worden. Ja, moet je daar zoveel geld insteken is een ander verhaal. Waaruit blijkt dat deze weg een impuls is voor het havengebied en nog meer mogelijkheden biedt voor vervoer over water? Nog meer aanvoer van B-mix misschien. Het duurzame effect op de milieu- en leefomgeving, voorzitter. Meer beweging en opslag in de haven. Daar zullen de omwonenden vast blij mee zijn. Dan krijg je het stukje over de kosten. De gemeenten Sittard-Geleen en Stein dragen 0,4% bij van de totale kosten. 0,4%, voorzitter. Dat is drie keer niks. Het is trouwens ook nog niet eens geconcretiseerd. Ik weet niet of dat in de raadsvergadering aan de orde is geweest, maar... Kijk, datzelfde geldt voor die € 4,5 miljoen die de partners op het DSM- of Chemelot-terrein zouden bijdragen. Ja, het is maar heel summier. Het Chemelot-programma zal moeten worden aangepast. Nou, dat zegt mij dus net niks. En dan die € 5,1 miljoen ten laste van een bereikbaar en toegankelijk Limburg. Hoezo toegankelijk? Het wordt een interne weg die dus niet gebruikt kan

worden door de Limburgers, laat ik het zo zeggen. Er wordt zelfs in het stuk ergens gesproken over de niet-discriminerende toegang voor alle relevante gebruikers. Met andere woorden worden die nu wel gediscrimineerd, die moeten van het terrein af, die moeten een pasje laten zien, die moeten bij de haven weer een pasje laten zien. Die mensen worden gediscrimineerd. Ik vind het een foute opstelling. Ik bedoel, we hebben een chemisch complex, daar moet iedereen zich legitimeren, vind ik. En dat je dan nu een aparte weg gaat aanleggen. Voor wie, voorzitter? Er zitten een x-aantal bedrijven op die Chemelot-site die inderdaad voor de kunstmest via de havens afhankelijk zijn of in ieder geval van de grondstoffen daarvoor. Hoe lang nog? Waar zijn die plannen? Nergens in dit stuk wordt daarover gesproken. En toch wordt er verzocht aan ons geef er een hamer op, wij gaan die € 5 miljoen aan hen verstrekken. Voorzitter, ik kan nog wel even verder gaan, ook over wat al gezegd is over die IPML, die hebben in 2024 die subsidie vanuit Brussel gekregen. Geen woord daarover in het IPML, niks. Maar het is wel al in 2024 gebeurd. En over Circle Infra Partners kan ik heel kort zijn, als ik goed geïnformeerd ben, zijn alle aandelen in 2025 overgenomen door Basalt Infra Structure Partners. En voorzitter, dat is een investeerder. En een investeerder doet geen aandeelovername als er niks aan te verdienen valt. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel voor uw inbreng. Dan ga ik naar de heer Beckers, JA21.

De heer Beckers (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Er is al veel gezegd. Als wij willen dat Chemelot ook in de toekomst een concurrerende en innovatieve en duurzame site blijft dan moeten wij bereid zijn om te investeren in de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn. Een Multimodale Corridor is zo'n randvoorwaarde. Dat betekent echter niet dat wij geen kanttekening hebben bij het voorliggend voorstel. We begrijpen de vragen die gesteld zijn over verkeerskundige effecten. Ook JA21 had graag gezien dat een deel van deze informatie nadrukkelijker was opgenomen in het Statenvoorstel. Dat Statenvoorstel lijkt wat mager voor wat betreft allerlei onderbouwingen. Aan de andere kant beoordelen wij vandaag niet een omgevingsplan of een vergunningprocedure. We beoordelen de vraag of Limburg bereid is te investeren in een project dat onderdeel uitmaakt van de verduurzaming en versterking van Chemelot. En de logistieke infrastructuur rondom die site. Het project is ook een hefboom. Het feit dat het project een CEF-subsidie heeft ontvangen laat zien dat onafhankelijke beoordelaren de meerwaarde van het project hebben erkent. Dat geeft ons vertrouwen dat hier meer speelt dan alleen een beperkte lokale verkeerskundige afweging. We kennen ook de discussie over de investeringen van het bedrijfsleven. En het is niet zo dat de Provincie betaalt omdat het bedrijfsleven niet wil investeren. Het is vooral een gevolg van de gekozen financieringsvoorwaarden van het Rijk en Europa, waarbij publieke cofinanciering verplicht is om een aanspraak te doen op die middelen. Wij hebben ook nog een vraag, Gedeputeerde. Kunt u aangeven hoe de risicoverdeling is georganiseerd wanneer zich tijdens de realisatie een kostenoverschrijding voordoet? Met andere woorden wie draagt uiteindelijk het financiële risico wanneer de projectkosten hoger uitvallen dan beraamd. Ja, dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Bloi van de VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. De verduurzaming van Chemelot en de aanleg van de Multimodale Corridor tussen Chemelot en de haven van Stein, laten de ambitie zien dat economie, mobiliteit en verduurzaming elkaar juist kunnen versterken en niet telkens tegenover elkaar worden gezet. Met deze corridor zetten we een belangrijke stap richting de toekomstbestendigheid van Chemelot en de werkgelegenheid in Limburg. ... [06:27:52] kent dit belang met een bijdrage van ruim € 9 miljoen vanuit de Connecting Europe Facility. We lezen dat dit tezamen een duurzaam effect heeft op milieu en leefomgeving. Maar welk duurzaam effect gaat dat nu echt hebben op het gebied van economie en werkgelegenheid? Juist in een tijd waarin de Europese industrie onder druk staat

vindt de VVD het belangrijk dat Limburg blijft investeren in sterke economische clusters en slimme logistieke verbindingen zoals deze. De gemeenten Stein en Sittard-Geleen dragen elk € 80.000 bij. Tegelijkertijd lezen we dat onderdelen vanuit het realisatiepact nog nader geconcretiseerd moeten worden. Kan het College toelichten welke onderdelen dit precies betreft? Aan bedrijven op Chemelot wordt daarnaast een bijdrage gevraagd van € 4,5 miljoen voor het Chemelot-programma. Tot op heden heeft alleen DSM-Firmenich circa een € 0,5 miljoen bijgedragen in fase 1. Kan het College toelichten hoe fase 2 eruit gaat zien? En welke bedragen daarbij nog van het bedrijfsleven kunnen worden verwacht? En verder lezen we dat er bij de berekening is uitgegaan van het prijspeil eind 2025 en dat bedragen nog niet zijn geïndexeerd. Tegelijkertijd zijn de grondstoffen, materiaal en transportkosten de afgelopen periode weer fors gestegen. Hoe reëel acht het College de huidige ramingen? En welk risico ziet het College op aanvullende kredietaanvragen richting Provinciale Staten op korte termijn? Tot slot, wordt de corridor na realisatie beheerd en geëxploiteerd door Circle Infra Partners BV. Kan het College bevestigen dat beheer en exploitatie en toekomstige financiële risico's dan ook volledig bij deze partijen komen te liggen? En zo nee, welke verantwoordelijkheden blijven bij de Provincie? Voorzitter, de Multimodale Corridor is een belangrijke stap richting een duurzaam en economisch sterk Chemelot als één van de motoren van de Limburgse innovatie en werkgelegenheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, mijnheer de voorzitter. In voorbereiding dacht ik dit debat gaat iets anders lopen. En ik had zelf wel het idee dat het een wat summier stuk was. Maar omdat de bedoeling zo goed is, dacht ik van nou, misschien komen we ergens bij het CDA in het midden uit, of zo. Nou, ik luister deze commissie en dan denk ik toch van nou, er ontstaat een heel ander beeld. En dat is eigenlijk gewoon heel erg zonde. Want als ik dan de film teruggedraai, met het risico dat het nu gaat lijken alsof ik de Gedeputeerde ben, dan denk ik ja, hoeveel hebben we nu daadwerkelijk voor Chemelot kunnen doen in deze periode als het gaat om het helpen om basisvoorwaarden te creëren om daar economische activiteiten te ontplooiën? Om een stukje aan de infra te doen. Dus we hebben hier heel veel overleggen gehad over er moeten waterbuizen komen, er moeten infrakabels komen, er moeten ik weet niet wat. En tot nu toe lukt het ons alleen maar om overleg te plegen. En dit is eigenlijk de enige keer dat ik dacht van nou, het zou zomaar eens kunnen dat we nog echt iets concreets gaan neerleggen. Dat de businesscase Chemelot op het gebied van infrastructuur, en onze eigen haven, onze binnenhaven, gaat helpen in deze periode wat we concreet kunnen toezeggen. Dus de film die zich hier nu afspeelt is iets anders als dat ik verwacht had. Want bedrijven willen niets liever als zekerheid. Niet te moeilijk, keep it super simple, om het in het goed Nederlands te zeggen. Dus als we de situatie vereenvoudigen waarin we de verbinding tussen de haven en Chemelot nog verder eenvoudiger maken en verbeteren. Ja, ik bedoel als je een beetje analyseert hoe bedrijven de afgelopen jaren hebben gekeken naar Chemelot, van ja, dit is er wel, dit is er niet. O, hier doen ze zo moeilijk over in Nederland. O, we gaan maar weg. Ze hollen werkelijk op dit moment weg bij Chemelot. En dan kunnen we iets doen en dan, nou ja, het stuk is ook niet heel erg goed toelicht, dat geef ik echt eerlijk toe. Maar ik moet ook wel zeggen dat er ook een andere kant is.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar. De heer Sol heeft een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ja, als de heer Ijpelaar zich gaat gedragen als een Gedeputeerde dan ga ik hem ook bevragen als Gedeputeerde. Want het is natuurlijk niet waar dat we de afgelopen jaren niks gedaan hebben richting Chemelot. Er zijn miljoenen geïnvesteerd in allerlei bedrijvigheid die zich op Chemelot heeft gevestigd. Er is heel veel geld geïnvesteerd in de Circular Hup op Chemelot. En dan laat ik de Brightlands nog even ongenoemd, want dat is misschien niet

meteen economisch, zeg maar, renderende bedrijvigheid. Heeft u enig idee over hoeveel miljoen we in totaal praten?

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, als u de band terugluistert dan hoort u mij zeggen 'aan de infrastructurele kant hebben we weinig gedaan'. Dus dat waren ook de voorbeelden die ik aanhaalde. Dus we hebben wel degelijk dingen gedaan als het gaat om het innovatiekarakter te onderstrepen, om daar een stukje campus uit te breiden. Dus aan die kant hebben we echt wel een aantal dingen gedaan. Maar wat we heel vaak van bedrijven horen is dat een soort van basiszekerheden op gebied van infrastructuur gewoon mist. Dat dat bijvoorbeeld in Saudi Arabië wel aan de hand is en dat ze daarom daar een nieuwe fabriek neerleggen. Dus met name die infrastructurele zekerheden, een stukje goede infrastructuur en dan kan dan een stukje elektra zijn. Maar in dit geval is dat dan een goede verbinding, een wegverbinding tussen de haven en Chemelot. Ja, dat is eigenlijk één van de eerste keren dat we aan die kant nu ook daadwerkelijk concreet iets kunnen doen. Ik heb echt gezegd, infrastructurele kant, basisbehoefte voor dat bedrijventerrein Chemelot. Nou, en daar komt mijn positieve enthousiasme vandaan.

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, u benoemt nu een aantal infrastructurele componenten waarvan u ook net zo goed als ik weet dat dat ook gewoon niet aan ons is. De Delta Rijn Corridor. De 380 kV waar we dan nu wel de projectregie op hebben. Maar ja, dat zijn toch vooral Rijksprojecten. En het is volstrekt duidelijk dat Chemelot daar enorm hard om zit te schreeuwen. Maar daar kunnen we, denk ik, ook niet meer doen dan de lobby en het bod wat we als Provincie hebben ingezet. Dus ik vind dit... maar goed dat is geen vraag. Dus ik vind het nogal een eenzijdig beeld wat u nu schetst. Dat was een statement.

De heer Ijpelaar (CDA): Dan zeggen we eigenlijk hetzelfde, want ik zei ook dat ik toch wel een eenzijdig beeld hoorde. En ik ben de eerste, denk ik, in de commissie die het andere beeld een klein beetje benadrukt. Dus misschien dat we dan toch in het midden uitkomen.

Spreker [6:34:59]: De waarheid ligt misschien in het midden, mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, daarom. Dus

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog.

De heer Ijpelaar (CDA): Nee. Tot zover snap ik het idee achter het plan. Ik denk dat het ook echt goed is. De heer Sol zegt ook van nou, er zijn heel veel dingen die buiten onze verantwoordelijkheid liggen. Er liggen heel veel dingen waar we bijna, ja, Machteloosheid, hoor ik ook bij de heer Sol. En nu hebben we eindelijk een keer iets dat in ons bereik ligt, in onze macht. Ja, dan moeten we daar inderdaad wel zorgvuldig over na gaan denken, als Chemelot en de haven onze... Als één van de grootste binnenhavens aangeeft dat dit een goed idee is dan moeten we daar denk ik wel heel zorgvuldig naar gaan kijken. Dus dat is hetgene wat ik nu probeer te vertellen vanuit het CDA, vanuit mijn partij. En ik denk dat het goed is als de Gedeputeerde straks wel echt nog ingaat op de feiten en cijfers die op dit moment in het plan wat summier zijn. Dat we ook echt gaan zien wat het kan betekenen. Dit kan het nu al betekenen maar dit kan het ook betekenen als we deze potentie in de

markt gaan zetten. En misschien wel groeikansen krijgen richting haven en Chemelot. Dus dat is de uitnodiging aan de heer Satijn, als echte Gedeputeerde.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Ja, dank u, voorzitter. Hoewel de tekst een positieve grondtoon ademt en wij voorstander zijn van investeringen in infra in het algemeen, roept het een paar vragen op die wij graag beantwoord zien alvorens we hier volmondig in mee kunnen gaan. In het stuk worden veel mooie woorden besteed aan de reden voor de aanleg. Vervolgens wordt het ontlasten van een aantal wegen aangehaald, zoals de A2 en de Urmondsebaan. Dit wordt in het stuk in het geheel niet cijfermatig onderbouwd. We hebben hier technische vragen over gesteld en vannacht als antwoord de raadsstukken gekregen van de gemeente Stein. We herkennen hierin de getallen die door de bewoners aangehaald worden. Maar verder wordt het ook niet heel specifiek. Ik noem toch maar een paar dingen om aan te halen wat men, denk ik, verstaat als cijfermatige onderbouwing. Toename van de verkeersbewegingen sinds de covid-periode van 70%. Ja, dan denk ik oké, dat kan, COVID was er, waarschijnlijk weinig verkeer. 12.650 potentiële conflictsituaties. Daar herken ik het aantal ritten in. Dus daarmee is waarschijnlijk elke rit een conflictsituatie. En die 1.200 e-trucks die worden genoemd. Ja, ik vind dat niet een voldoende cijfermatige onderbouwing als het gaat over verkeersbewegingen. Dus een vraag aan de Gedeputeerde om daar een beter antwoord op te geven. Alle goede bedoelingen ten spijt, het betreft toch weer de aanleg van een stuk asfalt en daar zijn we niet ten principale tegen maar het moet wel enig nut dienen en dit moet wel gekwantificeerd worden in uitgespaarde verkeersbewegingen of het verleggen van verkeersbewegingen. Een mogelijke CO₂- of NOx-reductie. Hieraan hebben wij wel behoefte om een volmondig ja te kunnen zeggen dat het behandelbaar is. Verder, als het de intentie is om de genoemde wegen te ontlasten en als je echt multimodaal wilt zijn, het gebied is redelijk voorzien van spoor, waarom niet beter gebruik maken van deze verbinding om te pendelen tussen deze haven van Stein en Chemelot? Misschien zijn daar ook investeringen voor nodig, maar daar kan je dan misschien beter die CEF-gelden voor inzetten. Zo nodig met een bijdrage van Provincie en gemeenten. Is dit onderzocht en bent u bereid dit eventueel te onderzoeken? Als afsluiting van de eerste termijn, wat is het toekomstperspectief van de goederenstroom waar het om gaat, die afgehandeld worden? We zien mondiaal grote verschuivingen in commodities. Wat zijn de onzekerheden in de goederenstromen die hier aan ten grondslag liggen? Kunt u dit nader specificeren? Tot zover mijn eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we aan het einde van de eerste termijn. En dan mag de heer Satijn als Gedeputeerde de beantwoording doen.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Hoeveel tijd heb ik daarvoor?

De voorzitter: 22 minuten.

Gedeputeerde Satijn: 22 minuten. Maar volgens mij moet dat lukken. Voorzitter, dank. Dank dat ik vandaag te gast mag zijn in de commissie LEO. Dat is een voor mij wat vreemde commissie. Maar ik zie bekende gezichten. Dus dat is toch een warm gevoel, als ik heel eerlijk ben. Het had ook niet veel gescheeld of ik was hier niet te gast geweest vandaag. Maar dat is allemaal in de tijd goed gegaan. Dank ook voor de betrokkenheid in deze commissie bij dit voorstel. En de heer Sol zei dat al. Een deel van datgene wat hier voorligt, althans... Hier ligt natuurlijk een kredietbesluit voor, maar als we het over de gebiedsgemeente hebben, dan hebben we het over de gemeente Stein. En die hebben daar gisteren in ieder geval in haar gemeenteraad een besluit over genomen. Althans, daar waar het gaat over het omgevingsplan van de Multimodale Corridor. En het omgevingsplan is ook goedgekeurd,

bijna unaniem. En daar zit de inbreng van de bewoners in die ik zeer waardeer en ook respecteer. En die ook op dit stuk is ingebracht en is ook daar behandeld en afgewogen. Dus dat betekent dat de eerste directe laag, dus de gemeente Stein, dat heeft gewogen en dat heeft betrokken in haar besluitvorming. En daar is dit besluit uit voortgekomen. En dat besluit ziet erop toe dat het omgevingsplan is aangenomen. Dat betekent niet dat die zorgen van die bewoners natuurlijk automatisch weg zijn. Zo werkt dat niet. Ik ken dat project ook vanuit een andere rol daar waar het gaat om de stuurgroep rondom Chemelot naar de toekomst toe. Daar is de gemeente Stein al een hele tijd bezig om haar inwoners te betrekken en te consulteren rondom dit onderwerp. Dus ik weet dat dat ook al langer speelt. En dus kun je in algemene zin zeggen dat ik het heel belangrijk vind dat inwoners hun stem laten horen. En dat dat ook door de gemeente zelf gewogen is en dat daar besluitvorming heeft plaatsgevonden. En ook dat hebben we gewoon te respecteren vanuit het andere bestuursorgaan zoals we hier zitten. Dus de eerste vraag van de heer Ubbink, die als het goed is ons nu volgt via de ether... Ik zwaai even naar hem. Ja, wij volgen natuurlijk zeer de betrokkenheid van de Borners. Wij worden ook goed op de hoogte gehouden door het College van Stein over de inzet van de gemeente zelf maar ook van de diverse Borners die actief zijn rondom dit project. En dat wordt nogmaals ook gewogen aan de kant van de gemeente en ook aan onze kant. Belangrijk is wel, denk ik, en dat hebben we ook zo met de gemeente Stein afgesproken... Nogmaals, zij doen als eerste die afweging, maar als overheid naar overheid toe is het altijd belangrijk elkaar ook te houden aan de wettelijke normen die er zijn. En daaraan voldoet in ieder geval dit voorstel. En ik denk dat we dan ook kunnen concluderen, zeg ik tegen de heer Ubbink, dat wij ons in ieder geval aansluiten bij de afweging die de gemeente zelf gemaakt heeft. En nogmaals, daar heeft dus gisteren besluitvorming op plaatsgevonden.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst heeft een vraag.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, voorzitter. In de commissie Mobiliteit of in de commissie LEO krijgen we heel vaak te maken met meerdere overheden die over hetzelfde dossier vanuit een andere invalshoek een besluit nemen. En het is dan eigenlijk wel een goed gebruik dat je in het Statenvoorstel wat bij ons voorligt in ieder geval duidelijk maakt hoe een andere overheid heeft geoordeeld. Dus het zou denk ik wel heel goed zijn als sowieso de stukken die gisteravond in Stein geaccordeerd zijn ter informatie bij dit stuk worden gevoegd. En dat er in dit Statenvoorstel ook een passage wordt opgenomen over dat positieve besluit van de gemeente Stein. Want er ontbreken hier wel echt nog veel puzzelstukjes voor ons. En ik zou de Gedeputeerde willen vragen of hij dat kan toezeggen, om dat toe te voegen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, vanzelfsprekend. Dat is een heel belangrijk element wat u vraagt, als onderdeel van de totale puzzel. **En zoals we zojuist al met elkaar geconstateerd hebben, de heer Sol, u en ik, heeft er gisteren besluitvorming plaatsgevonden. We zullen de relevante uitkomst wel in het aangepaste Statenvoorstel melden. Dus dat kunt u noteren als een toezegging, voorzitter.** Ik verwoord dat toch even in ... Dank u wel. In de beantwoording van de heer Ubbink, want die zit natuurlijk in de trein te wachten op verdere duiding. Hoe kijkt u aan tegen de aanname dat winst met betrekking tot doorstroming beperkt is? Nou, wij vinden die afname toch wel aanzienlijk. Aanzienlijker als mijnheer Ubbink doet vermoeden in zijn vraag. Onderzoek wijst op vermindering van circa 12.500 conflictsituaties, daar zijn ze weer. En dat zal de doorstroming verbeteren, maar zeker ook de verkeersveiligheid. Ik zie een lampje aangaan van uw collega Huizing.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, dank u, voorzitter. Ja, dan nog even over die 12.600 en nog wat, dat kom ik ook elders tegen als het aantal vrachtwagenritten. En dat wordt dan elders aangehaald als een aantal conflictsituaties. Moet ik dan iedere vrachtwagenrit als conflict ... Potentieel heeft u gelijk, als ik morgen in de ... of straks in de auto stap dan is dat ook een potentiële conflictsituatie. Maar dat vind ik niet helemaal de juiste definitie.

Gedeputeerde Satijn: Het gaat over ... Excuses, via u, voorzitter. Het gaat over 1.200 vrachtauto's. En de conflictsituaties zijn natuurlijk mogelijkheden die zich voordoen waarbij een conflict kan ontstaan. Dat is de redenering die daaronder zit.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Het gaat om 1.200 e-vrachtwagenbewegingen die voorzien zijn voor de corridor en het gaat over 12.651 potentiële conflictsituaties op de huidige wegen. Dat zijn volgens mij twee verschillende dingen. En die 12.651 zijn ook ergens een getal dat ik tegenkom als het aantal vrachtwagenritten. Dus nogmaals, dan is de definitie blijkbaar dat iedere vrachtwagenrit een potentiële conflictsituatie is. Ik denk dat u daar gelijk in heeft. Maar dat vind ik op zich dan niet zo'n hele zwaarwegende redenering, eerlijk gezegd.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat is een opinie en geen vraag. Waar ik wel ... En dat ga ik toezeggen, want ik vind, we moeten er niet een semantisch gesprek van maken, een woordspelletje of wat dan ook. Kijk, als dit leidt tot onduidelijkheid... Dat kunnen we straks nog even met elkaar concluderen, even moeten aanscherpen met een nadere toelichting. Want nogmaals, of je het nu over e-vrachtwagens hebt of over conflictsituaties, het gaat erom dat we duidelijkheid naar elkaar moeten verschaffen, daar waar het gaat over de numerieke onderliggers. Dus, voorzitter, ik denk dat de heer Huizing zo meteen in de tweede termijn daar nog wel even op terugkomt, al dan niet op het antwoord dat wij hem geven, dat we toewerken naar een toezegging om in ieder geval iets meer helderheid te verschaffen in de numerieke onderbouwing van het voorstel. Dat mag u alvast noteren, maar we kunnen het ook heel sportief in de tweede termijn doen. Dat laat ik ook even aan de heer Huizing over.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dan graag in de tweede termijn. Maar het past wel een beetje in het beeld dat geschetst is door mijn collega, zo van ja, onduidelijkheid over de kwantitatieve onderbouwing die ik ook geconstateerd heb. Dat is ook geen vraag maar een opmerking.

De voorzitter: Dank u. Gedeputeerde, gaat u verder.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dank. Kunt u duiden op welke wijze deze investering het belang van de Provincie en de gemeenschap dient? Nou, er is zojuist al door een aantal van uw collega's gezegd, voorzitter... Kijk, deze ontwikkeling vindt niet los plaats van een hele hoop andere zaken die spelen op Chemelot. In algemene zin, en de heer Ubbink zei dat ook al bij de aanvang van zijn vragen, is er natuurlijk door uw Staten aangedrongen, en ook terecht... De heer Ijpelaar heeft dat, in zijn functie als Gedeputeerde, zojuist ook al aangegeven. We hebben natuurlijk heel nadrukkelijk de opdracht gekregen om toe te werken naar de toekomst, althans het toekomstperspectief te schetsen voor

Chemelot zelf, de verduurzaming van Chemelot. Daarbij komen een aantal beleidsvoornemens en beleidskaders, die uw Staten hebben vastgesteld, bij elkaar en werken uiteindelijk toe naar een toekomstbeeld van Chemelot. Van de industrie, niet alleen in Limburg, maar ook in Nederland. En een heel belangrijk onderdeel daarvan, en ik ga het even iets groter maken dan deze weg, is natuurlijk de bereikbaarheid van die site. De aan- en afvoer van basisstoffen, grondstoffen, maar uiteindelijk ook van eindproducten. Wij bezien dat wel in dat totale perspectief, als ik het zo mag zeggen. Dus als je naar een meer circulaire site gaat, ook de mogelijke komst van FUREC is zojuist genoemd. Nou, dat is toch het verzamelen van afval. Dat levert enorme stromen aan producten op die naar de site toe moeten. Als je dat vanuit het totale perspectief kunt zeggen dan zijn er natuurlijk een aantal modules waardoor dat bij de site kan komen. En die zijn ook niet allemaal hier genoemd. Het gaat over de trein, het gaat over de weg, het gaat over het water. Maar die zullen alle drie in optimale vorm moeten worden aangelegd wil die toekomst een kans van slagen bieden. Wij horen dat ook als we in Den Haag zijn. We horen dat ook als we in Brussel zijn. We zijn met elkaar hard bezig om die randvoorwaarden te vormen. Dit is een randvoorwaarde. Maar er zijn er natuurlijk velen meer. En de heer Meulenberg stelde ook met zijn vraag van kunt u ons later dit jaar op de hoogte stellen van de vorderingen van dat Limburgs bod of de opdracht van de motie die uw Staten hebben aangenomen. Daar kom ik zo meteen nog even op terug. Daar wordt keihard aan gewerkt. Dit is wel één van die onderdelen waarvan ook de industrie zegt dat dat toch wel goed is als we dat met elkaar kunnen organiseren. Dat heeft Europa ook gehonoreerd. Dus vanuit een heel kleine benaderde vraag, en dat is geen oordeel over de vraag zelf, maar hij had het over wat is nu de investering en het belang voor de provincie en de gemeenschap? Dat was de vraag van de heer Ubbink. Als je die wat tilt naar het niveau van waarom doen we dit allemaal met elkaar? Wat heeft het Limburgs Parlement aan ons gevraagd en hoe wordt er vanuit Den Haag naar Europa gekeken, dan is die bereikbaarheid van die site van cruciaal belang. Dat wordt ook echt onderschreven door de bedrijven zelf, maar ook door de overheden. Dus het is een gezamenlijke opdracht met elkaar die we feitelijk aanvaard hebben, feitelijk ook in uw naam, om te komen tot een ontwikkeling die ertoe leidt dat die chemische site, Chemelot, uiteindelijk toekomstbestendig is. Dus er komen een heleboel beleidskaders bij elkaar. Een heleboel opdrachten vanuit uw Parlement, maar ook een aantal visies vanuit Rijks - en Brussels beeld, Europees beeld.

De voorzitter: Mijnheer Huizing heeft een vraag.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Ja, de Gedeputeerde is wel heel goed in hele lange zinnen, met bijzinnen te bouwen. Dus ik zat te wachten op het moment waarop er een einde aan kwam. Dat is nu wel gekomen. Ja, u noemt ook al aan het einde van die hele lange zin het woord FUREC. Vuurwerk, ja, dat is ook een argument, hopelijk niet. Maar in ieder geval is dat ook een naam die bij mij in mijn gedachte schoot toen ik het stuk las. Ik zou me kunnen voorstellen dat het een belangrijke rechtvaardiging kan zijn, maar dan heb ik ook daar de vraag waarom is dat hier, want andere getallen van FUREC zijn al in andere stukken wel gekwantificeerd, niet ook als getal erin gezet? Als dat een goederenstroom is die mede bepalend gaat worden, ja, dan zou ik verwachten dat die gekwantificeerd is en die kom ik ook in het geheel niet tegen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, ook dat was een opmerking, volgens mij, een opinie. Maar ik speel hem sportief terug. Volgens mij moeten we in tweede termijn komen tot een wat bredere onderbouwing van de cijfers en volgens mij kunnen wij ons daar in vinden om die ook aan te leveren. Dus een terechte constatering, inclusief de hoofdzinnen en bijzinnen van de heer Huizing.

De voorzitter: Dan hebben wij nog een vraag van de heer Sol. Dan mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, dank u, voorzitter. De Gedeputeerde geeft aan dat Chemelot ook erg veel belang hecht aan een goede infrastructuur. Maar als ... Kijk, als zij gratis een weg krijgen die ze alleen hoeven te onderhouden. Nou, zoals je het nu leest lijkt dat nog echt zo te zijn, want dat is alleen overheidsgeld wat erin gaat. Dan is het vanzelfsprekend dat zij het wel willen hebben. Want als je niks of bijna niks hoeft te betalen dan vind je dat natuurlijk altijd een prima oplossing.

De voorzitter: Wat is de vraag?

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): De vraag is vindt u niet dat er dan een substantieel deel daarvan betaald moet worden omdat daarmee ook de ontvanger van die weg blijk geeft dat het echt belangrijk voor hem is.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, en dan merk je ... En dan gaan we toch een aantal Statendebatten met elkaar hier een beetje overdoen, voorzitter. En daar ben ik echt wel toe bereid, hoor. Dat vind ik altijd wel sportief. Want als je het natuurlijk gaat hebben, en dat is hier ook in deze commissie geschetst en in heel veel Statendebatten, heeft die industrie het heel erg lastig. Dus als we met elkaar gaan zeggen de industrie heeft het lastig, dus lastig om in het huidige tijdsgewricht binnen de huidige markt zoals die is, met de huidige bedreigingen die er zijn, met de huidige financiële situatie, met de huidige geopolitieke verhoudingen, met de regelgeving die we in Nederland hebben, met de regelgeving die we in Europa hebben, om dan nog allerlei bedragen te gaan vrijmaken voor andere zaken dan een initiële bedrijfsvoering, dan roept dat denk ik, maar dat is een voorzichtige inschatting van mijn kant, maar ik hoor graag een reflectie van uw commissie, voorzitter, nou niet het meest aantrekkelijke beeld op als je het hebt over het met elkaar creëren van randvoorwaarden. En ik snap uw opmerking heel goed, hè, als het gaat over gratis. En we spreken daar natuurlijk ook bedrijven op aan. Dat ze zeggen dat ze zeker met elkaar een aantal stappen willen zetten. Dat is ook eigenlijk de inzet van het hele proces wat we nu met elkaar doorlopen. Waar ik zo meteen bij de heer Meulenberg op terug kom, daar waar het gaat om een businesscase met elkaar te maken voor een duurzaam Chemelot. Ja, dan kun je natuurlijk alle kosten naar de industrie toeschuiven, als het gaat over randvoorwaarden, als het gaat over zaken die we met elkaar aan het organiseren zijn, dan betekent dat in mijn ogen niet automatisch dat het daardoor aantrekkelijker wordt voor de industrie om zich hier te vestigen, als dat misschien in andere gebieden wel gebeurt. Dus ik leg ook bij uw commissie terug... Ik snap de opmerking van je gaat het gebruiken en je laat er een ander voor betalen, ik pak even mijn eigen woorden. Maar uiteindelijk zijn we ook met elkaar het proces ingestapt om te kijken wat we als overheid kunnen doen. Want deze vraag heeft u als Parlement aan ons gesteld, wat kunnen we als overheidslaag doen, in dit geval het middenbestuur, om aantrekkelijke randvoorwaarden te creëren voor Chemelot. Ja, betaalt u de rekening maar is denk ik niet het antwoord waar we heel ver mee gaan komen, is mijn beeld.

De voorzitter: De heer Sol heeft nog een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ja, ik had expliciet gevraagd naar de mate waarin bedrijven wel of niet ook bij gaan dragen aan de realisatie van deze weg. Maar u geeft nu impliciet het antwoord dat dat nul euro is want meer geld hebben ze niet. Daarmee maakt u het ook wel heel erg zwart wit, want ik heb het... Ik bedoel, ik denk dat we het niet moeten hebben over 0% of 100%. Maar

over het algemeen ligt het wel heel erg in de reden om als je zegt van nou ja, we gaan helpen om jouw probleem op te lossen, dat je daar als overheid aan bij draagt, alla. Dat je het helemaal overpakt dat doen we niet vaak. Tenminste, ik ken weinige andere voorbeelden. Maar misschien belangrijker nog wel, wekt u nu niet de indruk dat logistiek niet een bijzaak is? Terwijl dat, denk ik, voor de bedrijven op Chemelot gewoon een enorm wezenlijk onderdeel is van hun complete bedrijfsvoering.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik denk dat je daar een hele discussie met elkaar over gaat voeren, want is de DRC dan ook logistiek? Als je het hebt over het buizenstelsel, het noodzakelijke buizenstelsel dat je hebt voor het realiseren van toekomstige businessmodellen, ook op Chemelot zelf, volgens mij staat de overheid daar ook voor aan de lat.

De heer Sol (GroenLinks): Volgens mij maakt de Gedeputeerde nu een constatering. Ik weet niet of dat zo is, omdat de DRC bestaat uit verschillende transportleidingen, waarvoor ook verschillende financieringsconstructies zijn bedacht, waar ook in verschillende mate aan gebruikers wordt gevraagd om mee te financieren, dus ook dat ligt in ieder geval een stuk ingewikkelder.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, maar die ingewikkeldheid zit voor een deel hierin, hè. We hebben het hier over een wat relatief lichtere ontsluiting, als je het zo bekijkt, dan de DRC. Ik ben het met u eens dat het natuurlijk qua project en proces vele malen complexer is dan deze ontsluiting. Kijk, als je nagaat dat dit project, en dat heb ik zojuist proberen aan te geven, aansluit bij een heleboel beleidskaders die we met elkaar hebben vastgesteld, aansluit op de oproep van uw Staten om die randvoorwaarden te gaan creëren en we doen dat vervolgens, dan vind ik het heel legitiem dat de Staten en de Staat zeggen: oké, maar hoe zit het nou precies met die financiering, die verdeling daarvan? We zijn er toch aardig in geslaagd om dit ook onder te brengen bij een Europees project en bij een nationaal project, waarbij de simpele vraag wordt gesteld: Provincie, gaat u meefinancieren? En als je dat legt naast de opdracht die we van u hebben gekregen, dan is het antwoord volledig ja, want dat is de opdracht die we van u hebben gekregen. En als we dan met elkaar het gesprek aangaan van maar dat betekent ook dat anderen nog moeten gaan meefinancieren, ja, ik snap heel goed wat u zegt. Ik sluit niet uit dat dat gaat gebeuren, want we zijn natuurlijk ook in gesprek met de Stichting Chemelot, dus de bedrijven die daar gevestigd zijn, om dit project te realiseren, en maken ze er ook van bewust dat dit mogelijk een van die randvoorwaarden is die we met u, het Rijk en Brussel aan het realiseren zijn om dit voor elkaar te krijgen. En wat ons betreft hebben zij heel andere besluiten te nemen met elkaar, en dat gaat over de vestiging, de blijvende vestiging, de nieuwe vestiging van industrieën op die chemische site, en daar zit onze primaire focus als het gaat over een bijdrage, als het gaat over de toekomst van deze site.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Satijn: Ja. En dan kom ik uit bij de heer Sol, die had een vraag gesteld over die 1.200 vervoersbewegingen. Nou, volgens mij komen we daar tot de constatering dat wij daar iets anders tegenaan kijken, maar dat het ook vooral de meerwaarde is dat het MEC de goederenstroom niet via de openbare weg laat plaatsvinden, maar via een rechtstreeks verbinding vanuit de haven of het eigen bedrijventerrein van Chemelot, met elektrische voertuigen. En wellicht dat we ook terecht komen in eenzelfde gesprek met de heer Huizing als het gaat over de numerieke onderbouwing, want daar zit een deel van uw vraag ook in. Over de kostenverdeling hebben we het gehad. Zijn er andere

verkeerskundige consequenties en bijdragen aan innovatieve voertuigen? Wat hier in ieder geval de inzet is, ook van de partij, is om te gaan werken met autonome vrachtwagens, zelfrijdende elektrische vrachtwagens. Die hebben ook een groter laadvermogen. Dat moet u ook zien, dat zit wel in de efficiëntie ook van de logistiek dan, omdat ze ... De weg is inderdaad een gesloten weg, dus geen openbare weg, waarop je dus ook veel meer kunt vervoeren dan wettelijk toegestaan zou zijn op een openbare weg. Dus er zijn een aantal voordelen die hier kunnen gaan spelen. U stelde ook de vraag, en daar kwam ik zojuist al even via een zijstap bij de heer Huizing op uit: is dit afhankelijk van de komst van FUREC? En het antwoord is nee, maar we vinden, laat ik dat ook hier zeggen, de komst van FUREC wel heel belangrijk als het gaat over de verduurzaming van die site. Komt FUREC erbij, dan betekent dat wel ook additioneel volume, daar had ik het zojuist al even over, maar sec de vraag is de realisatie afhankelijk van de komst van FUREC, dan is het antwoord daarop nee.

De voorzitter: Mijnheer Huizing heeft een vraag.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Even terughalend de opmerkingen over die autonome voertuigen. Ik denk dat als we over het moment nu praten, dat u gelijk heeft dat die wel op een gesloten circuit mogen rijden en niet op de openbare weg, maar ik denk dat het moment, kijk maar naar het personenvervoer, dat het zover is dat die dingen ook gewoon op de openbare weg mogen rijden, het wel zo'n ver moment is dat die corridor er eventueel ligt. Dus vindt u dit ook weer voldoende onderbouwing om daar een dedicated weg voor aan te leggen, in de wetenschap dat over, pak 'm beet, twee of drie jaar diezelfde voertuigen ook gewoon op de openbare weg zouden mogen, zeker ook daar op een beperkte route, wellicht?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Het antwoord is eigenlijk: we vinden wel dat dat nu moet gaan plaatsvinden. Dat heeft ook voor een deel te maken, niet zozeer met de casuïstiek die u aanhaalt ... Ik hoor u ertussen zeggen van waarschijnlijk is het binnen afzienbare tijd mogelijk omdat ... Dat zou heel goed kunnen. We weten dat Nederland daarin vooroploopt als het gaat in het toestaan van zelfrijdende voertuigen op de openbare weg. Dat zien we nu ook bij Tesla, ik geloof niet dat ik reclame mag maken, ik weet het niet zeker, maar die natuurlijk als eerste door de RDW gekeurd zijn en de openbare weg op moeten. Maar nog steeds gaat het erover: we weten het op dit moment niet. We weten het niet. We zijn nu bezig met elkaar, in opdracht van u, om die randvoorwaarden met elkaar te creëren. En nogmaals, het geldt wel dat als het gaat over volumes, je op een niet-openbare weg meer kunt vervoeren dan op een openbare weg, want die wetgeving zal niet automatisch veranderen met het al dan niet toestaan van zelfrijdende voertuigen. Dus ik snap uw opmerkingen heel goed waar u vandaan komt, die logica zou erin kunnen zitten, maar wat ons betreft moeten we nu duidelijkheid verschaffen. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de aanvraag vanuit de subsidies en de helderheid die we moeten verschaffen naar de medefinanciers. Het zou een ongewenst antwoord, wat het College betreft, zijn dat we in een afwachtende stand gaan. Niet dat u dat suggereert hoor, maar ik wil even een vergelijking maken, om te bezien of die zelfrijdende vrachtwagens over één, twee jaar mogelijk wel de openbare weg op zouden kunnen, want dan heb je nog steeds te maken met toenemende vrachtvolumes op een openbare weg, waarin juist een deel van de rede zit om dat via deze weg te gaan doen. Had ik te veel bijzinnen? Ik weet het niet.

De heer Huizing (BBB): Ik kon het net volgen. Dank u wel.

De voorzitter: Gaat u verder met uw termijn.

Gedeputeerde Satijn: Ja. Ik kom bij mevrouw Boven uit. Waarop is gebaseerd dat deze extra weg cruciaal is? Welke verduurzaming hangt hiervan af? Dat heb ik voor een deel al toegelicht. We zien, zeker als het gaat over het aanvoeren van duurzame grondstoffen en de energietransitie van de site, dan een aantal aanknopingspunten. Wat wij ook al zien bij het Rijk is dat de klassieke verbindingen via nafta en gas mogelijk ook wel beëindigd zijn, dus dat zal dan vervangen moeten worden. Dus wij denken dat het juist hier met deze maatregel een toevoeging zal zijn, ook gelet op de toelichting die ik zojuist heb gegeven, dat het de aantrekkelijkheid van Chemelot ook toekomt als je gewoon goede verbindingen hebt tussen het water, in dit geval, en de site zelf. Goed, dan de verbeteringen ...

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De voorzitter: Mevrouw Boven heeft toch een vraag, zie ik.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, ik ga hem nu toch maar stellen, want anders weet ik hem zo meteen niet meer. Want u begon uw hele betoog over waarom dit nodig was en het had alles met infrastructuur te maken. En als je kijkt naar hoe dit wordt toegelicht en onderbouwd, dan gaat het allemaal over verduurzaming. En verduurzaming, daar staat helemaal niks over in, behalve dat je e-trucks gaat gebruiken, en die e-trucks kunnen ook over de openbare weg rijden. Dus uw toelichting waarom dit zou moeten versus wat hier staat, loopt wel heel erg ver bij elkaar vandaan.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dus, zou u concreter ... Als u het dan over cijfers heeft, kunt u dan ook concreter maken wat die verduurzaming is en hoe die verbanden liggen tussen zeg maar het water en het spoor en minder CO₂-uitstoot?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja. En dat sluit aan ... U kreeg voor mij natuurlijk een wat meer economische toelichting, maar dat past ook in mijn portefeuille, in die zin, maar als het gaat over die verdere verduidelijking, dan past dat in de toezegging die ik aan de heer Huizing, nog niet helemaal een toezegging, heb gedaan om dat wat concreter en wat beter te onderbouwen daar waar het ook gaat over cijfermatige verbindingen, want daar heeft u het feitelijk ook over: wat gaat dat uiteindelijk in de toekomst betekenen voor het aantal bewegingen tussen de site, wat betekent ook de verduurzaming, maar ook het toestaan van meer circulaire grondstoffen, wat betekent dat voor de volumes op de weg en in de verbinding tussen de site en het water? Dus dat zullen we gaan toevoegen in de toelichting.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): En gaat u dan ook toelichten wat er nu gaat en wat het verschil is met waar zeg maar de businesscase op is gebaseerd? Want er zou best wel eens een groot verschil kunnen zijn tussen wat de huidige vervoersstromen zijn en waar dit plan op is gebaseerd en waar dan die toekomstige stromen vandaan gaan komen, dat is wel interessant.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Zeker, maar laten we het ook even met elkaar samenvatten als we de toezegging concreet invulling geven, zodat we zeker weten dat we ook alle vragen vanuit de commissie voldoende hebben meegenomen, dan heeft u alle informatie in de brief die eraan zit te komen. Het havenfabrieksgebied krijgt een impuls. Wat betekent dat concreet? Door de transitie van Chemelot ontstaan er meer circulaire grondstoffen, in ieder geval een groei van de omvang van de tonnage daar, van 5 miljoen tot 8 miljoen, en die extra groei is dus een impuls voor de haven. Op welke aandeelhouders is het rapport gebaseerd? Ik denk dat het ook een beetje aansluit op de vraag die we zojuist met elkaar hebben behandeld, evenals de 1.200 e-trucks en bewegingen. Dat zullen we dan meenemen in de verdere toelichting die we gaan toezeggen straks. Ik kom bij de heer Erkamp uit, die stelde zich de vraag: waar is de substantiële verbetering dan op gebaseerd? Ik heb al eerder gezegd dat die weg bijdraagt aan provinciale, nationale beleidsdoelen in een transitie naar een circulaire en CO₂-neutrale economie. En de weg is een economisch project dat bijdraagt aan de verduurzaming van Chemelot, en dat is geen openbaar toegankelijke weg. En daarmee heeft ook mevrouw Berghorst, die zojuist de zaal is uitgelopen, feitelijk een antwoord op haar vraag. Ik kom bij de heer Meulenbergh uit. Kan GS er verder op voortgaan welke publieke belangen worden gediend en welke private investeringen daartegenover staan? Ik denk dat het voor mijnheer Meulenbergh goed is om te weten, voor zover hij dat al heeft kunnen nagaan in de stukken, dat we inderdaad zijn opgeroepen om met een toekomstbeeld voor de site te komen. Ik denk dat daar een heel hoop van de elementen in zitten, althans in de uitkomsten van waar u naar vraagt. U heeft ook gevraagd om daar een update over te krijgen, dus ik neem aan dat we dat daarin kunnen meenemen, dus dat is een toezegging die ik ga doen. Op dit moment loopt er een intensief overleg tussen het Rijk en de regio en het bedrijfsleven zelf om te komen tot een afronding van de clusterplannen. U heeft kunnen lezen dat wij de opdracht hebben gegeven, samen met het Rijk, om te komen tot een clusterplan. Dat loopt nog enkele weken, is mijn beeld, maar vlak daarna, als er een duidelijk beeld is, dan zullen we u ervan op de hoogte brengen. Dan zullen we ook deze elementen daarin meenemen en ik ga ervan uit dat dat gaat via een mededeling portefeuillehouder, du moment dat daar duidelijkheid over is. Ik had mevrouw Berghorst al geantwoord of het nou een economisch project was of een mobiliteitsproject. Ze was even de zaal uit. Het is eigenlijk een mobiliteitsinitiatief dat in de periode na de peildatum van de VGR 12, IPML van 1 januari 2026, is afgewogen volgens het afwegingskader Mobiliteitsopgave staat hier en deze opgave draagt in voldoende mate bij aan de mobiliteitsdoelen bereikbaarheid, verkeersveiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid. U heeft natuurlijk wel gelijk, daar heb ik zojuist antwoord op gegeven, dat er geen openbare weg is. Dus het is een gesloten weg en daarmee heeft het ook ... Als je het pakt binnen het totale perspectief van de inzet, ook van deze Staten, om te komen tot een toekomstbestendig Chemelot, dan zou je het ook kunnen labelen als een economisch project. Zo simpel is het ook. Dus ik snapte uw inzet volledig toen u begon met uw inleiding op dit stuk. Even zien. Wat is het verdienmodel van de bv die de weg gaat onderhouden? Dat is een ...

De voorzitter: Gedeputeerde,

Gedeputeerde Satijn: O, sorry.

De voorzitter: Mijnheer Huizing heeft vraag vier aan u.

De heer Huizing (BBB): Dank u. Dan toch even daarop inhakend. Betekent dit dus dat dit potentieel een IPML-project gaat worden?

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De heer Huizing (BBB): Oké. Dan heb ik even een vraag. Ik dacht uit het coalitieakkoord dat er sprake van was dat er geen nieuwe grote infra-projecten aangevangen zouden worden deze periode? Hoe moet ik dit dan hiermee rijmen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dan is de vraag of dit een heel groot infrastructuurproject is, of het binnen die definitie valt. Dat kan ik niet beoordelen. Dat zullen de coalitiepartijen moeten doen.

De voorzitter: De heer Hermans, PVV.

De heer Hermans (PVV): Voorzitter, ik hoor dus aan de ene kant het komt terug op de IPML. Aan de andere kant hoor ik ook het wordt een besloten weg, het is een interne weg. Wat hebben we daar in godsnaam mee te maken dan om dat op te nemen in het IPML? We geven de centen in één keer aan die Circle-partners en leg hem maar aan, voer maar uit en onderhoud het maar. Wat moeten wij ons daar nog mee bemoeien dan? Het is toch gewoon een subsidie?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Maar u bent natuurlijk wel in de positie dat u wel geïnformeerd moet worden als Provinciale Staten. En het is hier opgenomen in het IPML, ook onder de logistiek, het kopje logistiek. Ik ken het niet anders dan dat uw Staten enorm veel waarde toekennen en ook in de regel zeer te spreken zijn over de IPML-rapportage als wijze van informatievoorziening naar uw Staten toe, en dan bent u het eerste Statenlid dat zegt wat moet ik ermee. Dus puur vanuit de informatiepositie die u toekomt, ook vanwege het feit dat u natuurlijk ook middelen daarvoor beschikbaar stelt, heeft u natuurlijk als Staten vanuit uw controlerende rol ook gewoon te zien wat er gebeurt met projecten die we hier met elkaar initiëren. Dus wat dat betreft is dat het antwoord van het College.

De voorzitter: De heer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Nee, want we hebben totaal geen bemoeienis met de aanleg van de weg, totaal niet. Dus wat gaan we ons daarmee bemoeien? Wat voor een invloed heeft dat? Wat hebben we nog te vertellen dan?

De heer Bosch (PVV): Rapporteren.

De heer Hermans (PVV): Ja, alleen maar centjes, anders niks.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: In dit geval stelt u daar inderdaad een bedrag tegenover, wordt dat ook aan u gevraagd als een onderdeel van de cofinanciering van het hele project. En nogmaals, ik hecht daar altijd heel veel waarde aan, en het College met mij, zodat we u er op een adequate manier over informeren.

De voorzitter: De heer Sol heeft nog een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Dat informeren in het IPML, dat willen we natuurlijk ook heel graag, omdat we af en toe ook behoefte hebben aan een handelingsperspectief. De vraag is

even in deze situatie, waarin wij de weg niet aanleggen, waarin het ook geen openbare weg is, nee, de weg wordt aangelegd door Circle, begrijp ik uit de stukken, niet door ons, of dit niet uiteindelijk een rapportage gaat worden die we voor kennisgeving moeten aannemen op dit onderdeel?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Goed, ik blijf erbij dat ik het belangrijk vind, dat het College het belangrijk vindt dat u daarover geïnformeerd bent. En nogmaals, het is er al in opgenomen. Als u zegt het moet eruit, ja, goed, u bent natuurlijk in alle posities om die rapportage aan te passen en onderwerpen erin te amenderen of eruit te amenderen. Dat laten we ... Het handelingsperspectief van het College is geweest dat we hem hebben geïntroduceerd in het IPML, daar is hij in aangekondigd. Hij was overigens te laat qua voorstel en daarom kruist het zich, om hem daar volledig in op te nemen, daarom zitten we ook hier vandaag. En nogmaals, het is aan u of u het erin wilt hebben of er niet in wilt hebben. Ik zeg het even wat simpel.

De voorzitter: Mijnheer Sol heeft een vervolgvraag.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Dat snap ik. Uiteindelijk gaan we daar zelf over, maar ik ben toch wel oprecht geïnteresseerd in de motivatie van GS om dat op deze manier te doen, dus vandaar mijn vraag, en ook die van de heer Hermans, denk ik.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dan zal ik daar in de tweede termijn even op terugkomen met een antwoord.

De voorzitter: Dan heeft mevrouw Berghorst nog een vraag.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Misschien dat ik een beetje kan helpen, want die IPML-rapportage is vooral bedoeld ... De N-wegen waar wij niet aan verbouwen, staan niet in de IPML-rapportage. Dus wat er in de IPML-rapportage wordt gerapporteerd, is de voortgang op projecten waarin wij zelf projecten leiden of de uitvoerder zijn of in ieder geval direct aanbesteden, maar we hebben op dit moment nergens in Limburg projecten lopen waarin wij een private partij, een bv, budgetten geven om een weg aan te leggen en die weg vervolgens dan ook te beheren. Dus als je dit in IPML opneemt, ga je het dan ook in IPML laten staan op het moment dat het gaat over het beheer en onderhoud van die weg of haal je het er dan weer uit? De vraag is ... Ik denk dat het heel goed is dat u hierover rapporteert, dat vind ik uitstekend, maar wellicht moet u rapporteren via een van de economische projecten en misschien niet via IPML? Want zodra u hierop gaat rapporteren via IPML, dan is dit een mobiliteitsproject en gaan we het dus ook met een mobiliteitsbril bekijken, terwijl we dit, volgens mij, vanuit onze economische bril moeten bekijken, omdat het gewoon een subsidie is om Chemelot te versterken en daar kun je wat van vinden of niet. Dus die verwarring over is dit nou mobiliteit of niet ... Kijk, als u het in IPML opneemt, dan moeten wij nu ook onze mobiliteitsbril gaan opzetten. En dat betekent dat wij op een bepaalde wijze naar dit dossier gaan kijken, en dan ontbreekt er echt heel erg veel informatie. Als je dit bijvoorbeeld zou leggen naast de N280 of ... Nee, maar dat zijn de projecten waar we het dan mee moeten vergelijken. Dan heeft u hier nu een voorstel gedaan van elf kantjes voor een weg ... Mijn suggestie aan het College zou zijn: rapporteer aan ons, maar rapporteer aan ons als economisch project.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik denk dat het een uitstekende suggestie is. En die verwarring trad natuurlijk op bij uw eigen vragen toen u daarover begon. Het is wel de wijze waarop GS hem heeft ingezet, dus we moeten even met elkaar een modus vinden om hem dan uit het IPML te halen en via een separate weg aan u te rapporteren. En nogmaals, het gaat er ons om dat u voldoende wordt geïnformeerd om uw kaderstellende en vooral uw controlerende rol goed te kunnen vervullen.

De voorzitter: Gaat u verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde Satijn: Ja. Dank, mijnheer de voorzitter. De heer Hermans stelde ook nog de vraag: waaruit blijkt dat deze weg een impuls is voor het havengebied? Dat heb ik, denk ik, al voldoende toegelicht en daar ben ik ook bij geassisteerd door een aantal kandidaat-Gedeputeerden in deze commissie. JA21, de risicoverdeling, wanneer tijdens de realisatie kostenoverschrijding plaatsvindt? Het risico ligt volledig bij het bedrijf dat de subsidie ontvangt, dus het kan niet zo zijn dat wij daarna nog een rekening krijgen.

De voorzitter: Gedeputeerde, een moment. Mijnheer Hermans of mijnheer Bosch, u vroeg iets?

De heer Bosch (PVV): De Gedeputeerde is bijna niet te verstaan op die manier.

Gedeputeerde Satijn: Iets duidelijker in de microfoon spreken. Dank je wel, Mark, mijnheer Bosch voor de suggestie. Dan kom ik bij de VVD uit. Het duurzame effect op de economie en de werkgelegenheid, volgens mij hebben we dat ook al uitvoerig met elkaar besproken. Kan het College toelichten hoe fase 2 eruit gaat zien en welke bedragen daarbij nog worden verwacht van het bedrijfsleven? Fase 1 omvat de activiteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van de MMC. Fase 2 omvat de activiteiten die nodig zijn voor de realisatie van de MMC. Het gaat om de verdiepte aanleg van de weg, groenvoorzieningen, geluids- en lichtschermen. Dat is een heel ontwerp wat men daarvoor heeft gemaakt. Hoe reëel acht het College de huidige ramingen? Die zijn naar ons oordeel reëel. Welk risico ziet het College op aanvullende kredietaanvragen richting de Provincie op korte termijn. De kostenramingen zijn opgesteld door Royal Haskoning en hierbij wordt uitgegaan van het verwachte prijsspel van 1 juli 2027, dat ligt voor ons. En de ramingen omvatten voldoende reserveringen voor risico's op kostoverschrijding en de schattingen zijn daarmee onzes inziens voldoende prudent. En de uitvoeringsrisico's, dat heb ik zojuist bij uw collega Beckers al beantwoord, liggen bij de uitvoerende partij. Kan het College bevestigen dat beheer, exploitatie en toekomstige financiële risico's, excuses, voorzitter, dan ook volledig bij deze partij komen te liggen? Ja, dat gaan we via de subsidiebesluiten dan ook borgen. Dat zijn dan ook de afspraken die we met elkaar maken. Overigens dank voor het gloedvolle betoog van de heer Ijpelaar. Dan kom ik bij de heer Huizing uit. Dan hebben we het even gehad over dat de verkeersbewegingen onvoldoende zijn toegelicht. Volgens mij komen we daar in de tweede termijn met elkaar over te spreken. Is uitbreiding op het spoor onderzocht? Dat is onderzocht. En de uitbreiding van grondstoffentransport kan effectiever en vindt ook veel meer plaats in de markt via het water, dus dan zouden we iets gaan afdwingen wat door de markt op dit moment minder wordt voorzien. Wat is het toekomstperspectief van de goederenstroom? Juist de transitie van fossiele stoffen naar circulaire stoffen heeft perspectief, met andere woorden: een forse toename, ook weer via water. En bovendien kunnen die stoffen niet door een buisleiding en daarvan heb ik ook al gezegd dat dat gebruik in de toekomst gaat afnemen. En het beste alternatief, wat ons betreft, is dus ook het vervoer over water. En daarmee kom ik aan de beëindiging van de vragen in de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: De heer Huizing, ik geef u ter overweging: dit is vraag vijf.

De heer Huizing (BBB): Van de eerste termijn, of van beide termijnen?

De voorzitter: Van beide termijnen.

De heer Huizing (BBB): Dan verwerk ik deze vraag in mijn tweede termijn.

De voorzitter: Oké, heel verstandig. Goed, dan gaan we over naar de tweede termijn, en dan begin ik bij de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Kijk het lastige is dat we ... Ik begon mijn betoog met de opmerking dat dit Statenvoorstel heel erg summier is qua toelichting. We hebben nu al drie toezeggingen en er komen er misschien nog wel meer die nodig zijn om dit toch voldoende aan te kleden en ook cijfermatig te onderbouwen, dus voor mij blijft dat lastig te beoordelen. Wat ik me ook nog wel ... De vraag die ik ook nog had en die ook nog een beetje is blijven hangen, is: u legt het voor wat betreft zeg maar het tegemoetkomen aan de bezwaren van omwonenden nogal exclusief bij de gemeente Stein en, ik denk, ik bedoel, formeel, procedureel, zal dat ook wel kloppen, maar ik zou toch graag willen weten of er een mogelijkheid bestaat dat de gemeente Stein uiteindelijk toch een beroep doet op de Provincie, in welke vorm dan ook, om uiteindelijk de bezwaren die er nog zijn in ieder geval ook zoveel mogelijk weg te kunnen nemen? Want ik vind dat we daar ook wel een stukje verantwoordelijkheid in mogen nemen, en ik ben benieuwd hoe het College daarnaar kijkt. En verder wacht ik vooral de getallen af. Dat was het.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Ik denk dat ... Nee. Wij zijn vooral op zoek naar meer specifieke informatie over waarom we dit willen doen en in uw beantwoording trekt u het zelfs nog verder omhoog, door in zijn algemeenheid te stellen dat het nodig is voor de redding voor Chemelot. Dat is in feite wat u zegt. En ik kan dat niet volgen wat deze extra weg daar nu zo belangrijk in maakt, en daar heeft u niks over gezegd. En ik hoop dat in die cijfers daar wel wat over gezegd gaat worden, maar het is zo'n verschil ... Nee. Ik betwijfel dus of ... Die informatie die u gaat geven voor de Statenvergadering, ik vind dat we daar nog een keer over moeten praten. Dat was het laatste.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Erkamp? Geen toevoeging. Mijnheer Meulenberg?

De heer Meulenberg (D66): Geen toevoeging.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Berghorst? Geen toevoeging. De heer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Ik zie wel zitten wat mevrouw Boven net vertelt. Het heeft ook mijn voorkeur, trouwens, voorzitter. En ik heb nog geen antwoord gehad op mijn vraag over de informatie die ik heb dat Basalt Infrastructure Partners de aandelen heeft overgenomen van Circle Infra Partners, die zelf claimen geen winst te maken op het beheer van de infrastructuur. Maar die firma Basalt enzovoort is een investeerder en die doen het niet zomaar, dus daar hebben we geen antwoord op. En voor de rest geloof ik het ook wel, voorzitter.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Beckers, heeft u een vraag, of wilt u ...

De heer Beckers (JA21): Een vraag.

De voorzitter: Een vraag. Oké. Aan de heer Hermans?

De heer Beckers (JA21): Ja. Zover ik weet, doet Circle Infra meer dan alleen die weg beheren. Ze zijn ook verantwoordelijk voor de waterzuivering op Chemelot, dus zij hebben veel meer bedrijfsactiviteiten dan alleen dadelijk die weg beheren. En, zover ik weet, wordt die weg dadelijk beheerd door een bijdrage van alle site-users naast Circle Infra.

Spreker [7:21:58:20]: U zegt het, wij weten het niet.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

Spreker [7:22:00:14]: Nog een Gedeputeerde.

De heer Beckers (JA21): Bent u het daarmee eens?

Griffier Van Birgelen-Droog: Ja, nog een Gedeputeerde.

Er wordt gereageerd zonder microfoon [7:22:04:14]

Gedeputeerde Satijn: Ja, prima.

De voorzitter: Oké. Allemaal ...

Gedeputeerde Satijn: Prima.

De voorzitter: Prima. Mijnheer Beckers, gaat u voor een tweede termijn?

De heer Beckers (JA21): Ja, ik kan me wel aansluiten bij mevrouw Berghorst, want de MMC staat ook in het beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'. Dus ik weet niet of het inderdaad minder lastig was geweest als het nu in de ESA-commissie was gekomen in plaats van de LEO-commissie. Dat wou ik wel nog even meegeven. En dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Economisch project of mobiliteitsproject, de infrastructuur van Chemelot houdt niet op aan de grenzen van het chemiepark. Het draagt juist bij aan de ambities uit 'Het Limburgs bod voor Chemelot', daar staat hij letterlijk in. Ook de zin die ik hiervoor zei, staat er letterlijk zo in. Deze ambities staan in ons beleidskaders, ze staat zelfs in het coalitieakkoord. Het is gewoon een belangrijke schakel voor de versterking van Chemelot, maar ook voor de werkgelegenheid in de westelijke mijnstreek en voor de economische positie van Limburg als geheel. En verduurzaming is meer dan elektrificeren en CO₂-vermindering. Het gaat ook om minder vrachtbewegingen op openbare wegen en verbetering van de verkeersveiligheid in het algemeen op openbare wegen. En als dat een provinciale investering van € 5 miljoen vergt, dan is de VVD daar graag bereid om daar een akkoord voor te geven. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik kan alleen maar concluderen dat we het onszelf weer erg moeilijk hebben gemaakt, en daar bedoel ik mee deze commissie, in de vorm van proces, inhoud, stuk, procedure. Als je dan kijkt naar wat voor een stuk de gemeente Stein heeft gehad ten opzichte van ons, dan denk ik zo moeilijk kan het toch niet zijn. Dus dat is nog het enige. Als het gaat om behoorlijk bestuur zou ik die opmerking toch nog wel even mee willen geven. Of de heer Satijn heeft gewoon een ontzettend competitief karakter en denkt: weet u wat, het is eigenlijk veel te makkelijk, en die commissie LEO wil ik wel eens flink aangaan. U heeft in ieder geval een aantal Gedeputeerden met u gehad vandaag en ik denk dat we zo snel mogelijk door moeten gaan met dit plan. Dat denkt het CDA ook, gelukkig. Nog één vraag. Kunt u ons misschien een klein beetje meenemen in: op het moment dat wij nu akkoord geven, wat betekent dat dan voor de realisatie en wat betekent het ook op het moment dat de private partij dan de realisatie uiteindelijk uitstelt of niet doet, of hoe werkt dat dan eigenlijk? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de samenvatting, maar de heer Sol heeft toch ook een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Ja.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, mijnheer Sol heeft een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Vindt u niet dat het stellen van juist veel vragen over een betrekkelijk summier toegelicht Statenvoorstel van € 5 miljoen juist een uiting is van zorgvuldigheid?

De heer Ijpelaar (CDA): Nee, zeker, absoluut. En ik denk een schilderij kun je ook niet alleen maar blauw maken. Nou, sommigen doen dat wel, maar het mooiste schilderij heeft meerdere kleuren, dus ik ben ook een van die kleuren, en u ook, dus daarmee wordt dit stuk alleen maar beter, zeker, absoluut. Dank voor het stellen van al die vragen in de commissie.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Ik wilde in de tweede termijn straks even terugkomen op de informatiebehoefte die hier is geuit en de toezeggingen die de Gedeputeerde erover heeft gedaan of gaat doen, maar ik wilde eerst nog even wat kwijt over de financiering. Klopt het dat de CEF-subsidie als eis stelt dat 50% cofinanciering nodig is, ongeacht of het privaat of publiek geld is, of moet het een van de twee zijn? Graag antwoord daarop. Als het ook privaat geld mag zijn, waarom niet de andere 50% privaat gefinancierd of, bijvoorbeeld, in ieder geval, 35% privaat, dus ongeveer € 5 miljoen, en twee keer 12,5% van de Provincie en het Rijk? Dan lopen we € 2,5 miljoen rijks-geld mis, dat snap ik, maar de Provincie spaart ook € 2,5 miljoen uit. Ik denk dat je over de € 5 miljoen die Chemelot of, sorry, DSM in zijn installaties investeert, wat ik gelezen heb, wel kunt zeggen dat ze dat dan maar in de infra moeten stoppen. Dat vind ik dan een logische redenering. Dus er wordt immers een stuk infra gerealiseerd dat na realisatie in private handen wordt gegeven en waar een private partij ook baat bij heeft, dus denk ik dat je mag vragen om daar iets aan mee te betalen. Bij de situatie die nu wordt beschreven, wordt blijkbaar als deel van de SPUK-regeling wel de voorwaarde gesteld dat er privaat € 5 miljoen moet worden geïnvesteerd, maar dan in iets anders dan de infra. Hoe gaat u dat controleren? Hoe gaat u checken dat die € 5 miljoen ook daadwerkelijk is geïnvesteerd? Want DSM investeert vele miljoenen per jaar. Dus daar heb ik een vraag over. Wilt u een alternatief onderzoeken om te komen tot een andere verdeling, waarbij de € 5 miljoen aan private investeringen aan de infra wordt uitgegeven? Anders denk ik dat wij, als het een Statenvoorstel gaat worden, het mogelijk via een amendement gaan vragen. Dus dat is een vraag, inderdaad, over die toezeggingen. Mevrouw Boven zei het net ook al, er zijn toch vele vragen gesteld over de onderbouwing, en daar sluiten we ons bij aan, voor zover ik het zelf niet heb geuit. En ik zou toch eigenlijk wel de antwoorden

op die vragen willen afwachten, voordat we het echt behandelrijp gaan achten. Dat is ons standpunt hierin, dus dat wil ik even duidelijk hebben gemaakt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kan de Gedeputeerde overgaan tot de beantwoording van de resterende vragen.

Gedeputeerde Satijn: Dank, voorzitter. En dank inderdaad aan de commissie voor alle vragen die zijn gesteld, suggesties overigens ook. De vraag van de heer Sol: is er een mogelijkheid dat de gemeente Stein een beroep doet om uiteindelijk de bezwaren die er nog zijn weg te nemen? Ik heb u volgens mij al toegelicht dat ik echt een gemeente Stein zie die heel erg betrokken is bij haar inwoners. En ook met de omwonenden, daar waar die weg wordt aangelegd, zijn vele afspraken gemaakt, sessies geweest, en men heeft in het ontwerp ook zoveel mogelijk rekening proberen te houden met de bezwaren die er waren, met name van de aanwonende inwoners aan de **Speelweg**. De Multimodale Corridor zal verdiept worden aangelegd, voorzien van geluids- en lichtschermen en groenvoorzieningen. We hebben nauw contact met het bestuur in Sittard, Geleen en Stein, de betrokken gemeenten, in dit geval dan Stein. Maar aan de andere kant zegt Stein natuurlijk ook het levert de gemeenten ook wel wat op, een significante vermindering van de druk op het wegennet en cetera, en daarom hebben zij natuurlijk een weging genomen. Wat ik wel kan doen, nu snap ik ook dat u zei dat er misschien mogelijke toezeggingen nog aan zaten te komen, is dat ik nog eens een keer bij Stein kan nagaan of er nog iets is wat we met elkaar kunnen doen om het voor de inwoners aantrekkelijk te maken, zonder dat wij, want dat willen we volgens mij allebei niet, natuurlijk treden in de bevoegdheid van de gemeente, die zij ook gisteren heeft genomen, waarin ze natuurlijk alle zaken, die voor hebben gelegen, hebben afgerond met elkaar om te komen tot een definitief besluit. Dat wil ik u nog wel toezeggen, het nagaan of de gemeente Stein nu ook echt het beeld heeft dat daarmee maximaal tegemoetgekomen is aan een aantal zaken die daar zijn uitgesproken door inwoners. Dat wil ik zeker doen, want dat komt ook weer in de buurt van die zorgvuldigheid waar u het zojuist al met collega Ijpelaar over heeft gehad. En ik denk dat dat een goede inzet is om met elkaar te doen, dus dat kunt u noteren als een toezegging, voorzitter. Mevrouw Boven wacht op wat meer details, heb ik begrepen. Dat zullen we ook zo goed mogelijk proberen mee te nemen, ook de opmerkingen die u heeft gemaakt, om dat in ieder geval voor u hopelijk zo helder mogelijk te maken via de informatie die we ook naar aanleiding van de opmerking van de heer Huizing zullen toesturen aan uw Staten. En dat was al een onderdeel van een toezegging die ik al feitelijk in de eerste termijn heb gedaan. Dan de heer Hermans, en ik had die vraag niet helemaal zo genoteerd zoals hij hem bedoelde toen hij het had over Circle zelf en dat het een investeringsmaatschappij is. Ze hebben natuurlijk een bepaalde taak op die site. Het eigendom doet er niet zoveel toe. En ik denk wat de rol is van Circle, Circle zorgt ervoor dat een aantal zaken op de site goed blijven lopen, de watervoorziening is al een keer genoemd, een aantal nutsvoorzieningen die daar liggen. En zij hebben dus ook gewoon de taak gekregen, omdat zij ook de andere wegen onderhouden op die site, om dat hier ook te doen. Dus feitelijk is het een toevoeging van het wegennet en maakt het even niet uit welke partij er nu specifiek achter zit. En dat heeft er dus ook niks mee te maken in de subsidieaanvraag die nu voorligt. De heer Ijpelaar had nog de vraag over wat het betekent als wij hier op akkoord geven voor de realisatie. Nou, de private partij zal dan overgaan tot de aanbesteding voor de realisatie van de MMC. Als u als Staten hier goedkeurend in bent, zal er een subsidieaanvraag worden ingediend en dan ook mogelijk worden toegekend als aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan. En dan kan men na de aanbesteding ook aanvangen met de aanleg. Dat is feitelijk wat er dan gaat gebeuren. De heer Huizing vroeg om een ...

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar heeft toch een vraag.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. Dat was inderdaad het eerste deel van de vraag, en het tweede deel ... Op het moment dat we dus op die stap zijn gekomen net, de subsidie is aangevraagd, de subsidie is toegekend, zijn we verantwoordelijk voor de aanleg van die weg. Hebben we afspraken gemaakt over de tijdigheid van de aanleg van die weg? En wat is dan de afspraak op het moment dat ze daar vertragingen oplopen, of bijvoorbeeld op het moment dat ze zeggen we gaan het toch even wat anders doen, of we gaan de weg misschien toch helemaal niet aanleggen? Wat gebeurt er dan?

Gedeputeerde Satijn: Nou, dat zal rechtstreeks ...

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Excuus, voorzitter. Dat zal dan natuurlijk rechtstreeks een gevolg hebben voor de subsidieverlening die heeft plaatsgevonden, dus daar zullen we op toezien. Dus de facto geven wij pas een goedkeurend besluit op de subsidieverlening, du moment natuurlijk dat uw Staten daar een goedkeuring aan hebben gegeven, anders hebben we geen budget, maar dan zullen ze moeten voldoen aan de afspraken zoals ze er nu liggen en dan kan er niet achteraf in een keer iets anders uitkomen. Dus dat wordt dan ook als subsidiabel gezien en dat zal men dan ook moeten aanleggen. Gaan daar wijzigingen in plaatsvinden, dan zal dat rechtstreeks gevolgen hebben voor de subsidieverlening, maar niet voor de risico's van de Provincie. Dat wil ik wel aan de voorkant zeggen. Dus er komt dan niet een aangepast voorstel omdat men een bocht naar links wilde aanleggen, terwijl er een bocht naar rechts stond gepland, bij wijze van spreken. Dus men zal moeten voldoen aan de subsidievoorwaarden die zijn gesteld bij de aanleg van de weg. Ja?

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Satijn: Dan mijnheer Huizing. Goed, we hebben een aantal zaken met elkaar uitgewisseld. U heeft heel veel behoefte aan een wat nadere duiding, die gaan wij geven, dat is een toezegging, ook uit de eerste termijn, in een brief, en daar zullen we ook de opmerking in meenemen die mevrouw Boven heeft gemaakt over de elementen rondom verduurzaming. Dan had u nog een aantal additionele vragen gesteld. De CEF-cofinanciering, onafhankelijk van een publieke of private investering? Voor de EU-financiering maakt het niet uit of de cofinanciering privaat of publiek is. Alleen, de rijksregels laten private financiering niet toe. Dan kunnen we hier met elkaar wel constateren dat we het liever anders hadden gezien, maar dat is dus niet zo. En daarom hebben we wel als GS een brief gestuurd aan Chemelot, aan de stichting dan, de bedrijven, om afspraken te maken over concrete financiële bijdragen in de toekomst. Dus we hebben ook gezegd van we mogen dit nu niet vragen, maar we zouden het wel heel sympathiek vinden, maar dat is overigens geen voorwaarde, om te komen tot een bijdrage voor de toekomst.

De voorzitter: Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter en dank u ook, Gedeputeerde, dat verduidelijkt het. Maar uw antwoord ... Dat klopt ook van het rijksgeld dat dat inderdaad de eis stelt dat de rest ... Maar dat betekent dus wel dat je voor de constructie die ik voorstelde, namelijk de helft CEF-gelden en dan mag de andere helft privaat zijn, zou kunnen zeggen van die andere helft mag € 5 miljoen privaat zijn en dan zou vervolgens de resterende € 5 miljoen € 2,5-2,5 miljoen Provincie-Rijk kunnen zijn? Dat is mogelijk?

Gedeputeerde Satijn: In theorie wel, alleen dat is niet de weg die we hier willen bewandelen, maar in theorie kan dat goed. Dat is misschien wel de weg die onze voorkeur heeft, maar daar komen we nog op terug dan. Dank u.

De voorzitter: Dank u. Maar dan heb ik nog een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, nu we het over geld hebben, viel mij wat in. Als je het hebt over mobiliteitsdossiers, met name bij het aanleggen van wegen, dan worden wij als Provincie regelmatig geconfronteerd met vertragingen. En vertragingen op het aanleggen van wegen kosten altijd geld, en niet een beetje geld, maar veel geld. Hoe is dat in dit dossier nou geregeld? Wat nou als hier vertraging ontstaat en het budget wat nu is toegekend, is ontoereikend voor de aanleg van de weg? Wie draait dan op voor het verschil? Komt er dan een nieuwe aanvraag bij ons of doen de bedrijven dat zelf?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat antwoord heb ik al eerder in deze commissie gegeven, maar het kan zijn dat u net weg was, want de heer Beckers had die vraag ook gesteld. Het risico ligt volledig bij Circle. Dus nu moment dat zij niet kunnen leveren bij het budget, dan ligt het risico bij hen. En we hebben ook naar de heer Beckers toe geantwoord dat we dat ook zo vastleggen in de subsidievoorwaarden, anders dan wellicht bij andere projecten, want ik snap uw zorg en die zorg hebben wij ook, maar dit is wat wij met elkaar daarin over hebben besproken en ook afgesproken, of in ieder geval gaan afspreken.

De voorzitter: Goed zo. Bent u zover?

Gedeputeerde Satijn: Nee,

De voorzitter: Oké

Gedeputeerde Satijn: De heer Huizing had nog een aantal vragen gesteld.

De voorzitter: Goed.

Gedeputeerde Satijn: Hem komt ook het antwoord toe. Hoe gaat u controleren dat die € 5 miljoen daadwerkelijk wordt geïnvesteerd? Europa stelt heel strikte eisen rondom het realiseren van deliverables als het gaat over EU-subsidies. Dat hebben ze altijd gedaan. Dat zullen ze hier ook doen. Wij als Provincie zijn ook de coördinator van dat subsidieproject en in diezelfde lijn zal de Provincie erop toezien dat het project binnen de vereisten van de rijkssubsidie zal worden gerealiseerd. Dus feitelijk zien we er zelf op toe en worden we ook gehouden aan de Europese regels, en die laten slechts toe dat we zeer streng zijn in de toepassing van de regels die de EU zelf hanteert. En de andere vraag over de additionele investering had ik al beantwoord. En daar heeft u mogelijk een andere opinie over, maar dat horen we vanzelf bij de behandeling van het stuk, mocht het een behandelstuk worden, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we ook aan het einde gekomen van de tweede termijn. Dan heb ik een aantal toezeggingen genoteerd. Let u even op of het ook klopt. **Toezegging één: om relevante besluiten van gemeenten aan het Statenstuk toe te voegen, van mevrouw Berghorst. Het aantal vrachtwagens en conflictsituaties moeten worden aangescherpt. Duidelijkheid aan elkaar**

geven als onderbouwing van het voorstel, volgens mij is dat voor de heer Huizing. Cijfermatige onderbouwing van het verkeer. Verduurzaming, waar komen vervoersstromen vandaan, van mevrouw Boven. Inzicht geven in de investeringen door bedrijven. Bij de gemeente Stein nagaan of er nog iets te doen is aan een maximale tegemoetkoming aan de inwoners, voor de heer Sol. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ik had daarom nog om een toevoeging gevraagd om het onderscheid te maken tussen de huidige cijfers en de toekomstige cijfers en waar die dan vandaan komen.

De voorzitter: Correct en voegen we toe. Dank u wel. Dan gaan we over tot het afconcluderen. Is het Statenvoorstel behandelrijp? Graag uw handen. Eén twee, drie, vier, vier mensen.

De commissiegriffier: Ja, vier fracties.

De voorzitter: Behandelrijp, uw hand opsteken bij behandelrijp. Eén, twee, drie, vier, vijf, zes. Zeven tegen.

De commissiegriffier: Ja, dat is goed geteld.

De voorzitter: Dus is het niet behandelrijp. Dus dan is dit een advies aan het Presidium en mogen zij daar nog een ei over leggen.

T9860 Gedeputeerde Satijn zegt namens gedeputeerde Kuntzelaers toe Provinciale Staten vóór de Statenvergadering van 19 juni via een mededeling portefeuillehouder te informeren over relevante besluiten van gemeenten m.b.t. het Statenstuk MMC, een verkeerskundige onderbouwing (o.a. cijfermatig met onderscheid huidig versus toekomstig) van het voorstel, een nadere duiding van de vervoersstromen in het kader van de verduurzaming Chemelot (ook cijfermatig uitgedrukt), de (monetaire) investeringen door bedrijven, en wat welke opties er zijn om de leefbaarheid van omwonenden te verbeteren.

12 Sluiting

Tot zover. Dan dank ik iedereen uit de commissie en wens ik u allen wel thuis en een goed weekend.

(De vergadering eindigde om 17.34 uur)

Vastgesteld in de vergadering van 11-09-2026,

De commissiegriffier,

De voorzitters,

Van Birgelen-Droog

Depondt-Olivers/ Goossen